

KIẾN TRÚC & ĐỜI SỐNG

HỘI KIẾN TRÚC SƯ THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

SỐ 141 - THÁNG 2.2018

TRĂM NĂM
CÒN MỘT CHÚT NÀY

Tiến hóa bếp - Thăm thăm giếng

BÀN CHUYỆN TỬ TẾ

Văn hóa ứng xử với di sản

KHÔNG GIAN ĐẸP

"Nhà hàng xóm" có gì?

KHÔNG GIAN 4.0

Đô thị thông minh

Nhà thông minh, người thông minh

MỪNG XUÂN

Hậu Quất

55.000đ

German quality you can trust

On the cutting edge: **Drawer system InnoTech Atira**

Distinctive look for your furniture: the InnoTech Atira drawer system impresses the moment you set eyes on it: with clean, sharp contours. In attractive colour options. And with diverse side elements on the basis of a single drawer side profile – extremely cost effective in production, stock keeping and logistics!

www.hettich.com

Phân Phối Độc Quyền Bởi An Cường

Technik für Möbel

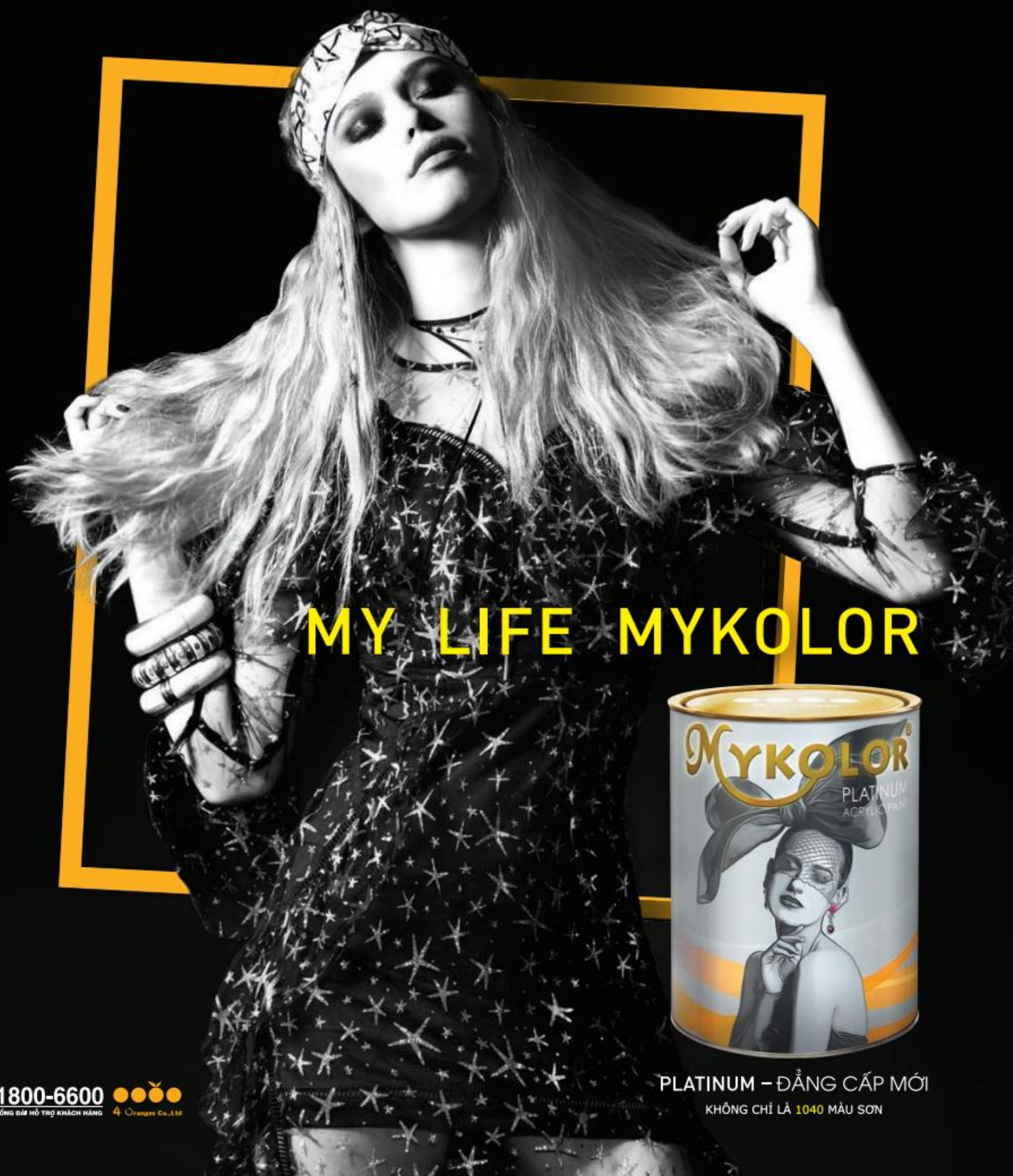

 www.ancuong.com

 [/ancuongcompany](https://www.facebook.com/ancuongcompany)

 infoacc@ancuong.com

SƠN MyKOLOR®

 1800-6600
TỔNG ĐÀI HỖ TRỢ KHÁCH HÀNG Oranges Co., Ltd

PLATINUM – ĐẲNG CẤP MỚI
KHÔNG CHỈ LÀ 1040 MÀU SƠN

Sapa nay là một phần của Hydro

Innovative aluminium solutions

GIẢI PHÁP NHÔM BỀN VỮNG CHO CÔNG TRÌNH HIỆN ĐẠI

Sapa BTG chuyên phát triển, sản xuất, cung cấp giải pháp nhôm cho tất cả ứng dụng, trong đó giải pháp nhôm ưu việt cho ngành kiến trúc - xây dựng là một phần thiết yếu, bao gồm các hệ mặt dựng, lam che nắng, cửa sổ, cửa đi và vách ngăn.

Địa chỉ: Lô C, Đường số 3, KCN Bình Chiểu, P. Bình Chiểu, Q. Thủ Đức, TP.HCM

Tel: 84-28 38968780 / 38977764. Email: sapabtgt@hydro.com. Website: www.hydroextrusions.com

quảng cáo

Loa Trục tiếp/ Phản hồi Bose 301-V

Loa Bose 301-V hiệu suất cao cho âm thanh rõ ràng, đầy đặn.

Sử dụng với những bộ khuếch đại âm thanh stereo (75W/kênh, 4-8 Ohms)

Hai loa tweeter trước và sau tạo ra âm thanh stereo cân bằng trong toàn bộ khu vực nghe.

Loa woofer đường kính 20cm cho âm trầm sâu, mạnh mẽ.

Mạch bảo vệ tự động giúp bảo vệ loa, tăng cường độ tin cậy.

Thiết kế loa gọn đẹp, chất lượng cao và dễ dàng lắp đặt.

Phù hợp để nghe nhạc, karaoke gia đình hoặc xem phim.

Bảo hành chính hãng 5 năm.

Giá bán lẻ: 8.950.000 VNĐ (bao gồm 10% VAT)

Thông tin chi tiết tại website www.bose.vn

© 2017 Bose Corporation

Màn sáo dọc - Màn sáo ngang - Màn cuốn - Màn Roman

CÔNG TY MÀN CỬA NGÂN HÀ - XƯỞNG MÀN SÁO GALAXY
21 Đường 5B, Phường An Lạc A, Q. Bình Tân, TP.HCM
Tel: 3751 8181 - 3877 7601 - DĐ: 0913 900 505 (Anh Trí)

KHI CẦN

Đóng tủ, bàn ghế, kệ bếp,
kệ treo, cửa, cầu thang...
bằng gỗ các loại. Nhận
thi công sản phẩm, nội
thất theo bản vẽ...

HÃY GỌI MỘC TRUNG PHAN

0913682362

GẶP TRÍ

Email: trungphanmoc@yahoo.com

AConcept®
inspired by experience

HAPPY LUNAR NEW YEAR 2018

ACONCEPT TP. HỒ CHÍ MINH

206 Nam Kỳ Khởi Nghĩa, Phường 6, Quận 3
T: (28) 3930 3312 | (28) 3930 3412

279 Nguyễn Văn Trỗi, Phường 10, Quận Phú Nhuận
T: (28) 3844 1968

www.aconcept-vn.com

ACONCEPT HÀ NỘI

10 Chương Dương Độ, Quận Hoàn Kiếm,
Hà Nội

SẮP KHAI TRƯƠNG

info@aconcept-vn.com

ACONCEPT ĐÀ NẴNG

75 Hoàng Diệu, Quận Hải Châu, Đà Nẵng
T: (23) 6388 6191

www.facebook.com/aconceptvietnam

TRU SỐ
88/1B MẠC ĐÌNH CHI, QUẬN 1, TP.HỒ CHÍ MINH

TỔNG BIÊN TẬP
PGS.TS.KTS NGUYỄN KHÔI

HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP
PGS.TS.KTS NGUYỄN KHÔI
KTS KHUONG VÂN MUỘI
KTS NGUYỄN TRƯỜNG LƯU
NHÀ BÁO PHẠM HY HUNG
NHÀ BÁO NGUYỄN VINH PHƯƠNG

MỸ THUẬT
NGUYỄN THU VÂN
LIFE SPACE MEDIA CO.,LTD

LIÊN HỆ BẠN ĐỌC, THƯ TỬ, BÀI VỞ
ĐT: 028.38229314
88/1B MẠC ĐÌNH CHI, Q.1, TP.HỒ CHÍ MINH
EMAIL: BANDOC.KTDS@GMAIL.COM

LIÊN HỆ QUẢNG CÁO
CÔNG TY TNHH KHÔNG GIAN SỐNG MEDIA
(LIFE SPACE MEDIA)
88/1B MẠC ĐÌNH CHI, Q.1, TP.HỒ CHÍ MINH
MOBILE: 0902 636 588
WWW.KHONGGIANSONGMEDIA.COM

GIẤY PHÉP XUẤT BẢN SỐ 1811/CBC-BCĐP CẤP NGÀY 7.12.2017
CỦA CỤC BÁO CHÍ - BỘ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG
IN TẠI XÍ NGHIỆP IN NGUYỄN MINH HOÀNG

ANH VŨ ANH DŨNG

Bàn về chuyện tử tế

30 năm đã trôi qua kể từ khi *Chuyện tử tế* của đạo diễn Trần Văn Thủy được công chiếu. Trong suốt 30 năm đó, nhiều lần báo chí đã viết, đã bàn và mở rộng, đã mở diễn đàn về sự tử tế, làm thế nào để sống và làm nghề một cách tử tế? Có lẽ mỗi ngành nghề, mỗi giới, mỗi con người đều có tâm tư riêng.

Một kiến trúc sư viết trên trang cá nhân rằng: "Làm được là một chuyện, làm đẹp và làm tử tế lại là chuyện khác".

Từ cách đặt vấn đề đó, KT&ĐS Xuân Mậu Tuất đã mời các kiến trúc sư tham gia "Bàn tròn về sự tử tế". Bàn tròn giới thiệu một số bài viết, bài trả lời phỏng vấn của các kiến trúc sư ở nhiều lứa tuổi và vị trí khác nhau cùng lý giải về sự tử tế nói chung và làm sao để có thể làm nghề một cách tử tế. Bàn tròn cũng giới thiệu một số công trình cụ thể của những kiến trúc sư nổi tiếng mang thông điệp "kiến trúc là sự ứng xử tử tế với con người, với thiên nhiên".

Những ý kiến, những quan điểm mà KT&ĐS đề cập trong chuyên đề này không phải là sự phân xét mà chỉ là trao đổi, chia sẻ tâm sự về "chuyện tử tế" trong đời sống và trong công việc, ở đó các kiến trúc sư thể hiện sự ứng xử của mình đối với con người, xã hội và thiên nhiên thông qua sản phẩm cụ thể của mình.

Bên cạnh đó, KT&ĐS có nhiều bài vở về chủ đề nóng *Kiến trúc với công nghệ 4.0* và mảng đề tài *Trám năm còn một chút này* giới thiệu về đẹp tự nhiên, giá trị di sản kiến trúc của đất nước trong đó có thành phố Hồ Chí Minh.

Xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc.

Kính chúc bạn đọc năm mới Hạnh phúc - An khang - Thịnh vượng.

Hẹn gặp lại ở số báo tháng 3.2018.

Tổng biên tập

PGS.TS.KTS Nguyễn Khôi

Bạn đọc có thể đọc Tạp chí *Kiến Trúc & Đời Sống* phiên bản điện tử từ: www.ktds.vn; ashui.com; <https://www.facebook.com/kientrucvadoisong>

Trong chương trình **"Tặng báo kiến trúc cho sinh viên"** số Xuân Mậu Tuất 2018, Tạp chí Kiến Trúc & Đời Sống chân thành cảm ơn các đơn vị đã đồng hành cùng chương trình: **Công ty cổ phần đầu tư và xây dựng bất động sản Việt Nam - VCI** ủng hộ **50** cuốn; **Công ty CP Đầu tư & Phát triển TDI**, 2/228 Cầu Giấy, quận Cầu Giấy, Hà Nội; website: <http://tdi.vn> ủng hộ **100** cuốn

DẪN LỐI TIÊN PHONG ĐẲNG CẤP XỨNG TẦM

Tủ bảo quản rượu Ship

Giữ trọn hương vị rượu!

Dung tích 24 chai

Ngăn chứa bằng gỗ sồi vàng

Showroom Dudoff Kitchen Art

📍 251 Nguyễn Văn Trỗi, Phường 10, Quận Phú Nhuận, TPHCM

☎ 1900 0017 | 🌐 www.dudoff.vn | 📘 facebook.com/dudoffkitchenart

SỐ 141 THÁNG 2.2018

Ấn phẩm Xuân Mậu Tuất với các cây bút:

BÀN CHUYÊN TỬ TẾ

PGS.TS.KTS Nguyễn Khởi
TS.KTS Lê Văn Năm
KTS Nguyễn Trường Lưu
TS Nguyễn Thị Hậu
Phạm Hy Hưng
Hoàng Trường Sa
Phương Nguyên
Thu Thủy

TRĂM NĂM CÒN MỘT CHÚT NÀY

KTS Nguyễn Trần Đức Anh
Nhà văn Trầm Hương
Họa sĩ Trần Thùy Linh
KTS Nguyễn Trương Quý
Nhà văn Nguyễn Vĩnh Nguyên
Duy Dũng
Vĩnh Phương
Hiệp Đình Yên
Vũ Anh Dũng
Vũ Ngọc Vũ
Hoàng Hiệp
Nguyễn Nhân Ái
Thủy Lê
Duy Dũng
Thanh Lan

KHÔNG GIAN ĐẸP

Nguyễn Huy Hoàng
Cao Kỳ Nhân
Đông Giang
Dũng Phạm
Nguyễn Hải
Nguyễn Quang Ngọc
Nguyễn Thế Anh
Tuấn Nguyễn
Vũ Tường Chiếu
Xuân Nguyễn
KTS Huỳnh Trà
Trung Trương
ThS. KTS Hà Anh Tuấn
Khánh Phương
Nguyễn Thu Vân
Phan Huy Hồng Đức
Quang Trần
Chimnon Studio

KHÔNG GIAN 4.0

KTS Nguyễn Phước Thiện
KTS Huân Tú
Trường Ân
Trần Văn Châu - CEO
Kelly-moore Việt Nam

DU LỊCH KIẾN TRÚC

HAIPANO Nguyễn
Nguyễn Đình
Thiên Ý

**NEW
PRODUCT**

King Slide®

*Fantastic Design,
Beyond Your Imagination*

9252

Bản lề đệm có thể điều chỉnh

1A88

Bộ đệm dạng đệm ẩn
-Ray trượt ẩn mở
+Đẩy vào tự động đóng

1A68

Ray trượt tiết kiệm sức mới
-dạng đệm ẩn

3M52

Ray trượt trung
dạng đệm 3 đoạn

3M89

Ray trượt trung dạng ẩn mở
3 đoạn

3M51A

Ray trượt bị tự đóng
3 đoạn

King Slide®

King Slide Works Co., Ltd.

No. 299, Shun An Rd., Lu Zhu Dist., Kaohsiung City 82150, Taiwan

Tel : +886-7-959-9688 | Fax : +886-7-696-7018

E-mail : sales@kingslide.com | Web:www.kingslide.com

VIFA-EXPO

Từ ngày 07-10 tháng 3, 2018

Trung tâm Hội nghị & Triển lãm Sài Gòn (SECC)

hoan nghênh tới tham quan gian hàng của chúng tôi C95

Tử tế là nền tảng để phát triển bền vững

Cuộc phỏng vấn trước thềm năm mới của KT&ĐS với KTS Nguyễn Trường Lưu, Chủ tịch Hội Kiến trúc sư thành phố Hồ Chí Minh bắt đầu từ bài báo trên Tuổi Trẻ xuất bản trong ngày đi làm đầu tiên của năm 2018: “30 năm vẫn đau đáu câu hỏi ‘Thế nào là sự tử tế’”. Bài báo nhắc lại *Chuyện tử tế* của đạo diễn Trần Văn Thủy được công chiếu từ 1987 và viết: “Bộ phim đã đặt ra một câu tưởng chừng rất đơn giản nhưng không dễ trả lời với cả nhân loại, chứ không riêng gì với người Việt Nam: ‘Thế nào là sự tử tế?’”.

BÀI HY HƯNG ÁNH THU THÚY

“ Một cụ già trả lời phỏng vấn trong phim *Chuyện tử tế*: “Tử tế là bông hoa thơm, bông hoa đẹp của tình người”. Trang web Cộng đồng tri thức và giáo dục Việt Nam viết: “Tử tế là một chuẩn mực đạo đức quan trọng trong cuộc sống...^[1]. Còn theo Từ điển Tiếng Việt thì tử tế là: “1. Có đủ những gì thường đòi hỏi phải có để không bị coi là quá sơ sài, lười thôi hoặc thiếu đúng đắn. 2. Tò ra có lòng tốt trong đối xử với nhau”^[2]. Còn ông, nếu nói về sự tử tế, ông sẽ chia sẻ điều gì?

Với cá nhân tôi, từ nhiều năm về trước, khi mới ra trường, khi làm việc với chủ đầu tư ở một công trình, nói theo ngôn ngữ trên mạng xã hội hiện nay là tôi thấy có gì đó sai sai, tôi cảm thấy mất phương hướng, tôi muốn dừng công việc. Khi đó, một kiến trúc sư đàn anh hỏi tôi là “em muốn gì”, tôi đã đáp, “tôi muốn làm việc một cách tử tế”.

Định nghĩa tử tế trong từ điển rất ngắn gọn. Trong giới hạn phạm trù đạo đức, tử tế có những giá trị phổ quát. Tuy nhiên cái gốc của vấn đề, khi ta nói được học hành tử tế, làm nghề một cách tử tế thì phải có nhiều yếu tố cụ thể mới tạo thành và theo tôi, các yếu tố đó có thể thay đổi theo thời gian, thay đổi theo điều kiện thực tế.

“ Xin ông giải thích cụ thể hơn.

Hơn ba mươi năm đã trôi qua, ta đã phát triển, đã hội nhập, cần có những lý giải, cách hiểu mới cho phù hợp.

Tôi xin lấy một thí dụ mới nhất, cũng là chuyện thời sự cuối tháng 12.2017, báo chí dẫn số liệu cho thấy năng suất lao động của Việt Nam chỉ bằng 7% của Singapore, 17,6% của Malaysia và 36,5% của Thái Lan và thậm chí chỉ bằng 87,4% năng suất lao động của Lào.^[3]

Nói đến lao động, đến công việc ta thường hay nói đến hiệu quả, làm được việc hoặc không được việc. Nếu hiểu một cách cứng nhắc, làm việc tử tế là có hiệu quả cao thì liệu ta có thể nói người lao động Singapore, Lào làm việc tử tế hơn ta không? Xét thực lòng thì người ta muốn làm, cái tâm sáng nhưng trình độ hoặc điều kiện không cho phép thì hiệu quả không thể bằng nước ngoài được. Ở đây không thể nói là không tử tế. Như vậy, nói làm việc cho tử tế ở đây cần một cách hiểu, cách lý giải rộng hơn nhiều.

“ Trở lại với mong muốn của ông thời mới ra trường ngày xưa là “muôn làm việc tử tế”, để có sản phẩm tử tế đối với một kiến trúc sư là gì?

Tác phẩm của kiến trúc là một sản phẩm cụ thể, sản phẩm có thật cho con người sử dụng. Để dễ hình dung, ta hãy lấy thí dụ sản phẩm cụ thể là một ngôi nhà. Có rất nhiều người tham gia làm ra sản phẩm cụ thể đó. Xét riêng về kỹ thuật thì có khâu thiết kế phương án kiến trúc, thiết kế kết cấu, thiết kế điện, nước. Sau thiết kế là thi công. Liên quan đến công việc có kiến trúc sư, kỹ sư, họa viên, nhà thầu. Tất cả họ phải làm việc trong một dây chuyền. Muốn có sản phẩm tử tế thì theo tôi phải có hai điều kiện, thứ nhất là phải có cái tâm trong sáng hay có tấm lòng, có tinh thần làm việc tử tế, có trách nhiệm và thứ hai là trình độ phải đáp ứng được nhu cầu của công việc.

Với nghề kiến trúc, nhiều đó là chưa đủ.

Lâu nay ta vẫn phân nân có tình trạng chủ đầu tư thuê kiến trúc sư như một họa viên và có thể sẽ cho ra những công trình không tử tế. Muốn có công trình tử tế bắt buộc phải có sự hợp tác của chủ đầu tư. Công trình làm ra phải thuận với tự nhiên, phù hợp với nhu cầu và khả năng của chủ đầu tư. Nếu không thì không thể có công trình tử tế được. Chính vì vai trò quan trọng như vậy mà Hội Kiến trúc sư Việt Nam mới đặt ra giải thưởng “Chủ đầu tư thông minh”.

Nhưng như vậy cũng vẫn là chưa đủ.

Một công trình đưa vào sử dụng cần có sự tham gia quản lý qua nhiều khâu như quản lý đô thị, quản lý xây dựng, quản lý thiết kế dựa trên bộ các quy chuẩn và tiêu chuẩn. Ở một thời điểm nào đó, một công trình cụ thể phải đáp ứng được các tiêu chuẩn này thì mới có thể coi là có công trình tử tế.

Những tiêu chuẩn là do con người đặt ra. Nhưng cần phải chú ý không có tiêu chuẩn nào là mãi mãi, nó thay đổi theo sự phát triển của tự nhiên, kinh tế. Nếu không thay đổi kịp thời, ta lại tạo ra những công trình có thể bị đánh giá là không tử tế.

Tóm lại, công trình kiến trúc cụ thể phải là kết quả của cả một một xâu chuỗi như vậy thì mới có công trình tử tế.

“ Giới kiến trúc thường nói rằng, suy cho cùng kiến trúc là thái độ ứng xử đối với tự nhiên, với con người. Vậy một ngôi nhà thế nào thì nó thể hiện sự ứng xử tử tế với thiên nhiên, với con người?

Có thể coi một sản phẩm kiến trúc thể hiện sự ứng xử với nhiều đối tượng khác nhau. Ngôi nhà tử tế phải thể hiện thái độ ứng xử tử tế với thiên nhiên, với chính bản thân ta, với hàng xóm, với không gian đô thị, với quy chế quản lý đô thị. Ngôi nhà phải được thiết kế phù hợp với thiên nhiên, thông thoáng, có ánh sáng

tự nhiên tối đa ở không gian chính, phải phù hợp với nhu cầu và khả năng của chủ đầu tư. Khi xử lý phương án là ta đã thể hiện sự ứng xử với bản thân ta, với hàng xóm, với không gian đô thị. Tôi lấy thí dụ, để thỏa mãn nhu cầu làm cho ngôi nhà nổi bật, anh sơn cả căn nhà của anh một màu đỏ chói, tất cả mọi người xung quanh đều nhìn thấy và khó chịu. Làm như vậy là không tử tế với hàng xóm, với không gian đô thị. Sự tử tế phải có hài hòa lợi ích riêng và chung.

“ Đô thị đang bức xúc chuyện kẹt xe, ngập nước, ô nhiễm, ngột ngạt. Có phải hậu quả của những sản phẩm kiến trúc, quy hoạch, xây dựng không sự tử tế đã góp phần tạo ra tình trạng đó?

Trong thiết kế công trình kiến trúc, trong thiết kế, quy hoạch không gian đô thị, ta thấy còn tồn tại nhiều sản phẩm có những hạn chế, thiếu sót góp phần gây nên những hậu quả như vừa kể trên và ở góc độ thể hiện thái độ ứng xử thông qua sản phẩm, ít nhất, ta đã có thể gọi thẳng tên đó là sản phẩm không tử tế. Thí dụ như tình trạng cấp phép xây cao ốc ở ạt bất chấp hạ tầng là sự không tử tế với không gian đô thị. Tình trạng chủ đầu tư làm dự án cắt xén diện tích cây xanh là thiếu tử tế với khách hàng, với môi trường sống của thành

Muốn có sản phẩm tử tế phải có hai điều kiện, thứ nhất là phải có cái tâm trong sáng hay có tấm lòng, có tinh thần làm việc tử tế, có trách nhiệm và thứ hai là trình độ phải đáp ứng được nhu cầu của công việc.

phổ. Khi đi trên sông Sài Gòn, nhìn lên các công trình ở bờ tây, nhất là Tân Cảng Sài Gòn thấy như một bức tường thành phá tan không gian thơ mộng của dòng sông cảnh quan. Công trình có thể có hiệu quả về đầu tư nhưng đó là sự đối xử không tử tế với cảnh quan đô thị.

“**Chính phủ vừa ban hành Quyết định 2076/QĐ-TTg phê duyệt điều chỉnh quy hoạch xây dựng vùng thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2030 tầm nhìn đến 2050 trong đó nêu rõ, “Phát triển vùng thành phố Hồ Chí Minh năng động và bền vững”; “Phát triển không gian vùng theo hướng cân bằng bền vững và thích ứng với biến đổi khí hậu”; “phát triển kinh tế năng động có tốc độ tăng trưởng kinh tế cao và bền vững”... Xin ông bình luận về yếu tố bền vững trong định hướng này?**

Rõ ràng yếu tố bền vững được coi trọng và nhấn mạnh trong điều chỉnh quy hoạch vùng lần này. Trong kiến trúc thì kiến trúc bền vững đang trở thành xu thế chủ đạo và tất yếu. Trong cuộc sống, phát triển bền vững cũng đang trở thành xu thế tất yếu. Định hướng quy hoạch như vậy là phù hợp xu thế thời đại. Phát triển nhanh và bền vững là mong muốn của chúng ta. Vấn đề đặt ra là làm sao để phát triển bền vững. Tôi cho rằng cái gốc vẫn phải là tôn trọng quy luật, là sự ứng xử tử tế với tự nhiên và con người.

“Tăng trưởng kinh tế cao” là tăng trưởng với tốc độ nhanh. Nhanh đến bao nhiêu là vừa, là phù hợp? Theo tôi, cần xác định mục tiêu phù hợp và phải tính đến mức độ cân bằng. Giống như một vận động viên đang trên đường đua, nếu chọn tốc độ cao vượt quá khả năng thì sẽ dễ hụt hơi và không về đích được.

Tôi muốn dùng hình ảnh một gia đình đã gặp trong thực tế, bất chấp tất cả, người cha lao vào làm ăn kiếm tiền bằng mọi cách, người mẹ cũng lao vào làm ăn kiếm tiền bằng mọi giá. Sau 10 năm họ đã có được tài sản ketch xù nhưng bi kịch là lúc này họ lại sẵn sàng vứt bỏ gia tài đó để tìm kiếm sự tử tế cho những đứa con, muốn học, muốn làm việc, muốn sống tử tế mà không được. Việc giàu lên bằng mọi giá, bất chấp tất cả không bao giờ bền vững.

Trong sự phát triển của thành phố cũng vậy, luôn muốn tăng trưởng nhanh mà nếu không tính đến sự cân bằng giữa khả năng và mong muốn, không cân nhắc đầy đủ mọi yếu tố thì sẽ trở thành sự tăng trưởng nóng vội. Sự tăng trưởng đó sẽ phải trả giá và đương nhiên, nó sẽ không bền vững. Nắm được quy luật, biết trước rủi ro mà vẫn bất chấp tất cả để đạt cho bằng được mục đích thì rõ ràng đó là sự không tử tế.

“**Xin nêu thêm một thông tin thời sự, doanh thu ngành xây dựng năm 2017 lên tới gần 13 tỷ USD. Đến thời điểm này thị trường xây dựng nội địa đã vào tay các doanh nghiệp nội, còn các doanh nghiệp xây dựng ngoại đã gần như rút khỏi thị trường. Một kiến trúc sư cho rằng doanh nghiệp xây dựng nội địa đã làm tốt, còn các doanh nghiệp tư vấn, thiết kế - nghệ của các kiến trúc sư lại thua xa các đồng nghiệp trong lãnh vực xây dựng. Ông có ý kiến gì trước thông tin này?** ⁽⁴⁾

Tôi nghĩ là thông tin về thị trường xây dựng nội địa là có cơ sở. Chỉ cần quan sát tháp cầu ở các công trình lớn đang diễn ra trong thành phố ta có thể thấy rất nhiều cái tên lớn của các công ty xây dựng nội địa. Các công ty lớn không chỉ làm thầu mà còn tham gia đầu tư. Đây là xu thế của bất kỳ quốc gia nào.

Tôi nhớ thời mới mở cửa, khi làm khách sạn New World ta còn rất lạc lõng với những kết cấu lớn. Bây giờ thì công ty Việt Nam có thể làm những cầu kiện lớn gấp 10 lần những cầu kiện đó. Ta đã nắm được kỹ thuật, có năng lực, giá cả cạnh tranh hơn thì các nhà đầu tư không dại gì lại thuê các nhà thầu nước ngoài. Vì vậy nhà thầu Việt Nam nắm thị trường là đương nhiên.

Với ý kiến cho rằng trong kiến trúc, thiết kế, tư vấn ta không đi kịp thì tôi lại thấy không hẳn là như vậy.

Thực tế một số chủ đầu tư muốn đứng tên tư vấn ngoại quốc để bán hàng do tâm lý sính ngoại. Nhưng không phải cứ gặp tư vấn nước ngoài là có kết quả như mong muốn. Nhiều nhà đầu tư có suy nghĩ rất buồn cười là họ chỉ mua ý tưởng sau đó tự lập công ty tư vấn thiết kế để triển khai. Nhưng thực tế không phải như vậy, từ ý tưởng đến triển khai là câu chuyện khác. Đã có nhiều công trình không ổn, khi nhà đầu tư “ngộ” ra họ đã thay đổi cách làm. Và cơ hội đã đến với các doanh nghiệp, kiến trúc sư Việt Nam.

Trên thị trường Myanmar, Lào, Campuchia đã có các công ty từ Việt Nam rồi. Ở Singapore có đến hàng trăm kiến trúc sư Việt Nam đã hội nhập và hành nghề. Còn ngay trên thị trường nội địa, đáng ghi nhận là gần đây đã có những công ty Việt Nam tham gia các công trình tư vấn, thiết kế quy mô lớn.

Tôi tin rằng nếu các doanh nghiệp thiết kế, tư vấn của Việt Nam luôn biết tự hoàn thiện mình thì chắc chắn chúng ta sẽ không sợ thiếu cơ hội.

(1) Trang lazi.vn <http://lazi.vn/qa/d/tu-te-la-gi>

(2) Trang 1074, Từ điển Tiếng Việt của Viện Ngôn ngữ học do Trung tâm Từ điển học và NXB Đà Nẵng xuất bản, năm 2001

(3) Theo công bố của Tổng cục Thống kê đăng trên trang <http://vneconomy.vn> ngày 27.12.2017

(4) Theo báo Thanh Niên ngày 3.1.2018

2018

XUÂN VỀ KHOE SẮC THẨM BLUM MANG ĐẾN NIỀM VUI

**Blum Việt Nam kính chúc quý khách hàng
năm Mậu Tuất An Khang - Thịnh Vượng**

Tìm hiểu công nghệ mới nhất 2018 cho Nhà bếp và Nội thất tại
Số 3, Võ Văn Tần, Q3, Tp.HCM ♦ 9h - 19h Thứ hai đến Thứ bảy
Tel: (028) 3822 3304

 BlumVietnam

www.blum.com

Văn hóa ứng xử với di sản

Di sản văn hóa là một bộ phận quan trọng của nền văn hóa dân tộc. Đối với cuộc sống ngày nay di sản văn hóa được coi như mang một sứ mệnh tinh thần của thời quá khứ, là bằng chứng sinh động của truyền thống đã có từ hàng ngàn năm của dân tộc.

BÀI PGS.TS.KTS NGUYỄN KHÔI ANH TL KT&ĐS

Di sản văn hóa không chỉ là sản phẩm vật chất mà còn là sản phẩm tinh thần của một dân tộc có giá trị to lớn về lịch sử, nghệ thuật và khoa học. Di sản văn hóa còn bao gồm cả kiến thức và kinh nghiệm mà con người đã tích lũy cùng khát vọng của họ mà các thế hệ trước tạo lập để lại cho thế hệ mai sau. Qua di sản văn hóa chúng ta hiểu biết sâu sắc hơn bản sắc văn hóa của dân tộc, đồng thời cũng là động lực để phát triển một nền văn hóa và kinh tế của đất nước. Từ đó ta thấy việc kế thừa di sản văn hóa là một quy luật tất yếu, không có sự phát triển sáng tạo nào mà lại không trên cơ sở kế thừa những cái đã có, được chắc lọc. Vì thế người ta cho rằng một dân tộc mất đi di sản văn hóa là dân tộc đó đã đánh mất đi trí nhớ của mình.

Thế nhưng hiện nay bên cạnh những

thành công to lớn trong việc bảo vệ di sản văn hóa của đất nước như ở Hội An, Huế, Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh... thì vẫn còn nhiều di sản văn hóa đã và đang có nguy cơ bị hủy diệt. Nhiều di tích được xếp hạng đang bị xâm hại hay xuống cấp, nhiều di tích được trùng tu, tôn tạo cũng không đúng khoa học, chưa kể nhiều di tích ngày nay chỉ là những kỷ niệm với lòng xót xa nuối tiếc.

Sự hủy hoại di sản văn hóa dễ dàng nhận thấy có nhiều nguyên nhân, trong đó có nguyên nhân khách quan như sự khắc nghiệt của khí hậu làm cho di tích khó chống chọi với sự ăn mòn của thời gian. Các tai họa như bão lũ, động đất, hỏa hoạn là những yếu tố làm thay đổi hoặc hủy hoại di tích. Tuy nhiên chính nguyên nhân chủ quan do con người gây ra mới là nhân tố phần lớn làm sai lệch và phá hoại di sản. Trong

lịch sử phát triển của dân tộc, các cuộc xâm lược và thay đổi triều đại đã tàn phá nghiêm trọng rất nhiều di sản văn hóa. Khi các triều đại phong kiến thay nhau lên nắm quyền, họ thường tìm cách chối bỏ thành quả của triều đại trước bằng cách triệt phá các cung điện, thành quách để xây nên cái mới nhằm tô vẽ cho triều đại của chính mình. Không chỉ có vậy, các cuộc nội chiến cũng là nguyên nhân hủy hoại không ít những di sản văn hóa.

Đặc biệt khi bọn phong kiến phương Bắc sang xâm lược nước ta, để dễ bề đồng hóa nhân dân ta, chúng tìm cách tiêu diệt nền văn hóa nước nhà. Vơ vét cướp bóc, đập phá, thiêu hủy những di sản quý giá của người Việt, chúng mong muốn xóa bỏ cả một nền văn hóa vốn đã sinh tồn và phát triển.

Bên cạnh đó, những cuộc chiến tranh khốc liệt chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ với vô vàn bom đạn, đại bác, rốc két... đã phá hủy không thương tiếc các di sản văn hóa quý giá.

Ngày nay, tuy người ta ý thức được việc phải bảo vệ các di sản văn hóa, nhưng trong thực tế, chúng ta vẫn bắt gặp không ít những di sản được trùng tu hay phục hồi sai nguyên tắc, thậm chí rất nhiều di tích bị xóa sổ để xây dựng nên những công trình mới hiện đại hơn, to lớn hơn với những tính toán mang tính thực dụng của các nhà đầu tư trong bối cảnh của nền kinh tế thị trường.

Ứng xử với di sản là ứng xử với quá khứ và cũng là ứng xử với tương lai. Ứng xử có văn hóa với di sản hay cũng có thể nói ứng xử tử tế với di sản là tôn trọng lịch sử, tôn trọng sự sáng tạo của con người để xây dựng một cuộc sống tốt đẹp hơn.

Ứng xử tử tế với di sản chủ yếu xoay quanh mối quan hệ giữa bốn đối tượng sau đây: một là người dân, còn lại liên quan đến ba nhà: nhà quản lý, nhà chuyên môn và nhà đầu tư.

Sở dĩ nói người dân là đối tượng đầu tiên vì họ thường là chủ nhân của các di sản, nhưng họ là người không có quyền quyết định và chủ động trong việc bảo vệ di sản.

Trong quá khứ, việc bảo tồn di sản văn hóa ở nước ta thời phong kiến cũng đã chứng minh rằng việc xã hội hóa công tác trùng tu di sản đã được thực hiện khá toàn diện. Với tinh thần "đất vua, chùa làng" quyền bảo quản, sử dụng và tu bổ, tôn tạo chủ yếu trông cậy vào làng xã, dựa vào dân với những thiết chế xã hội và đặc biệt từ những con người thành đạt của quê hương xứ sở, từ nguồn công đức với tiềm lực vật chất kỹ thuật tương ứng.

Ngày nay trong việc bảo tồn thành công phố cổ Hội An, nơi mà không những trong nước mà cả quốc tế cũng phải công nhận là hình mẫu của công cuộc bảo tồn và phát huy di sản văn hóa vật chất và tinh thần của đô thị cổ Hội An đều dựa trên tinh thần "nhà nước với dân cùng làm". Ở đây, khi người dân nhận thấy được quyền lợi và trách nhiệm của mình, gắn liền với việc bảo tồn di sản thì dù có khó khăn mấy họ cũng vượt qua. Ngược lại, ở nơi nào khi mà người dân thấy quyền lợi của mình không được bảo vệ thì họ đòi trả lại danh hiệu di sản đã nhận trước đây, mặc dù chính họ đã từng một thời hành diện như trong trường hợp di sản làng cổ Đường Lâm là một ví dụ điển hình.

Qua đó, chúng ta thấy vai trò của nhà quản lý di sản, hay nói rộng ra là nhà lãnh đạo chính quyền hết sức quan trọng trong việc bảo tồn di sản. Họ cần phải làm sao cho người dân hiểu được tầm quan trọng của công tác bảo tồn di sản là đem lại quyền lợi cho chính họ chứ không phải ai khác và khi đó mới huy động được tiềm năng của người dân. Tuy nhiên, trong thực tế chúng ta vẫn bắt gặp không ít những cán bộ lãnh đạo chưa thấy hết tầm quan trọng của di sản, chưa đủ trình độ để xác định giá trị chân xác của di tích, thiếu hiểu biết về luật di sản văn hóa nên xem nhẹ những giá trị của di sản cần bảo tồn. Nghiêm trọng hơn nữa là bị lôi cuốn vào quy luật của kinh tế thị trường mà có những ứng xử thiếu tử tế với di sản dẫn tới việc hủy hoại những di sản một cách đáng tiếc.

Trước đây có lúc chúng ta xem di sản ở Huế là những

tàn tích của chế độ "phong kiến nhà Nguyễn bán nước" nên đã xem Huế là một đô thị cấp ba, để Huế tàn tạ trong một khoảng thời gian dài không được quan tâm bảo tồn. Thậm chí đã biến những di tích như đền Nam Giao thành nghĩa trang liệt sĩ. Hoặc như ngay tại thủ đô Hà Nội đã phá bỏ nhà pha Hòa Lò, không những là một minh chứng về sự hy sinh, tinh thần đấu tranh kiên cường trước kẻ thù của các chiến sĩ cách mạng Việt Nam, mà còn là bản án tố cáo chế độ nhà tù man rợ của thực dân Pháp, để xây dựng cao ốc Hà Nội Tower.

Tại thành phố Hồ Chí Minh tình trạng này cũng không khá hơn, rất nhiều biệt thự thời Pháp thuộc cũng bị phá bỏ, thay vào đó là những cao ốc ngạo nghễ giữa những ngôi nhà thấp 1-2 tầng cùng với những khu vườn và các con đường rợp bóng cây xanh mát rượi. Hay như trước đây trong dự án xây dựng đại lộ Đông Tây, đáng tiếc là đã không có sự quan tâm đúng mức các di sản dọc theo kênh Tàu Hủ tại khu vực Chợ Lớn, là hình ảnh của một đô thị sông nước một thời còn sót lại rất có giá trị lịch sử và phát triển du lịch mà đáng lý ra nên giữ lại.

Tiếp theo cũng cần phải đề cập đến một thành phần không nhỏ, nhưng công việc của họ lại có tính chất quyết định sự thành công hay thất bại của công tác bảo tồn di sản văn hóa đô thị. Đó là các nhà chuyên môn tức là các kiến trúc sư, các nhà quy hoạch. Chính họ là những người vạch ra những đề án cải tạo, chỉnh trang đô thị. Chỉ cần một sự nhận thức hơi hợt, không nắm vững các nguyên tắc bảo tồn hoặc thiếu tinh thần quý trọng di sản văn hóa dân tộc có thể dẫn tới những mất mát khôn lường. Việc ứng xử thiếu tử tế với di sản đô thị được thể hiện qua việc thiếu bản lĩnh và chính kiến để tư vấn cho các nhà lãnh đạo trong việc duyệt các đề

án quy hoạch hoặc cấp phép xây dựng các công trình mới trong khu vực bảo tồn di sản đô thị, làm cho một số lượng khá lớn di sản bị xâm hại và mất mát.

Đối tượng cuối cùng là nhà đầu tư cũng góp phần không nhỏ vào việc hủy hoại di sản. Đối với họ, ngoài một số người có tấm lòng tử tế với di sản, còn lại điều quan tâm hàng đầu của họ là lợi nhuận, nếu có thể nói là như vậy. Họ thường đánh đổi tất cả các di sản để có lợi nhuận là trên hết. Chúng ta hãy xem những dự án của tập đoàn Vincom đã làm thì sẽ rõ. Họ sẵn sàng phá bỏ ụ tàu trong khu Ba Son, một di tích của ngành

công nghiệp sửa chữa và đóng tàu đầu tiên ở nước ta cho tới nay đã trên 100 năm, đồng thời lại là nơi trước đây nguyên Chủ tịch Tôn Đức Thắng lúc sinh thời đã từng làm việc, một di tích đáng được bảo tồn nguyên trạng. Thay vào đó là những cao ốc trên 40 tầng làm phá vỡ cảnh quan bờ tây sông Sài Gòn và phá vỡ

mối liên kết với những giá trị sông nước qua khu đô thị mới Thủ Thiêm. Tương tự như thể dự án khu cao ốc Tân Cảng dựng lên một bức tường bê tông cao to đồ sộ đã phá đi một loạt các di sản đáng được bảo tồn.

Qua đó chúng ta thấy mối quan hệ giữa ba nhà: nhà đầu tư, nhà quản lý và nhà chuyên môn gắn bó với nhau khá chặt chẽ mà trong đó vai trò của nhà chuyên môn là hết sức quan trọng, bởi vì chính họ là người tư vấn cho các nhà quản lý và các nhà đầu tư. Nếu các nhà chuyên môn thiếu ý thức, thiếu bản lĩnh, đối xử thiếu tử tế với di sản thì họ sẽ là người đầu tiên châm ngòi cho sự hủy hoại di sản.

Tuy nhiên, suy cho cùng thì chính các nhà quản lý mà cụ thể là các cấp lãnh đạo từ trung ương đến các địa phương đóng vai trò quyết định hơn cả. Chính họ chứ không phải ai khác, với cái tâm và cái tầm của mình cùng với sự lắng nghe để rồi đưa ra những quyết định có trách nhiệm trong việc bảo vệ di sản và đó cũng là cách ứng xử có văn hóa với di sản của dân tộc.

Việc kế thừa di sản văn hóa là một quy luật tất yếu, không có sự phát triển sáng tạo nào mà lại không trên cơ sở kế thừa những cái đã có, được chất lọc. Vì thế người ta cho rằng một dân tộc mất đi di sản văn hóa là dân tộc đó đã đánh mất đi trí nhớ của mình.

KHI QUÁ KHỨ ĐƯỢC DÀNH TẶNG TƯƠNG LAI

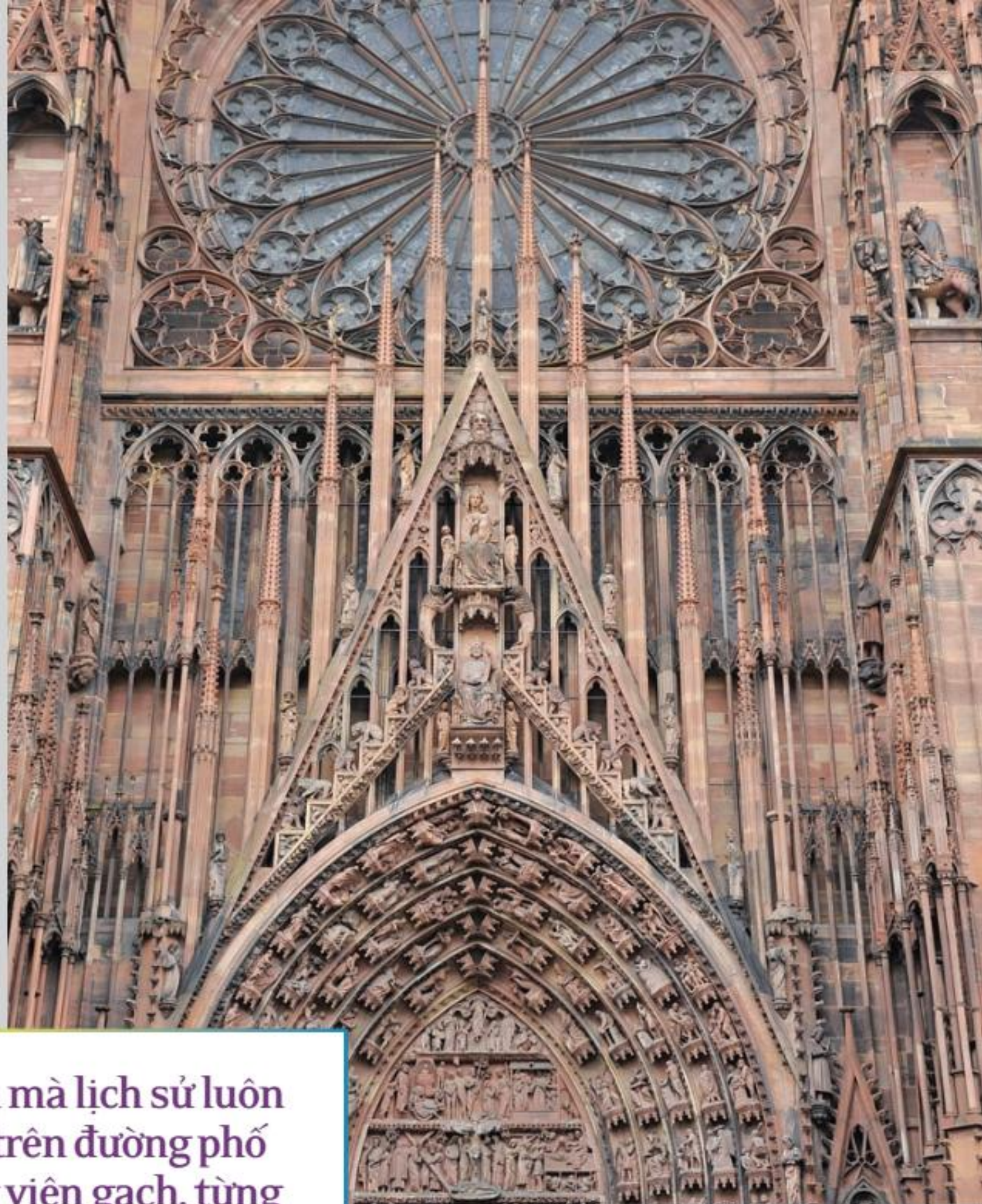
Vài năm qua tôi có dịp đi đến một số thành phố ở các quốc gia châu Âu như Đức, Ba Lan, Bỉ, Hà Lan, Áo, Cộng hòa Séc, Slovakia, Hungary, Nga... và nhiều nhất là Pháp. Đó là các thành phố du lịch nổi tiếng, không chỉ vì ở trung tâm của châu Âu mà còn vì, và quan trọng hơn, là những thành phố “di sản văn hóa”.

BÀI TS NGUYỄN THỊ HẬU ẢNH NGUYỄN ĐÌNH

Tại đó ta có thể nhìn thấy di tích lịch sử văn hóa có ở khắp nơi: làng cổ, đô thị xưa, thành quách lâu đài, cung điện, nhà thờ hàng trăm năm tuổi, phố xá, nhà cửa, quán ăn kiến trúc và vật liệu xây dựng thấm đẫm truyền thống... Có những di tích đơn lẻ nhưng phần nhiều tập hợp thành một quần thể được bảo tồn đồng bộ tạo thành cả một “không gian di sản văn hóa”. Những thành phố du lịch là dù lớn hay nhỏ, có từ thời cổ xưa hay mới hình thành vài chục năm... tất cả đều lấy ngôi làng, khu vực trung tâm, thị trấn nhỏ có niên đại sớm nhất ở đó để làm “điểm tựa” cho sự phát triển của thành phố. Quy hoạch này nhất quán qua nhiều thời đại, thể hiện truyền thống tôn trọng lịch sử. Ngày nay đến đó du khách không chỉ được ngắm nhìn mà còn được cảm nhận, trải nghiệm qua tham quan, mua sắm, ẩm thực, lễ hội... những sinh hoạt “đậm đà bản sắc” của từng thành phố, vùng miền. Bảo tồn và phát triển từ di sản văn hóa và kinh tế là như thế.

Chỉ quan sát riêng một loại hình là nhà thờ, tu viện cổ đã thấy sự nghiêm túc trong khoa học bảo tồn và sự nhân văn trong ứng xử với niềm tin của con người. Ở Nga, đi đến đâu cũng nhìn thấy những nhà thờ, tu viện đang trùng tu, sửa chữa và cả xây mới. Nhiều nhà thờ có niên đại khoảng thế kỷ 11,12 đã được xây dựng lại theo hình thức cũ, không quá to lớn nhưng tinh tế và duyên dáng với hai màu xanh

Ảnh trên Nhà thờ Đức Bà Paris bên dòng sông Seine

Một đô thị mà lịch sử luôn hiện diện trên đường phố bằng từng viên gạch, từng ngôi nhà bằng những tượng đài tuyệt đẹp. Một đô thị được lưu giữ ký ức bằng những công trình cổ xưa, bằng âm nhạc cổ điển, bằng những bức danh họa... trong từng ngôi nhà, từng quán hàng, từng tiệm cà phê.

”

- trắng. Một số nhà thờ từng là những trung tâm của Chính Thống giáo Nga ở các thành phố lớn cũng được phục dựng lại theo nguyên bản, trong đó công trình vĩ đại nhất có thể kể đến là Nhà thờ Chính tòa Chúa Kitô Đấng Cứu Độ - trung tâm của Giáo Hội Chính Thống Nga, quy mô cao nhất và lớn nhất trên thế giới, tọa lạc ở thủ đô Moskva bên bờ sông Moskva.

Ở đâu cũng vậy, những ngôi nhà thờ cổ xưa hoặc nhà thờ trung tâm đều là điểm du lịch thu hút rất đông khách tham quan, tìm hiểu. Một số nhà thờ trong quá trình trùng tu đã phát hiện di tích khảo cổ và tiến hành bảo tồn tại chỗ, trở thành một bộ phận di sản và làm tăng giá trị văn hóa - lịch sử của nhà thờ.

Nhà thờ ở các nước châu Âu không chỉ là trung tâm tôn giáo mà còn tiêu biểu cho kiến trúc và kỹ thuật xây dựng một thời kỳ, là những bảo tàng nghệ thuật tranh tượng, là dấu ấn lịch sử lâu dài cùng những biến động có ảnh hưởng không nhỏ đến thế giới hiện đại. Bảo tồn những nhà thờ cổ không chỉ vì một niềm tin tôn giáo truyền thống của cộng đồng, mà trên hết chính quyền và xã hội đã hành xử nhân văn với một bộ phận quan trọng, độc đáo và vĩ đại của nền văn hóa thời trung cổ ở châu Âu. Đồng thời, nguồn thu từ phục vụ du lịch của các nhà thờ cũng không hề nhỏ, đủ khả năng trang trải chi phí bảo vệ và hoạt động phục vụ du lịch của nhà thờ.

Cách thức bảo tồn, quản lý, khai thác di sản còn cho thấy di sản tham gia vào đời sống đương đại trước hết là vì cộng đồng - chủ nhân của di sản. Ngay trong một làng nhỏ hay thị trấn bình thường dấu tích quá khứ hiện diện mỗi ngày và được trân trọng như là báu vật. Đó là ngôi nhà thờ trong đó còn lưu giữ những bức bích

Ảnh bên Mặt chính diện của nhà thờ Đức Bà Strasbourg vùng Alsace, Pháp

Ảnh trên Phố cổ
Strasbourg với vẻ
đẹp được bảo tồn
toàn vẹn

họa trên vòm trần hay bức tranh kính trên khung cửa cao. Là quảng trường trung tâm có trụ sở của làng/trấn, xung quanh có mấy vòi nước cổ đúc bằng gang có cần gạt tay còn sử dụng được, là vài tiệm cà phê, tiệm ăn lâu đời của người địa phương, "cha truyền con nối" phục vụ du khách những món ăn truyền thống với phong cách chuyên nghiệp không thua tiệm ăn ở thành phố lớn. Không gian công cộng trở thành "tài sản chung" bởi nó là ký ức của bao thế hệ dân làng, rồi lại được thế hệ sau tiếp tục gìn giữ và làm đẹp hơn. Di sản tiếp tục được hình thành từ đó.

Không thể không nhắc đến những bảo tàng nho nhỏ ở khắp nơi, trưng bày nhiều chủ đề khác nhau nhưng phổ biến nhất là về lịch sử địa phương. Có thể là một địa điểm khai quật khảo cổ, một tu viện cổ, ngôi nhà của một nhân vật, hay đơn giản là một tiệm ăn có sản xuất bia từ lâu đời... Tất cả đều trở thành bảo tàng chân thực, khoa học và hấp dẫn. Bảo tàng thường không ồn ào đông đúc, không có người thuyết minh nhưng ai đã vào xem thì chăm chú xem đến hết. Không phải bảo tàng nào cũng trưng bày "hiện đại" bằng phương tiện multimedia mà phần lớn chỉ có hiện vật - bằng chứng của sự thật, sự thật dù nhỏ vẫn mang lại cho người xem hiểu biết hữu ích thậm chí là một khám phá.

Quan sát "cuộc sống" của những di sản văn hóa đô thị ở các quốc gia này, có thể nhận thấy giữa bảo tồn và bảo tàng không hề tách rời, bảo tồn di tích cổ là làm cho chúng trở thành những "bảo tàng mở", những "bảo tàng mở" mang lại sức sống cho di tích được bảo tồn. Điều đó tạo điều kiện cho công chúng có thể tiếp cận di sản văn hóa một cách dễ dàng nhất, tiếp nhận những giá trị lịch sử - văn hóa một cách phong phú hấp dẫn nhất.

Bảo tồn di sản văn hóa cũng không chỉ giới hạn trong phạm vi di tích, mà đã trở thành một bộ phận quan trọng của quy hoạch đô thị và được ưu tiên hàng đầu trong quá trình phát triển đô thị. Một đô thị mà lịch sử luôn hiện diện trên đường phố bằng từng viên gạch, từng ngôi nhà bằng những tượng đài tuyệt đẹp. Một đô thị được lưu giữ ký ức bằng những công trình cổ xưa, bằng âm nhạc cổ điển, bằng những bức danh họa... trong từng ngôi nhà, từng quán hàng, từng tiệm cà phê. Lịch sử và ký ức đô thị hiện lên thật đẹp, vẻ đẹp của quá khứ dành tặng tương lai. Di sản văn hóa được lưu truyền như một vẻ đẹp vĩnh cửu.

Nhớ về những công trình đột phá

LTS: Nghị quyết 54/2017/QH14 về thí điểm cơ chế, chính sách đặc thù phát triển thành phố Hồ Chí Minh vừa được Quốc hội thông qua ngày 24.11.2017 được đánh giá “là một quyết sách quốc gia đột phá, đồng bộ, kịp thời để phát triển thành phố nhanh hơn, bền vững hơn vì cả nước”. Nghị quyết này là kết quả một quá trình nỗ lực nhiều năm của nhân dân và lãnh đạo thành phố. Thực ra trong quá khứ, đã có không ít lần thành phố năng động tìm giải pháp đột phá để phát triển. Nhân dịp xuân Mậu Tuất, trân trọng giới thiệu bài viết của TS. KTS Lê Văn Năm, người từng làm phó chủ nhiệm rồi chủ nhiệm Ủy ban Xây dựng cơ bản; giám đốc Sở Xây dựng (1979-1992); Kiến trúc sư trưởng thành phố Hồ Chí Minh (1992-2001) kể về những công trình đột phá của thành phố chúng ta.

BAI TS.KTS LÊ VĂN NĂM

Đầu tiên, đó là chuyện ra đời của những công viên. Bạn trẻ bây giờ có lẽ ít hình dung sau thống nhất (30.4.1975), trong nội thành còn tồn tại nhiều nghĩa trang, nghĩa địa. Khoảng năm 1977, khi đồng chí Võ Văn Kiệt đang làm Bí thư thành ủy, một hôm ông giao bên quân đội bố trí trục thẳng để cùng nhóm kiến trúc sư chúng tôi quan sát và chụp hình thành phố từ trên cao.

Ý tưởng hình thành công viên Đầm Sen, công viên Chiên Thắng (hiện là công viên Hoàng Văn Thụ), công viên hồ Kỳ Hòa, công viên Bình Tiên - Bình Phú, công viên Lê Văn Tám, công viên Lê Thị Riêng... bắt đầu từ chuyến bay này. Lúc đó, đa số mặt bằng các công viên vừa kể trên là đất nghĩa trang hoặc nghĩa địa tồn tại từ nhiều năm trước. Bây giờ nhắc lại thì thấy đơn giản nhưng ở thời điểm đó, cần phải có một tầm nhìn xa và quyết liệt thì mới thực hiện được. Quá trình thực hiện cũng phải mất nhiều năm. Nghĩa trang Mạc Đĩnh Chi giữa quận 1 được chuyển đổi thành công viên Lê Văn Tám. Phần lớn vùng đất thuộc công viên Đầm Sen ngày nay là nghĩa địa Quảng Đông, khi quyết định quy hoạch, dọn dẹp làm công viên, thành phố đã phải huy động nhiều nguồn lực kể cả sức dân lao động tình nguyện để có công viên. Vùng đất công viên Lê Thị Riêng nguyên là nghĩa trang Đô Thành. Sau khi có chủ trương, tôi nhớ một số đơn vị có ý kiến đề nghị biến vùng này

Kiến trúc sư trưởng Lê Văn Năm trình bày với Thủ tướng Võ Văn Kiệt về dự án quy hoạch khu trung tâm thành phố năm 1998
Ảnh Trần Tiên Dung

thành đô thị với nhà ở, xưởng sản xuất. UBND thành phố đang cân nhắc ra quyết định. Tuy nhiên, giới chuyên môn kiến trúc không đồng ý với đề xuất này và đã cùng với các đồng chí lãnh đạo quận 10 lúc bấy giờ (anh Tư Biên, bí thư; anh Năm Thái, chủ tịch) cấp báo lên lãnh đạo thành phố, cuối cùng phương án làm công viên đã được phó chủ tịch thành phố Nguyễn Văn Nam phê duyệt, phần sản xuất chỉ còn một phần nhỏ thuộc Legamex sau này.

Công trình thứ hai là nhà máy thủy điện Trị An. Cuối thập kỷ 70, thành phố ta bị rơi vào tình trạng thiếu điện trầm trọng, thậm chí đã phải luân phiên cắt điện đến 4-5 ngày trong tuần. Thành ủy đã "đấu tranh" với trung ương để đưa việc xây nhà máy thủy điện Trị An vào công trình trọng điểm. Chủ trương thì có nhưng nguồn lực thì chưa. Thành phố không chịu khoanh tay ngồi chờ. Nếu như đồng chí Võ Văn Kiệt là người khởi xướng, thì thiếu tướng Trần Văn Danh, nguyên phó chủ tịch UBND thành phố Hồ Chí Minh sau làm thứ trưởng Bộ Điện lực là những người đã trực tiếp đưa ra nhiều giải pháp đột phá. Từ năm 1982, phong trào ủng hộ thủy điện Trị An trong nhân dân được phát động, nguồn lực tài chính được huy động chiếm đến 1/5 tổng chi phí đầu tư. Các chuyên gia Liên Xô cũng giúp đỡ nhiều về kỹ thuật. Bản thân tôi cũng thường xuyên có mặt ở Trị An làm việc. Năm 1984 khởi công, 1987 bắt đầu phát điện, 1989 hoàn thành. Nhà máy thủy điện Trị An

với công suất 400 MW đã có đóng góp cực kỳ quan trọng cho sự phát triển kinh tế, xã hội tạo tiền đề cho công cuộc đổi mới 1986. Nếu lúc đó cứ câu nệ chuyện ranh giới địa phương, ngồi chờ vốn, chờ chủ trương mà không nỗ lực chủ động tìm giải pháp đột phá thì không thể có được Trị An.

Một công trình nữa mà tôi muốn nhắc đến là đại lộ Đông Tây nay là đại lộ Võ Văn Kiệt - Mai Chí Thọ kết nối từ nút giao quốc lộ 1 ở Bình Chánh đi dọc kênh Tàu Hủ - Bến Nghé qua sông Sài Gòn nối với xa lộ Hà Nội tại nút giao Cát Lái.

Muốn thấy được ý nghĩa của đại lộ Đông Tây thì phải nhắc đến kênh Tàu Hủ - Bến Nghé, là dòng kênh chạy dọc từ quận 1, 4, 5, 6, 8 xuống Tân Phú, Bình Tân. Tuyến kênh này đã từng là một tuyến giao thông đường thủy huyết mạch tạo điều kiện thông thương cho các thương gia vận chuyển lúa gạo, trái cây... từ miền Tây lên Sài Gòn từ những năm 1950. Do ảnh hưởng bởi chiến tranh, tình hình kinh tế khó khăn, dòng kênh này đã bị bỏ quên đến mức còn được gọi là "dòng kênh chết".

Sau này có tờ báo đã gọi đại lộ Đông Tây là con đường chạy qua "lịch sử 300 năm của thành phố chúng ta". Tôi thì lại muốn nhấn mạnh đến "độ dài" thời gian mà con đường đã "chạy qua" trong suốt quá trình hình thành. Việc nghiên cứu tuyến đường chạy dọc kênh này có từ đầu thập niên 1990 và chủ trương đã có trong quy hoạch Tổng mặt bằng thành phố Hồ Chí Minh lần 1 năm 1993. Tôi nhớ, ý kiến chỉ đạo lúc bấy giờ là với đô thị lớn như thành phố Hồ Chí Minh, đường vành

Một số công trình có giá trị kiến trúc lịch sử cao như Cầu Móng, trụ sở Ngân hàng Nhà nước thành phố, Sở Giao dịch chứng khoán thành phố... đã được bảo tồn. Cảnh trên bến dưới thuyền đặc trưng Nam bộ từng bước được phục hồi.

”

đai là không thể thiếu, nhưng đường xuyên tâm cũng rất cần thiết. Bản thân việc chọn làm tuyến đường xuyên tâm cùng lúc với các tuyến vành đai đã là một quyết tâm trong quy hoạch. Trong điều kiện và thời điểm đó, chủ trương làm cầu Thủ Thiêm được coi là bất khả thi vì lý do quân sự, thì phương án hầm ngầm cũng thể hiện sự táo bạo và quyết tâm của thành phố trong đó vai trò cá nhân lúc ban đầu của Thủ tướng Võ Văn Kiệt - nguyên bí thư thành ủy thành phố Hồ Chí Minh là rất lớn. Năm 2000, công trình đại lộ Đông Tây được Thủ tướng phê duyệt, sau 4 năm đền bù giải tỏa, năm 2005 bắt đầu thi công, năm 2009 khánh thành.

Nay thì mọi người đều đã thấy rõ lợi ích của đại lộ Võ Văn Kiệt - Mai Chí Thọ. Tuyến đường không chỉ thúc đẩy lưu thông hàng hóa, kinh tế phát triển mà còn góp phần cải tạo môi trường ven kênh rạch, vốn đã ô nhiễm từ nhiều năm trước. Về kiến trúc cảnh quan, tuyến đường này đã tạo nên hình ảnh đô thị mới với rất nhiều công trình hiện đại đang mọc lên cả hai bên bờ kênh. Không phải là tất cả mọi mong muốn đều đã thực hiện được nhưng ngay hai bên đại lộ này, một

Cảnh trên bến dưới thuyền với những hoạt động đặc trưng cho vùng sông nước Nam bộ đang từng bước được phục hồi
Ảnh Võ Phi Long

số công trình có giá trị kiến trúc lịch sử cao như Cầu Móng, tòa nhà trụ sở Ngân hàng Nhà nước thành phố, tòa nhà Sở Giao dịch Chứng khoán thành phố... đã được bảo tồn. Cảnh trên bến dưới thuyền với những hoạt động buôn bán, văn hóa đặc trưng sông nước Nam bộ đang từng bước được tổ chức, phục hồi.

Những công trình mà tôi vừa nhắc ở trên đều có chung đặc điểm, thể hiện bước chuyển rõ ràng về nhận thức trong tư duy để đưa ra phương án có tính đột phá, làm thay đổi cục diện; Khi đã có chủ trương rồi thì lãnh đạo quyết liệt trong chỉ đạo, các ngành các cấp cũng quyết tâm thực hiện trong sự đồng thuận cao của dư luận xã hội.

Đó là đặc điểm chung của những công trình mang tính đột phá đóng góp rất nhiều cho sự phát triển của thành phố chúng ta. Ngày xuân nhắc tới chuyện xưa để thêm tin tưởng vào những bước đột phá sắp tới của thành phố, khi đã có cơ chế đặc thù.

Giải thưởng kiến trúc trên đảo Trường Sa

Có một công trình kiến trúc đầy ý nghĩa đã đạt giải bạc với thể loại kiến trúc công cộng của Giải thưởng Kiến trúc thành phố Hồ Chí Minh năm 2017. Đó là Trung tâm y tế thị trấn Trường Sa do KTS Nguyễn Ngọc Dũng và các cộng sự thiết kế.

BÀI VÀ ẢNH HOÀNG TRƯỜNG SA

Trung tâm y tế thị trấn Trường Sa trên đảo Trường Sa Lớn do KTS Nguyễn Ngọc Dũng cùng các cộng sự là KTS Đỗ Bích Ngọc, KTS Nguyễn Hồng Ngọc Điểm thiết kế được khánh thành và đưa vào sử dụng từ tháng 5.2017. Đây là công trình của bạn đọc báo Tuổi Trẻ phối hợp với Bệnh viện Quân y 175 và Quân chủng Hải quân dành tặng nhân dân huyện đảo. Công trình có tổng vốn đầu tư trên 30 tỷ đồng, trong đó bạn đọc báo Tuổi Trẻ đóng góp 22 tỷ đồng từ chương trình "Chung sức bảo vệ chủ quyền Biển Đông" và các khoản đầu tư khác từ Bệnh viện 175.

Có mặt trên đảo Trường Sa vào ngày khánh thành Trung tâm y tế thị trấn Trường Sa ngày 25.5.2017, nhà báo Lê Đức Dục, báo Tuổi Trẻ kể với KT&ĐS: "Nhiều đại biểu từ đất liền ra đều ngạc nhiên trước hình khối kiến trúc này. Đó là một tạo hình khác với những công trình dân sinh thông thường được xây dựng từ trước tới nay trên đảo. Nhìn từ nhiều góc độ, công trình mang lại những hình ảnh biểu tượng tạo hình khác nhau nhưng thống nhất trong biểu hiện. Nhìn từ góc đông nam, đó là hình ảnh một đôi thuyền truyền thống của người Việt, nhìn từ hướng bắc lại như một đôi bàn tay che chắn gió mưa, nhìn xa hơn, sẽ thấy hình ảnh một chiếc trống đồng biểu tượng của văn minh Lạc Việt nổi bật giữa biển trời mênh mông trên đỉnh công trình".

KTS Nguyễn Ngọc Dũng là người đã từng gắn bó với báo Tuổi Trẻ qua các công trình ý nghĩa được xây dựng từ đóng góp của bạn đọc nhiều năm như bệnh xá Đặng Thùy Trâm ở Quảng Ngãi, các trụ sở làm việc, nhiều ngôi trường tình nghĩa ở các vùng biên cương, biển đảo do báo Tuổi Trẻ xây dựng.

KTS Nguyễn Ngọc Dũng nói: "Kiến trúc Trung tâm y tế thị trấn Trường Sa là cụ thể hóa ý tưởng tạo nên biểu tượng khẳng định chủ quyền biển đảo của Việt Nam. Tôi sử dụng hình tượng như một đôi thuyền của người Việt ngày xưa từng định cư tại đảo. Công trình này cũng giống như một đôi bàn tay che chắn cho bệnh nhân là quân dân trong một vùng đảo tiền tiêu của Tổ quốc".

Nhớ về những ngày đầu của công trình ở Trường Sa, KTS Nguyễn Ngọc Dũng cho biết, khi được Ban biên tập báo Tuổi Trẻ đặt vấn đề thiết kế một bệnh xá ở Trường Sa, anh nhận lời với niềm vui khôn tả. "Khi ra khảo sát thực địa, tôi được bay bằng thủy phi cơ của hải quân. Từ thành phố Hồ Chí Minh bay xuống miền tây rồi mới ra đảo, lần đầu tiên được bay ở độ cao ngay trên mặt biển, tôi rất vui bởi được thấy vẻ đẹp của đất nước ở một góc nhìn mới lạ với tôi", KTS Nguyễn Ngọc Dũng cho biết.

Ý tưởng thiết kế là tạo ra một công trình xanh với công năng không chỉ đáp ứng việc khám chữa bệnh cho quân dân địa phương ở đảo, mà còn có thể phục vụ cho cả tàu bè quốc tế qua lại trên vùng biển này. Để Trung tâm y tế Trường Sa có thể hoạt động trong điều kiện không được cung cấp điện và nước, công trình sử dụng năng lượng mặt trời để cấp điện; hệ thống hứng, tích nước mưa đảm bảo điện nước cho bệnh viện. Khối hình "trống đồng" cũng được thiết kế trở thành điểm đỡ trục thẳng, đảm bảo cấp cứu thông suốt từ các con tàu trong vùng đèn bệnh xá. Để đảm bảo phục vụ cho những cư dân vùng biển, ngoài các phòng chức năng của một bệnh viện như trong đất liền (cấp cứu, mổ, khám bệnh, chữa bệnh...), trung tâm này còn có thêm một phòng chức năng khác mà các bệnh viện trong đất liền không có, đó là phòng điều áp nhằm điều tiết áp lực vốn rất cần thiết cho việc chữa trị các thợ lặn dưới đáy biển sâu...

"Do có tính chất và ý nghĩa đặc biệt của công trình, tôi đã dành nhiều tâm huyết của mình vào đó. Tôi rất vui khi công trình hình thành theo ý tưởng của mình, và mong rằng nó đáp ứng được mọi công năng cần thiết trong việc đảm bảo sức khỏe, đáp ứng được nguyện vọng của người dân", KTS Nguyễn Ngọc Dũng nói.

Hình ảnh cánh chim Lạc Việt của chiếc trống đồng biểu tượng văn hóa ngàn đời được hiển hiện trong dáng vóc của công trình mà mỗi ngày cư dân và chiến sỹ trên đảo, ngư dân trên biển được nhìn thấy sẽ là một điểm tựa tinh thần về chủ quyền Tổ quốc giữa trùng dương!

LTS: Sản phẩm cụ thể của một kiến trúc sư có thể là một ngôi nhà, một căn hộ và cũng có thể là một đồ án quy hoạch, một thiết kế trong công trình xây dựng nào đó. “Làm được là một chuyện, làm đẹp và tử tế lại là chuyện khác”? Dòng status trên trang cá nhân của một kiến trúc sư đã gợi ý cho KT&DS gửi đến các kiến trúc sư một nội dung đề nghị:

1. Thế nào là một “ngôi nhà tử tế” cho khách hàng? Làm sao để kiến trúc sư có thể làm được “ngôi nhà tử tế” cho khách hàng?

HƯNG LONG GHI

KTS PHẠM QUỐC PHONG
Tốt nghiệp Đại học Kiến Trúc năm 1999
Nơi làm việc: Công ty PPA Architects

Yếu tố đầu tiên, quan trọng nhất đối với một ngôi nhà là ngôi nhà phải ở được, ở tốt. Vậy thế nào là ở tốt?

Hiểu đơn giản là đảm bảo người trong nhà tránh được điều kiện bất lợi khí hậu và môi trường xung quanh, có đầy đủ tiện nghi sử dụng hợp lý, có kích thước phòng ốc phù hợp thiết bị thuận tiện sử dụng. Vận hành an toàn, ít tổn hao năng lượng, công sức, chi phí bảo trì. Thích ứng với sự biến đổi của không gian và công nghệ...

Yếu tố liên quan đến thẩm mỹ ngôi nhà, cần giải quyết hài hòa “ý muốn về cái đẹp” của các bên. Các yếu tố về bền chắc hay đắt rẻ là thứ có thể định lượng được, do vậy cũng dễ giải quyết hơn để các bên đều hài lòng.

Mở rộng ra bên ngoài, chọn phương án cho ngôi nhà là đã thể hiện sự ứng xử với cảnh quan, mỹ quan cộng đồng xung quanh và xa hơn nữa là trách nhiệm thân thiện với môi trường. Góp phần phát triển kiến trúc bền vững cũng là cách thể hiện sự tử tế của mình với những vấn đề chung của thế giới.

Về câu hỏi thứ hai, những hậu quả nhìn thấy được như ngập nước kẹt xe, chất lượng môi trường sống suy giảm, tuy cũng có trách nhiệm của thiết kế, nhưng tôi cho rằng không nhiều, mà

đó là tác động tổng hợp bởi những yếu tố khác nhiều hơn, kể cả nguyên nhân trả giá tất yếu cho tăng trưởng nóng về kinh tế.

Khắc phục thế nào để góp phần tạo môi trường sống tốt hơn cho cộng đồng? Về chủ quan, giới kiến trúc rõ ràng phải nâng cao năng lực, nhận thức trách nhiệm nghề nghiệp, phát huy trách nhiệm xã hội, để có thể đáp ứng tốt những nhu cầu khẩn trương và đa dạng, chấp nhận cạnh tranh... để có những sản phẩm tốt hơn phục vụ và phụng sự xã hội. Sự tử tế phải được sinh sôi và nuôi dưỡng.

Khách quan là điều kiện kinh tế, dân trí, xã hội, hành lang pháp lý (hà phải chúng ta đang nói nhiều đến luật kiến trúc, đến sự rắc rối nhiều khi phi lý của các thủ tục cản trở môi trường hành nghề). Những thứ đó cần được cải thiện để môi trường hành nghề nuôi dưỡng sự tử tế, cái tốt lấn át cái xấu. Sự tử tế cần nhân rộng và được lan truyền.

Thật đáng mừng là hiện đang có một lớp nhà quy hoạch, kiến trúc trẻ có tư duy hiện đại, vững nghề, có trách nhiệm. Họ đã tạo ra nhiều sản phẩm tử tế từ lĩnh vực đô thị đến kiến trúc. Tôi tin rằng, rồi thì sự tử tế sẽ chiến thắng, vấn đề là thời gian.

KTS HUỲNH TRÀ
Tốt nghiệp khoa kiến trúc, Đại học Văn Lang năm 2007
Nơi làm việc: N+architects Co.,Ltd

Khái niệm “tử tế” hiện nay được dùng với nghĩa khá rộng và thiên về đạo đức. Nếu hiểu về mặt kiến trúc thì theo tôi, một “ngôi nhà - sản phẩm tử tế cho khách hàng” là ngôi nhà được thiết kế và thi công đúng đắn, chất lượng tốt, mang tính thẩm mỹ. Ngôi nhà đó đem lại sự thoải mái, an toàn cho khách hàng - những người sẽ sinh sống trong ngôi nhà đó. Ngôi nhà cũng phải đáp ứng nhu cầu kiến trúc thân thiện với môi trường xung quanh, không gây khó chịu hoặc tổn hại cho hàng xóm, không làm xấu cảnh quan, hoặc phá vỡ quy hoạch chung, hòa hợp, gắn kết với thiên nhiên.

Làm được “ngôi nhà tử tế cho khách hàng” chính là thực hiện tốt, đáp ứng được những tiêu chuẩn trên.

Làm được điều này đòi hỏi ngoài khả năng chuyên môn, còn là trách nhiệm, lương tâm nghề nghiệp của người kiến trúc sư cộng với sự đồng thuận, hợp tác của khách hàng/chủ đầu tư. Tôi

thường dành khá nhiều thời gian tiếp xúc với khách hàng để nghe họ nói trước khi bắt đầu công việc thiết kế.

Tôi đồng ý quan điểm cho rằng tình trạng kẹt xe, ngập nước, ảnh hưởng đến chất lượng sống của người dân ở đô thị hiện nay có một phần nguyên nhân xuất phát từ một vài sản phẩm quy hoạch, xây dựng thiếu sự tử tế. Ở đây có một phần trách nhiệm của các đơn vị thiết kế và chủ đầu tư nhưng yếu tố quan trọng vẫn thuộc về các cơ quan quản lý. Tôi nghĩ cần phải có sự phối hợp chặt chẽ và khoa học hơn nữa của tất cả các đơn vị chuyên môn với cơ quan quản lý đối với vấn đề quy hoạch, kiến trúc của một đô thị. Để khắc phục, theo tôi cần hạn chế, thậm chí ngăn chặn những sản phẩm quy hoạch, kiến trúc tùy tiện, tự phát, không đạt yêu cầu, hoặc có thể dẫn đến hậu quả xấu (gây kẹt xe, ngập nước, lãng phí, phản cảm...) cho bộ mặt hay các hoạt động của một đô thị.

2. Trong cuộc sống đô thị hiện nay, có ý kiến cho rằng, dường như một số sản phẩm quy hoạch, kiến trúc đã thiếu vắng sự tử tế? Điều đó đã góp phần gây ra hậu quả là kẹt xe, ngập nước, ảnh hưởng đến chất lượng sống của người dân. Anh/chị có đồng ý với nhận định này không? Làm thế nào để khắc phục?

Xin giới thiệu với bạn đọc những chia sẻ quan điểm về ứng xử tử tế với khách hàng, với xã hội qua hình ảnh sản phẩm cụ thể là một ngôi nhà và quan điểm về tình trạng bức xúc đang diễn ra trong đời sống đô thị.

KTS TRẦN NGỌC SƠN

Tốt nghiệp Đại học Kiến Trúc năm 2003
Nơi làm việc: Công ty cổ phần Kiến trúc nội thất Á Châu

Theo tôi, một ngôi nhà tử tế cho khách hàng của mình là một ngôi nhà mà khách hàng cùng gia đình của họ sống tại nơi đó sẽ thỏa mãn được tất cả những yêu tố bao gồm tính thẩm mỹ bao hàm cả nội và ngoại thất, thoải mái khi sử dụng, tiện nghi trong sinh hoạt, an toàn khi cư trú và chất lượng xây dựng bền vững theo thời gian. Bằng chuyên môn của mình, kiến trúc sư cần thiết kế căn nhà một cách hợp lý theo gu thẩm mỹ của khách hàng, thỏa mãn được tất cả các nhu cầu cá nhân hóa của chủ nhà theo mức độ yêu cầu cao nhất của họ, biến những nhu cầu cá nhân hóa đó thành những sản phẩm cụ thể để họ sử dụng. Kiến trúc sư phải thiết kế để ngôi nhà đồng điệu với tính cách và con người của chủ nhân đồng thời tư vấn cho khách hàng lựa chọn những chất liệu tốt về chất lượng, thẩm mỹ về mỹ quan và phù hợp với chi phí của khách hàng.

Để tạo ra được "một ngôi nhà với sự tử tế" cho khách hàng, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa kiến trúc sư và kỹ sư xây dựng, cần tránh tình trạng sản phẩm khi giao cho chủ đầu tư rất đẹp, rất hoàn mỹ, nhưng theo thời gian (có

thể nhanh hoặc lâu) nó không còn được đẹp mà đáng lẽ ra nó có thể đẹp bền vững, bởi vì đơn giản sau đó nó không có chế độ chăm sóc hậu mãi một cách tử tế.

Sự tử tế là sau tất cả những gì mà nhà thầu làm cho chủ đầu tư và ngược lại, giữa hai phía luôn tồn tại một mối quan hệ tốt đẹp với nhau!

Anh làm không đẹp như cam kết thì chắc chắn anh không thể có được mối quan hệ tử tế với chủ đầu tư. Ngược lại anh được đáp ứng thỏa mãn tất cả những nhu cầu cá nhân hóa cho ngôi nhà đẹp của mình mà anh lại không sòng phẳng với nhà thầu thì cũng không thể tồn tại mối quan hệ tử tế được.

Sau cùng và cũng là quan trọng nhất, sự tử tế còn thể hiện mối quan hệ tốt đẹp giữa chủ nhà và kiến trúc sư sau mỗi một công trình. Dĩ nhiên để có sự tử tế thì trước hết ngôi nhà đó phải đẹp!

Tôi đồng ý với quan điểm cho rằng tình trạng kẹt xe, ngập nước, ảnh hưởng đến chất lượng sống của người dân ở đô thị hiện nay có một phần nguyên nhân xuất phát từ những sản phẩm quy hoạch, xây dựng thiếu sự tử tế.

THS. KTS ĐÀM HÀ KHÁNH

Nơi làm việc: Công ty cổ phần Đầu tư Xây dựng Không Gian Đẹp
Chức vụ: Phó tổng giám đốc

Ngành nghề nào cũng cần đến sự tử tế chứ không riêng gì kiến trúc sư, nhưng đúng là trong nghề kiến trúc, sự "tử tế" có đặc điểm riêng.

"Tử" có nghĩa là những chuyện nhỏ bé, "tế" có nghĩa là những chuyện bình thường. Hai chữ "tử tế" có nghĩa là cẩn thận từ những việc nhỏ bé, rồi về sau lại mang ý nghĩa nói về sự đúng đắn, về đạo đức làm người. Xét nghĩa gốc hay nghĩa thường dùng, sự "tử tế" luôn là một chuẩn mực mà người kiến trúc sư phải kiên trì đeo đuổi.

Cẩn trọng, nghiêm túc trong chuyên môn, trong công việc giúp cho chúng ta có được tác phẩm tốt, có đóng góp thực sự cho xã hội. Tư duy đúng đắn giúp cho ta hình thành thái độ/ quan điểm hành nghề, từ đó trưởng thành thêm trong sự nghiệp. Ngược lại nếu mất đi sự "tử tế" trong công việc, người kiến trúc sư cũng chỉ thực hành chuyên môn máy móc, không thể phát triển tay nghề.

Bản thân chữ "sư" trong từ kiến trúc sư cũng đã mang một ý nghĩa nhấn mạnh về trình độ, về khả năng nhận thức. Người kiến trúc sư phải luôn trao dồi tri thức, đúc kết kinh nghiệm, tự xây dựng cho mình một thái độ, một triết lý hành nghề có ý nghĩa. Khi đặt mục tiêu như thế, và phấn đấu theo đuổi mục tiêu đó thì chính là chúng ta cũng đang "hành nghề tử tế"!

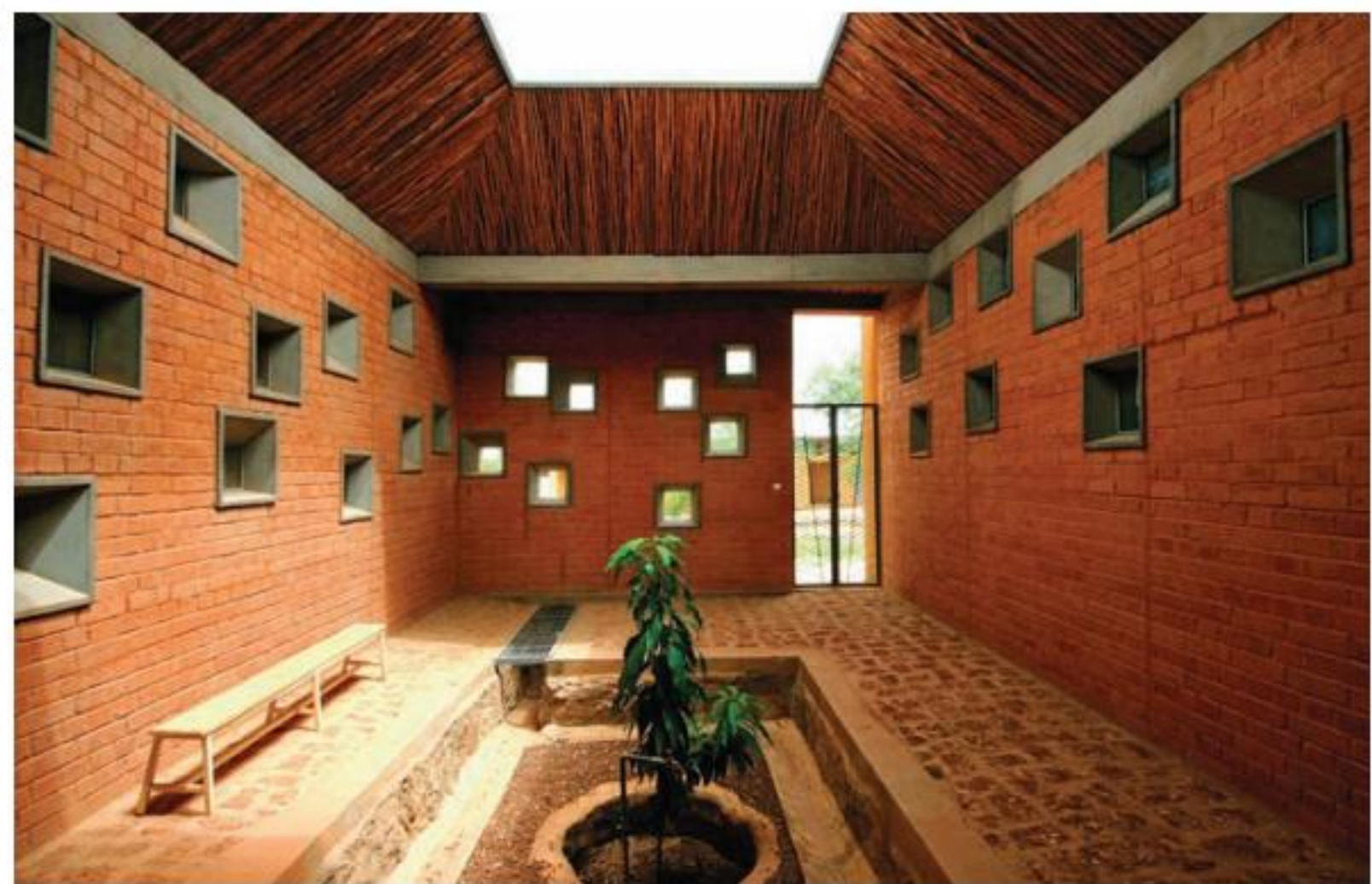

Ảnh bên trái Trường đại học Thiết kế Tự nhiên UC Berkeley với cấu tạo hoàn toàn từ gỗ ứng dụng kỹ thuật mộc ghép nổi cực nổi trội của Nhật Bản. Ảnh: © Shinken-chiku-sha
Ảnh trên phải Nhà thờ Christchurch, New Zealand, 2013. Công trình đã được Shigeru Ban tái tạo lại bằng cách sử dụng những ống giấy khổng lồ để ghép thành tường và mái
Ảnh dưới phải Centre de Santé et de Promotion Sociale cũng được xây dựng từ gỗ và đất sét. Nơi đây có các cửa sổ hình vuông được lấy cảm hứng từ những khung tranh, mỗi ô lại tập trung điểm nhìn vào từng khung cảnh khác biệt. Ảnh: kere-architecture.com

Tử tế với con người, tử tế với thiên nhiên

Trong tình trạng suy kiệt nguồn tài nguyên thiên nhiên, mức độ ô nhiễm môi trường liên tục gia tăng, kiến trúc xanh hay còn gọi là kiến trúc sinh thái đã trở thành trào lưu xây dựng “lành mạnh” với những ưu thế về giảm thiểu tác động lên môi trường và tái thiết lập lại cho con người một thói quen sống tốt đẹp hơn: trân trọng và hài hòa cùng tự nhiên. Câu chuyện về kiến trúc xanh không chỉ gói gọn trong những giải pháp tiết kiệm năng lượng, trong cách thiết kế trọng gỗ đá hơn xi măng cốt thép mà còn nhấn mạnh một quan điểm hành nghề đầy tính nhân văn và ý thức: đó là sự tử tế.

BÀI VÀ ẢNH TƯ LIỆU PHƯƠNG NGUYỄN

Trong suốt một thời gian dài của thời kỳ bùng nổ công nghệ, con người mãi miết trượt dài trên các công cuộc đổi mới, dựng xây nên những khu rừng bê tông thành thị, nấu mình trong những môi trường nhân tạo mà quay lưng lại

với tự nhiên. Chúng ta dường như chỉ xem tự nhiên như một cái “mỏ” để khai thác mà hoàn toàn quên đi rằng thiên nhiên cũng như con người, cần được đối xử với sự tôn trọng và săn sóc. Chỉ đến khi các thảm họa thiên nhiên gây tổn thất nặng nề ở khắp mọi nơi thì nhân loại mới sực tỉnh ra mình đã bạc đãi thiên nhiên và con cháu tương lai đến mức nào. Chính mức độ khai thác đến suy kiệt của thể hệ hôm nay sẽ làm tổn hại trực tiếp đến môi trường sống của thế

hệ mai sau. Kiến trúc xanh nổi lên không chỉ như một hồi chuông thức tỉnh mà còn là cơ hội để nền kiến trúc thế giới có thể trở nên lành mạnh hơn, tử tế với thiên nhiên và với chính con người.

Kiến trúc tử tế với thiên nhiên: để giảm thiểu tác động lên môi trường, giải pháp phổ biến nhất chính là lựa chọn vật liệu "xanh" hơn - dễ dàng phân hủy và quy trình khai thác chế tạo không tạo thêm gánh nặng ô nhiễm. Những vật liệu như tre, gỗ, đá, thậm chí là bùn đất được tìm đến như một giải pháp thay thế cho các nhiên liệu khai khoáng, hóa thạch. Đi xa hơn nữa, sự tử tế ấy còn được thể hiện trong việc ứng dụng yếu tố bản địa như thổ nhưỡng khí hậu, truyền thống xây dựng và cả môi trường văn hóa sinh hoạt. Con người sử dụng kiến trúc như một cách để thích nghi hiệu quả hơn mà không làm phương hại đến tự nhiên.

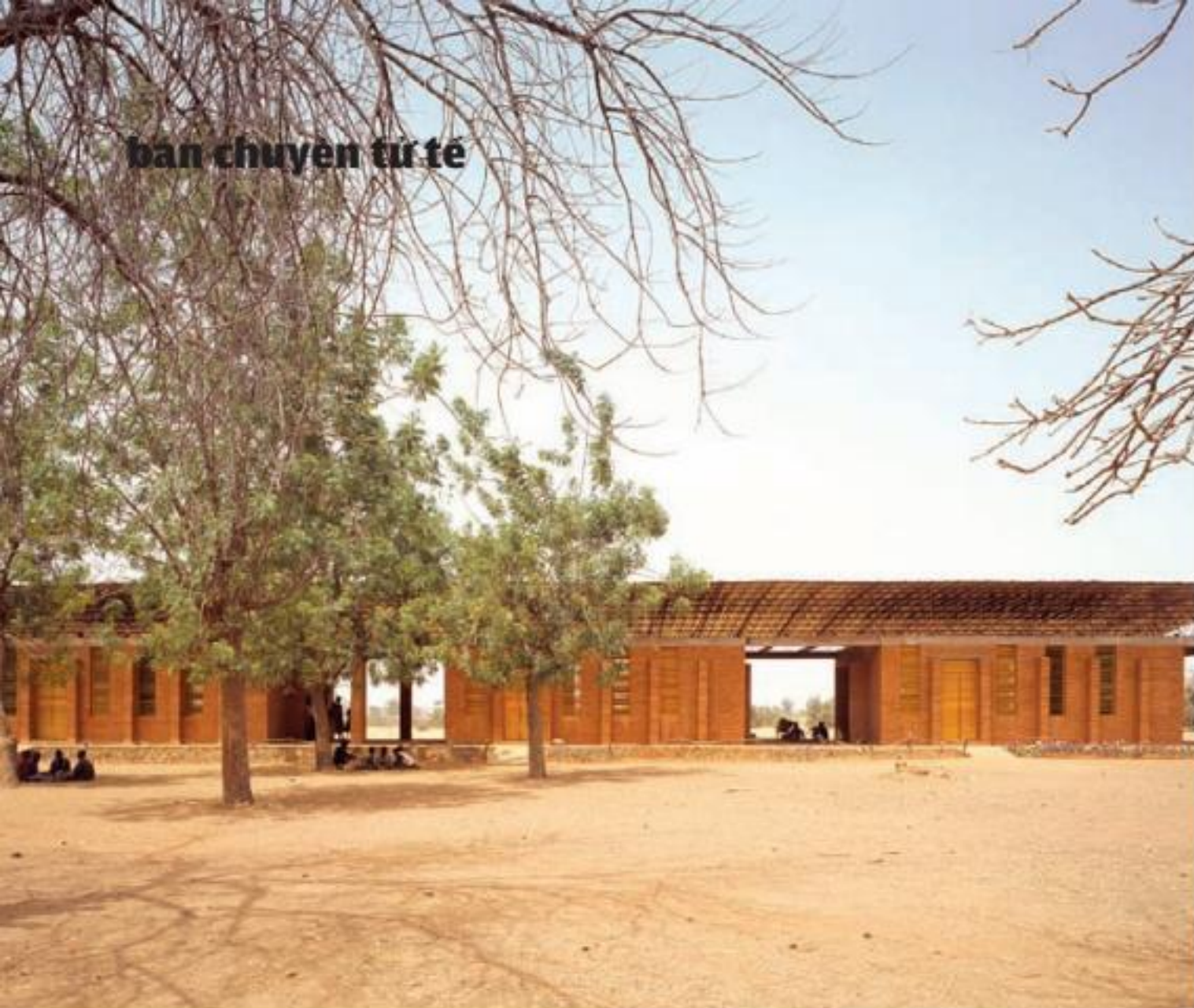
Kiến trúc tử tế với con người không chỉ lấy nhu cầu con người làm trọng tâm xây dựng mà còn tạo dựng cơ hội để chúng ta có thể hòa nhập tương tác cùng môi trường sống tự nhiên, hơn là sống tách biệt khỏi đó. Những công trình sinh thái có khả năng thỏa mãn tối đa nhu cầu tiện nghi hiện đại và mở ra lối sống tích cực, bớt khô khan công nghiệp hơn. Chúng hướng ta về sự tĩnh lặng trong tâm tưởng, suy xét đến vị trí và ảnh hưởng tương tác giữa thiên nhiên - con người: rằng chúng ta vẫn là một phần của vòng tròn lớn.

Hiện tại, việc cân bằng được giữa hai mục tiêu tử tế với thiên nhiên và tử tế với con người vẫn còn rất nhiều thử thách. Nhưng chúng tôi xin được điểm qua một vài kiến trúc sư nổi bật trong lĩnh vực này khi mà các công trình của họ không chỉ thân thiện với tự nhiên mà còn có thể đáp ứng được nhu cầu con người một cách rất nhân văn, tận tâm.

Kengo Kuma là một kiến trúc sư tác giả người Nhật nổi tiếng với tư duy Anti-Object: rằng kiến trúc nên thật sự hòa nhập thậm chí "biến mất" vào trong cảnh quan. Các công trình của ông mang dáng hình phóng khoáng, không khuôn khổ ràng buộc với sự ứng dụng tài tình từ vật liệu gỗ. Theo ông, kiến trúc không nên có hình dạng vật thể mà nên xuất hiện như một sự nguy trang để tồn tại giữa thiên nhiên, có như vậy thì mới không gây gián đoạn nhịp điệu chung của tổng thể. Đó được xem như một cách xây dựng thể hiện sự tôn trọng của con người đến thiên nhiên. Cách xây dựng đó còn cho thấy sự khiêm

Ảnh trên Léo Surgical Clinic & Health Center là một trung tâm phẫu thuật và y tế. Vẫn mang phong cách xây dựng đặc trưng của Kéré, nơi này được tạo thành từ gạch đất nặn để giảm thiểu tối đa tác động lên hệ sinh thái. Phần lớp cách nhiệt trên cao cho phép công trình hấp thụ không khí mát lạnh buổi đêm và tỏa ra vào ban ngày giữ cho nơi này luôn mát mẻ dễ chịu. Ảnh: kere-architecture.com **Ảnh giữa** Trung tâm Văn hóa Du lịch Asakusa với mặt tiền xếp gỗ độc đáo và nền nã nổi bật giữa các công trình bê tông, nhôm, kính khác. Ảnh: Takeshi Yamagashi **Ảnh dưới** TSunnyHills ở Minami-Aoyama mang hình thù đặc trưng cho phong cách "kiến trúc tan biến" của Kengo Kuma. Ảnh: © Daici Ano

Ảnh trên Trường tiểu học ở Gando thiết kế bởi Diébedo Francis Kéré từ gạch đất nung và bùn với phần mái nhấc quang cải tiến, tạo luồng khí thông gió mát mẻ hơn. **Ảnh dưới** Paper concert hall-L'Aquila, Ý, 2011. Đại sảnh trình diễn âm nhạc này cũng được tạo nên từ giấy. Công trình được tài trợ bởi chính phủ Nhật Bản cho vùng L'Aquila sau khi hứng chịu cơn động đất với mục đích tái khôi phục lại các hoạt động âm nhạc của thành phố. Ảnh: Didier Boy de la Tour

nhường, thiện chí của con người, không can thiệp quá "thô bạo" môi trường tự nhiên khi mạnh dạn rũ bỏ các vật liệu xây dựng nặng và độc hại như bê tông và tìm đến các vật liệu chân thực, tự nhiên như gỗ, kim loại, kính và tre. Theo Kuma, kiến trúc chỉ nên đóng vai trò làm vật kết nối, một tấm phông nền giúp con người gắn kết với tự nhiên chứ không phải là trung tâm của sự sống hay bằng chứng cho sự hiện diện của con người trên trái đất. Kiến trúc tồn tại tử tế nhất khi nó dường như không tồn tại. Một luận điểm khác đáng chú ý của Kengo Kuma là khi ông nói về gỗ - vật liệu ưa thích của mình: "Cho rằng sử dụng gỗ là phá hủy tự nhiên là một điều không đúng... chúng ta có thể tạo ra một vòng tuần hoàn tự nhiên bằng cách đốn hạ vài cây rồi trồng thêm vào những cây mới. Vì nếu bị bỏ hoang, rừng già không có khả năng giữ nước sẽ gây ra lũ lụt, khả năng hấp thu CO₂ của chúng cũng kém hơn những khu rừng được thay mới luân phiên, chỉ có những khu rừng được chăm sóc chu đáo mới có thể giải quyết hiện tượng nóng lên toàn cầu. Và đó là lý do vì sao tôi sử dụng gỗ".

Shigeru Ban là một kiến trúc sư khác biệt, ông chọn loại vật liệu mong manh như giấy để xây dựng nên những công trình kiến trúc vốn định sẵn phải tồn tại bền vững. Ông đi đến những vùng bị thiên tai để xây dựng nhà cứu trợ dân cư thay vì nhận những dự án xa xỉ đồ sộ. Là một kiến trúc sư thiết kế theo hướng sinh thái, Ban ưa dùng các loại vật liệu tự nhiên khác như tre, gỗ, vải bên cạnh giấy bìa carton. Các công trình của ông đủ sức đứng vững trước tự nhiên như một biểu tượng mãnh liệt về đấu tranh sinh tồn trước thiên nhiên của con người qua kiến trúc. Shigeru cho rằng: "Không có công trình nào là tạm thời hoặc vĩnh viễn. Một tòa nhà giấy cũng có thể trường tồn nếu người sử dụng yêu quý nó. Một tòa nhà bằng bê tông cũng có thể là tạm thời nếu nó được tạo ra để kiếm tiền". Sự tử tế trong kiến trúc của Shigeru Ban không chỉ thể hiện ở cách ông lựa chọn vật liệu thiết thực gần gũi, mà còn trong sự chu đáo, thấu hiểu nhu cầu của những người trực tiếp sử dụng nó.

Ông thực sự quan tâm đến họ, vậy nên những căn nhà giấy của ông dù giản dị nhưng luôn khiến người ta cảm thấy ấm áp và hạnh phúc. Shigeru dành cả đời mình đi khắp nơi để xây dựng những công trình không chỉ để che gió che mưa cho người khốn khó, mà còn là để đem lại sự xoa dịu ân cần và niềm sẻ chia - những công trình chứa đầy sự tử tế bởi giá trị thiết thực và đậm tính nhân văn.

Diébedo Francis Kéré nổi tiếng với những công trình dựng xây từ bùn và đất với sự thể hiện xuyên suốt của tinh thần bản địa. Sự tử tế trong kiến trúc của ông chính là thái độ khiêm nhường trước tự nhiên, tận dụng những nguyên liệu thân thiện sẵn có và hòa hợp vào môi trường. Ông không dạy người dân của mình công nghệ hiện đại để chống chọi lại với điều kiện sống khắc nghiệt, mà ông hướng dẫn họ cách cải tiến sự thích nghi. Tiêu chí sáng tạo trong kiến trúc của ông hướng đến sự bền vững mang tính

cộng đồng, lấy con người là trung tâm của kiến trúc nhưng vẫn phát triển hài hòa dưới cùng một mái nhà của mẹ thiên nhiên. Kiến trúc của Kéré không chỉ là sự hòa quyện tri thức khoa học, công nghệ với truyền thống địa phương, chúng còn là những hình hài đặc sắc của nền văn hóa bản địa, là tâm huyết và ước mơ cống hiến cho nguồn cội của người kiến trúc sư. Ông hy vọng rằng mình có thể khiến cho cộng đồng cảm thấy tự hào khi thực hiện tốt công việc của mình, bởi thành công của Kere ngày hôm nay có được chính nhờ sức mạnh nâng đỡ của họ. Việc của ông bây giờ là khiến cho mọi người nhận ra kiến trúc có thể giúp cho các cộng đồng kiến tạo nên tương lai của chính họ, rằng tri thức sẽ đem lại sự đổi mới. Và dù có bao nhiêu công nghệ, kỹ thuật hiện đại đi chăng nữa thì nguồn gốc sẽ mãi là linh hồn trong những sáng tạo của người kiến trúc sư tài năng này, kiến trúc ông dựng xây sẽ là một phần hòa hợp của thiên nhiên như cách người dân ông sinh sống cả hàng ngàn năm nay.

Trăm
năm
còn
một chút
ngày

tiến hóa BẾP

Lửa, được xem như là một công cụ giúp con người tiến hóa nhờ một trong những chức năng là làm chín thức ăn. Lửa được chứng minh là giúp hệ tiêu hóa của con người nhỏ lại và giúp cho não bộ to lên nhờ sử dụng thức ăn nấu chín.

BÀI PHƯƠNG NGHI ẢNH HIỆP ĐÌNH YẾN, VŨ ANH DŨNG

Và có lẽ cũng từ đó trong những không gian sống của mỗi cộng đồng, mỗi gia đình, lửa mà cụ thể là bếp lửa đã trở thành một công cụ không thể thiếu.

Thế nhưng, có lẽ bếp lửa, đặc biệt là bếp dùng củi, bếp than sẽ không thể đi cùng con người cho đến cuối cùng của con đường tiến hóa. Chúng đã và đang được thay thế bằng những công cụ, phương tiện khác. Trước mắt, ở nhiều thành phố hiện nay, bếp dùng củi đã gần như biến mất. Ngoài bếp gas là vẫn còn le lói chút lửa, đã có nhiều loại bếp khác thay thế bếp lửa như bếp từ, bếp hồng ngoại, lò viba, lò nướng điện...

Có vẻ như việc thành lập một bảo tàng bếp đã không còn quá sớm để lưu giữ những gì chiếc bếp lửa đã mang lại cho con người. III

thăm, thăm GIẾNG KHÔI

“...Ký niệm trong tôi/roi/như tiếng
sôi/trong/lòng giếng cạn/Riêng
những câu thơ/còn xanh/Riêng
những bài hát/còn xanh/Và đôi mắt
em/như hai giếng nước” - Bài thơ
được tác giả “Tiến quân ca” viết vào
mùa xuân Đinh Mão, tháng 2.1987,
8 năm trước khi ông rời cõi tam.
“Riêng những câu thơ còn xanh”, và
lòng giếng ấy, chưa bao giờ vơi cạn!

BÀI THUYẾT LÊ ANH VŨ ANH DŨNG

1 Lần gần nhất tôi nhìn thấy giếng là... một cái giếng khoan, ở bản H., thuộc một tỉnh trung du miền núi phía Bắc. Quặng thải từ mỏ thiếc gần đây đã gây ô nhiễm nguồn nước và họ được đền bù bằng các giếng khoan để lấy nước sinh hoạt. Nhưng nước giếng khoan khi khoan ở tầng nông thì lại cũng chẳng khác nào "tránh vỏ dưa gặp vỏ dừa". Nước đun sôi rồi mà vẫn nghe tanh nồng mùi sắt, chẳng cần thử cũng có thể đoán là nhiễm kim loại nặng. Lại giữa một nơi phong cảnh thiên nhiên khoáng đạt, nhìn cái giếng khoan nằm trụi thui lụi nom cứ như một cái thân cây bị sét đánh, đến là cảm cảnh!

Nó khiến tôi bỗng nhớ tới những cái giếng đào trong mát thanh thoi mà tôi từng được thấy ngày thơ bé ở cái làng quê nghèo nằm bên bờ tả ngạn sông Lam xứ Nghệ quê tôi. Cái giếng to nhất làng thường nằm kế sân đình, dưới tán đa xanh mát, chườm bóng lên lối rẽ vào làng, để bất kỳ người làng nào đi làm đồng ngang qua cũng có thể ghé uống một ngụm và tranh thủ vệ sinh nông cụ. Vì thế mà đó cũng là cái giếng vui nhất làng, luôn lao xao tiếng cười nói, hỏi thăm hay thậm chí là chòe ghẹo nhau vào mỗi chiều chiều.

2 Những cái giếng lặng lẽ nằm sâu trong làng thì nhỏ hơn, không cổ kính bằng, thường nằm ở cuối sân và đầu chái bếp để tiện cho cả việc nấu nướng lẫn giặt giũ, phơi phóng... Cạnh giếng, người làng tôi thường kê thêm một cái bếp dã chiến ngoài trời để ghề một ấm nước chè, hoặc đặt nồi khoai nổi luộc, gọi là có món đãi đằng hàng xóm láng giếng vào mỗi tối ngày mùa sáng giếng, cao hứng chạy qua nhà nhau để buôn chuyện. Thuở bé, mỗi lần được bố mẹ cho về quê nghỉ hè, chị em tôi thường được nằm dài trên võng nghe ông ngoại lấy Kiều. Ban ngày, ông tôi là một lão nông lực điền, da đỏ au, dầm mình phơi lúa, phơi thóc dưới cái nắng miền Trung

38-39 độ, nhưng đêm đến, bên ấm nước chè xanh được cất từ thứ nước giếng đào mát lạnh, thì ông thoát cái bỗng thành "nghệ sỹ". Nhớ là tuy chẳng hiểu được là bao nhưng cái giọng u u, thỉnh thoảng lại điểm xuyết tiếng đánh ục của ông mỗi khi đưa bát nước chè lên miệng, cùng những ngón tay thô nhám gãi gãi vào lưng cháu của ông, mà mắt tôi cứ thể díp lại lúc nào không biết.

Giếng nhà là nơi vợ chồng tình cảm, vợ dội nước, cạo lưng cho chồng, hoặc chồng múc nước gội đầu cho vợ..., yêu thương là thế mà tới lúc xô bát xô đĩa, lại cũng... chạy đuổi nhau quanh giếng, lời chì tiếng bặc, bước trầy bước thụt, cứ như thể chưa từng dịu dàng chăm chút. Duy miệng giếng tròn xoe như mặt gương soi là chứng nhân của mọi vui buồn sướng khổ dưới một nếp nhà. Giếng cười khóc ai, chỉ mình giếng biết.

3 Rộng hơn, giếng còn là chỉ dấu rất đặc thù của miền xuôi, đặc biệt là đồng bằng Bắc bộ và bắc Trung bộ. Với người dân quê Bắc cũng như nhân dân cả nước mỗi lần có dịp ghé thăm làng Sen, thì cái giếng đẹp nhất ở đất nước mình hẳn phải là giếng Cốc, cái giếng hình phễu, miệng rộng, nằm yên ả giữa vòng ôm âu yếm của những tàng cây - nơi từng in dấu những bước chân thuở thiếu thời của cậu bé Nguyễn Sinh Cung (tên gọi hồi nhỏ của Bác). Đó là một cái giếng cổ, được đào từ thế kỷ XVIII, mang tên người đào ra nó (Nguyễn Danh Cốc). Người già trong làng ngày đó kể rằng, ngày bé, Bác thường ra đây chơi và gánh nước về dùng. Năm 1957, trong lần về thăm quê lần đầu sau bao năm xa cách, Người đã không quên hỏi: "Giếng Cốc nay còn nữa hay không? Nước giếng Cốc trong và ngọt, nấu nước chè và làm tương ngon nổi tiếng cả vùng...".

Và cái giếng khiến người ta cảm thấy bồi ngùi nhất, hẳn là giếng Trọng Thủy, ngự trước cửa đền An Dương Vương thuộc xã Cổ Loa (Đông Anh - Hà Nội). Giếng hình tròn, nằm lọt thỏm giữa một cái hồ bán nguyệt, tương truyền là nơi mà hơn 2000 năm trước, người con gái đẹp chốn Loa thành thường soi gương kết tóc và cũng chính vì thế mà thành nơi Trọng Thủy quyết gieo mình khi tìm về ngóng bóng người xưa.

Giếng luôn tượng trưng cho những gì sâu, trong và ngọt lành nhất, cũng là những vẻ đẹp mà người ta thường mượn tượng và hướng đến trong tình yêu đôi lứa. Giếng vì thế đi vào thơ văn như một ẩn dụ đẹp về tình yêu và vẻ đẹp của người con gái ý nhị, sâu sắc. Trong ca dao, thì giếng được coi là chốn an lành, qua lời than thân trách phận của một người con gái: *Thân em như giọt mưa sa/Giọt rơi xuống giếng, giọt ra ngoài đồng*. Hoặc tượng trưng cho sự sâu sắc, qua lời mỉa mai sâu cay mát mẻ này của cánh đàn ông: *Đàn ông nông nổi giếng khơi/Đàn bà sâu sắc như cơi đựng trầu...*

Bài thơ tình nổi tiếng có tên *Chợt nhớ*, được nhà thơ Nguyễn Hồi Thủ viết cách đây gần 50 năm với những câu thơ mênh mang thương nhớ, tận đến giờ đọc lại vẫn thấy xúc động, lại cũng dịu dàng nhắc tới hình ảnh một cái giếng thơm, giếng mát:

*"Hương ơi
Bên giếng nhà em có bụi chuối bỏ hương
Quanh năm bóng mát sang vườn nhà tôi
Nhà tôi lài li thơm về tôi
Tôi bỏ đi năm mươi mấy tuổi
Mà sao còn nhớ tóc em dài..."*

Nhưng hình ảnh giếng nước đẹp nhất và ám ảnh nhất, phải kể đến là bài thơ *Thời gian* của nhạc sĩ - thi sĩ Văn Cao. Tác giả của bản Quốc ca trăm hùng là thế, vậy mà trước tiếng vọng của thời gian và mảnh hồi ức đẹp về người con gái có đôi mắt sâu thăm thẳm, đã buột ra một tứ thơ tình thật đẹp, trong đó có hơn một lần nhắc tới hình ảnh giếng nước:

*"Thời gian qua kẽ tay
Làm khô những chiếc lá
Kỷ niệm trong tôi
rơi
như tiếng sỏi
trong lòng giếng cạn"*

*Riêng những câu thơ
còn xanh
Riêng những bài hát
còn xanh
Và đôi mắt em
như hai giếng nước"*

Bài thơ được tác giả *Tiến quân ca* viết vào mùa xuân Đinh Mão, tháng 2.1987, 8 năm trước khi ông rời cõi tạm. *Riêng những câu thơ còn xanh*, và lòng giếng ấy, chưa bao giờ vơi cạn! 卍

HUẾ *tảo tẩn*

Huế kiêu sa nhưng Huế cũng tảo tẩn. Huế kiêu sa với những lâu đài, thành quách, với nghệ thuật ẩm thực tinh tế, cung đình, với những cô gái thuyền mị bên chiếc nón bài thơ... Huế cũng tảo tẩn với những người dân thức khuya dậy sớm để tìm kiếm miếng cơm manh áo. Huế ở những góc ảnh này là Huế của những con người tảo tẩn sớm hôm.

BÀI PHƯƠNG NGHI ẢNH CAO KỲ NHÂN

Nhịp sống ở Huế có vẻ như chưa bao giờ vội vã. Thời gian ở Huế trôi qua thật chậm, cuộc sống ở Huế cũng không vội vàng. Không như những nơi khác năm sáu giờ sáng là đã ồn ào, nhộn nhịp rồi cú thể cho đến mười một mười hai giờ đêm thành phố vẫn sáng đèn. Huế thức dậy thật trễ, bảy tám giờ sáng nhiều quán hàng mới mở cửa. Chín giờ tối đã đóng cửa im ỉm.

Và nhiều người dân Huế cũng có cuộc sống chậm nhưng tảo tần. Có nhiều hình ảnh trăm năm trước vẫn thế và có lẽ trăm năm sau cũng vậy. Đó là công việc đồng áng, chài lưới, những làng nghề thủ công...

Ngõ nhỏ phố nhỏ...

Hà Nội có những con ngõ hẹp đến nỗi chỉ vừa cho một người đi, nếu có thêm xe máy thì chủ nhân phải ngồi lên xe chứ không đủ rộng để dắt bộ. Vậy nên "ngõ nhỏ, phố nhỏ" đã trở thành món đặc sản mang hương vị rất Hà Nội, đã đi vào trong thơ, trong họa và trong nhạc của những nghệ sỹ nổi tiếng.

BÀI NGUYỄN NHÂN ÁI ẢNH NGỌC VŨ

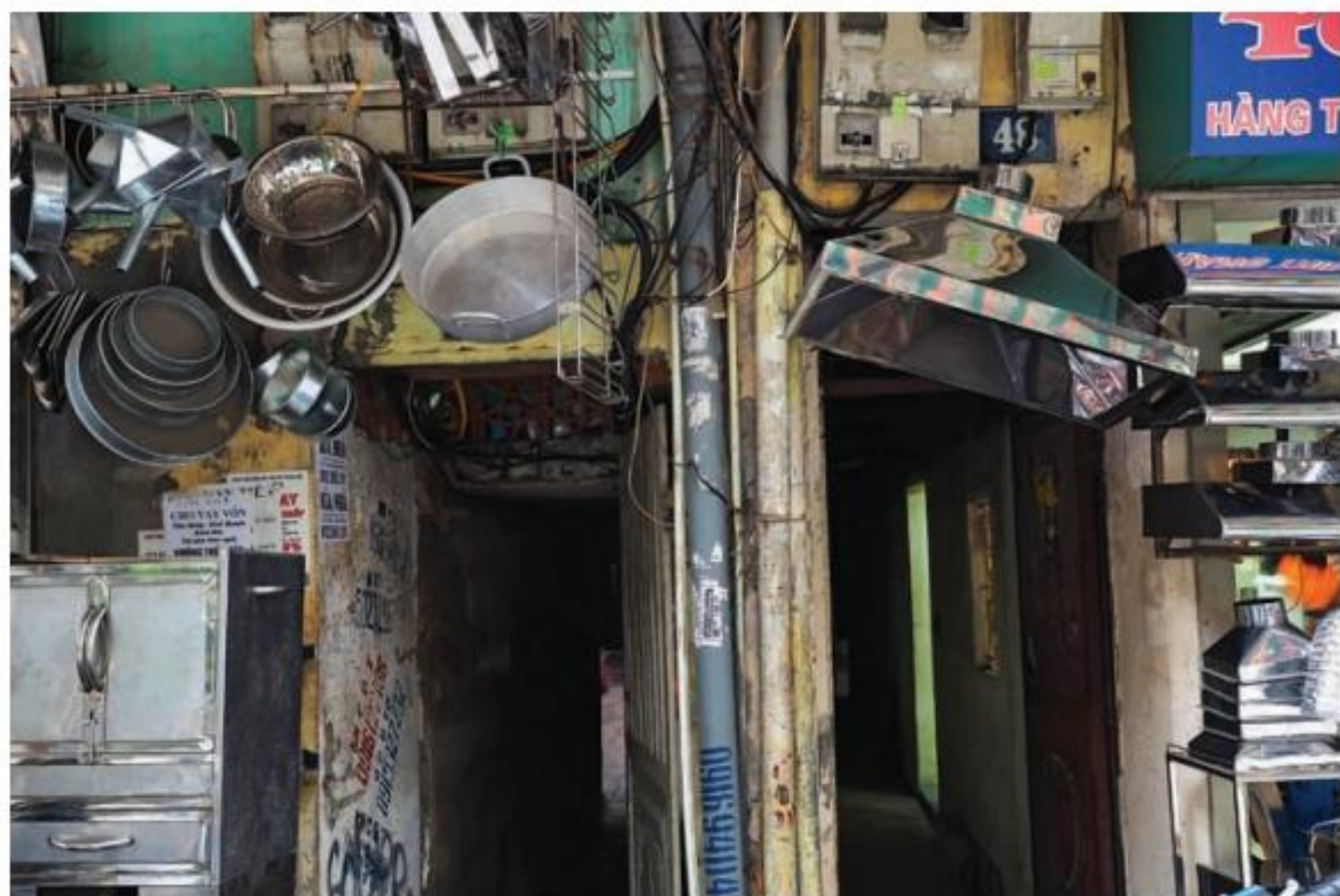
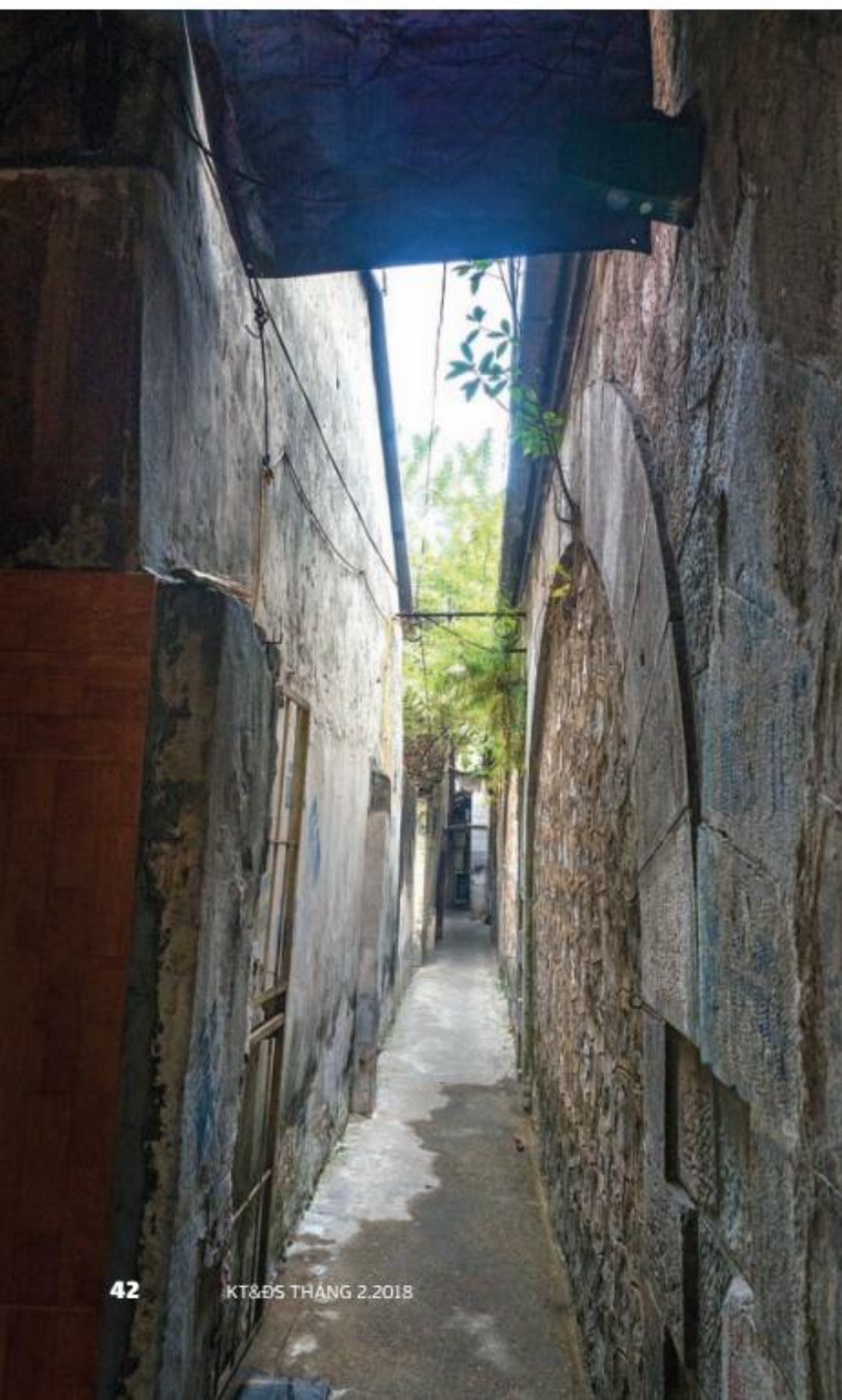

Ngô không chỉ gắn với tuổi thơ, với đời sống hằng ngày mà còn mang hơi thở và sự tồn tại của những món ngon đường phố. Mặt phố ngày càng trở nên quá đắt đỏ để những món ngon nhưng giá bình dân tồn tại. Nào là bún riêu găng ngô Trăm, nem rán ngô Tạm Thương, bánh rán ngô Huyện, ốc luộc ngô Xưởng Phim, nui xào Cô Bé ngô Văn Chương... Hầu hết những món quà vật nổi tiếng Hà Nội đều gắn với một con ngõ nào đấy, nếu bạn không rành đường, sẽ rất khó khăn khi đi tìm những địa chỉ quà vật này. Vậy nên, nếu bạn là người phương xa muốn khám phá Hà Nội, khám phá ẩm thực Hà Nội nhất định phải cần đến một người bản địa làm hướng dẫn viên.

Hà Nội đang vào mùa thay lá, trên những ngõ phố những cây bàng lá chuyển màu đỏ rực trong màn sương trắng, đó là lúc mùa đông thực sự đã về. Tôi yêu những con phố, ngõ nhỏ Hà Nội khi vào đông với những mái nhà rêu phong cũ kỹ và những cây bàng lá đỏ xòe tán dưới ánh đèn vàng. Có những lúc lòng thấy cô đơn, lang thang một mình trên các ngõ phố cảm thấy dường như được an ủi vì hình như cây bàng lá đỏ kia còn cô độc hơn cả mình.

Nhưng con ngõ ấy, lại bỗng dung trở mình khi mùa xuân về, chồi non lộc biếc bỗng chốc vụt tủa lên tủa tủa từ khi nào và rộn ràng những tiếng chim và thán tư bỗng rộn rã tràn về, ngõ phố như được trải thảm bởi những lớp lá

sầu rụng vàng ruộm cả một con đường... Trên những thảm lá dài hút mắt ấy là những chiếc xe của các chị bán hoa, mùa nào hoa nấy cứ như níu chân người ra phố. Nếu là một người yêu hoa, vào những dịp chuyển mùa như thế, thật khó có thể ra phố mà trở về nhà tay không, bạn sẽ bị mùi hoa bưởi tháng ba níu chân, hoa loa kèn tháng tư và cúc họa mi trắng xóa cả một con đường báo hiệu một năm sắp đi qua.

Và chợt có chút băng khuâng, liệu với đã quy hoạch hiện nay, những con ngõ nào sẽ may mắn tồn tại và những con ngõ nào sẽ chuyển thành kỷ ức.

SAPA *quyến rũ*

Nếu ai hỏi cái thứ đồng danh nhất thế gian này là gì thì đó chính là thời tiết ở Sapa. Gió cuốn mây bay, sương mù giăng ngập lối là thứ đặc sản khiến Sapa trở nên bí ẩn và hoang dại...

Lái xe đi trong mây để trải nghiệm cảm giác lạc lối vào chốn bồng lai mơ hồ hư vô, vừa thích thú vừa hoang mang pha chút sợ hãi. Hãy tưởng tượng cảnh bạn không biết phía trước là điều gì chờ đợi mình, lạc lối trong biển mây cách vài bước chân đã không thể nhìn thấy đường, nhấn ga chệch lái có thể có ngay một cái chết lãng mạn bên vách núi cheo leo...

NHÓM TÁC GIẢ NGUYỄN NHÂN ÁI, NGUYỄN HUY HOÀNG,
VŨ NGỌC VŨ, HOÀNG HIỆP

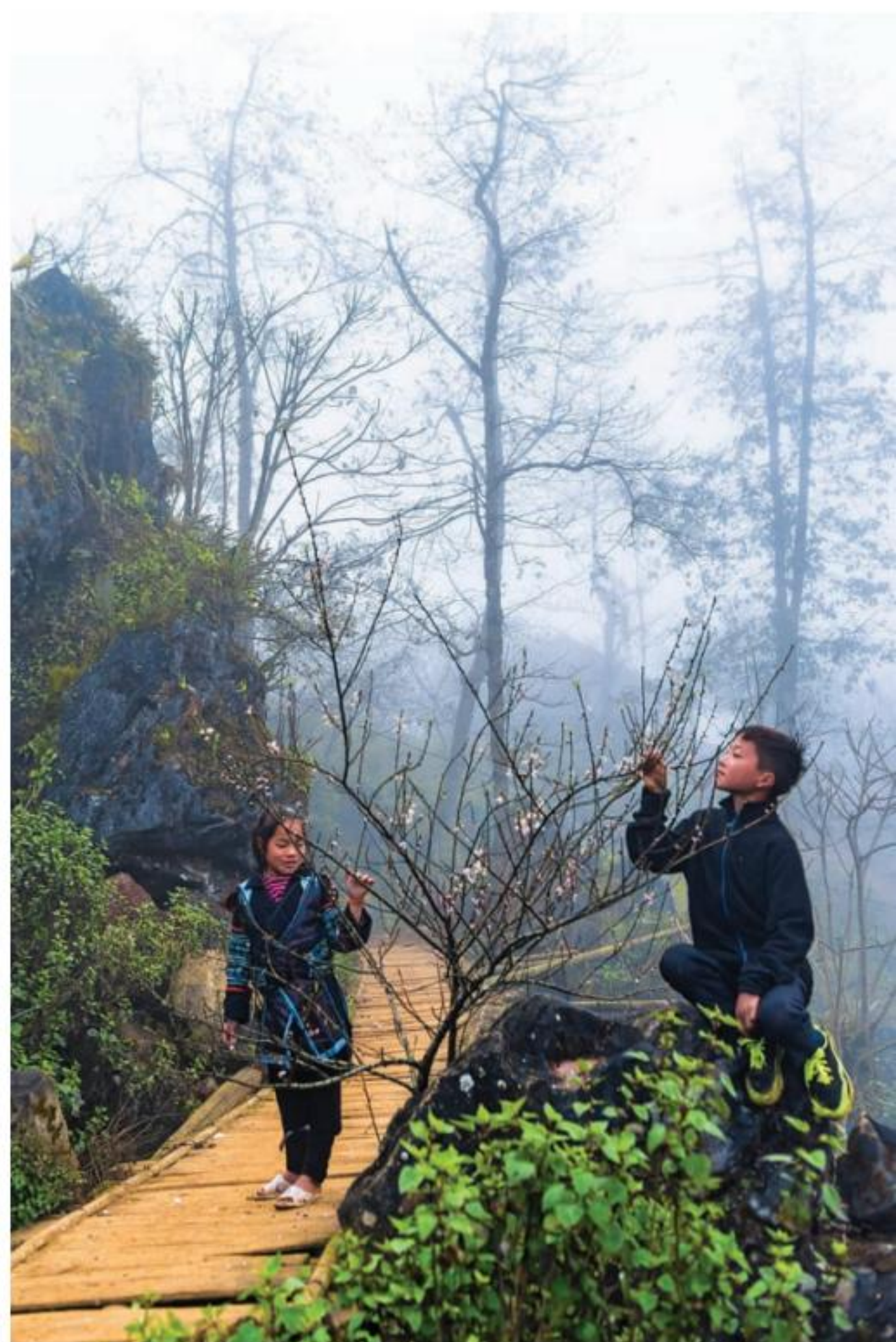

Những người yêu Sapa vẫn còn tìm được những góc đẹp, chẳng hạn như góc chụp đồi chè ngược sáng, góc chụp nhà thờ đá bằng fly cam... Nhưng với đà đô thị và bê tông hóa, những góc chụp đẹp của thiên nhiên ngày càng hiếm

Rồi bỗng dung mặt trời mở mắt xuyên thẳng những tia nắng xé tan màn sương và bản làng và ruộng bậc thang ngay dưới chân bạn, hiện hiện lồ lộ đến khó tin.

Những tia nắng gay gắt rất mặt rượt đuổi những đám mây dày cộm ẩm ướt và lạnh giá, và mây mù... bỗng trở nên mỏng tang như làn khói, và trái tim Sapa, Nhà thờ Đá hiện lên như ảo ảnh, quyền rũ đến khó tả. Thật khó tưởng tượng tất cả những sản phẩm của thời tiết có thể tụ hội cùng nhau trong phút chốc, trời cao trong xanh, mây quần chân người và bóng nắng đổ dài làm nên những vết loang hiện lên khiến ta có cảm giác như đang bước vào một bức tranh sơn dầu của chàng họa sỹ tài hoa và lãng mạn, cảm giác thăng hoa nhẹ nhõm giống như tâm hồn vừa được gột rửa bởi thiên nhiên kỳ bí... Rồi thấp thoáng xa xa,

Sapa đẹp nhất trong sương mù, đẹp với hình ảnh tự nhiên, sinh hoạt thường ngày

hình ảnh những người bản địa công chiếc gùi đựng toàn ống ánh mặt ngọt của mặt trời vừa rót xuống, mê hoặc đến ma mị...

Sapa quyến rũ bởi được trời đất ban tặng cho thứ đặc sản mang tên thời tiết và bởi món đặc sản cá om trầu ăn vào toát mồ hôi giữa cái giá, cái rét và cơn đói, dữ dội như một trận cuồng phong.

Sapa trong ký ức của tôi, nơi đó chỉ có anh chàng học đại học Mỹ thuật mang toan và cọ lên vẽ, tôi nhìn thấy hình bóng mình trong một bức phác thảo vội; là nơi của bọn làm báo mới ra trường háo hức như chúng tôi mò lên với hy vọng có đề tài cho số báo xuân. Ngày đó xa lắm rồi, đã cách hôm nay gần 20 năm, số còn lại là du khách Tây ba lô thích khám phá phương Đông huyền bí.

Sapa bây giờ đã khác, khác theo một cách đau thương và đầy nuối tiếc...

Trước mắt họ, Khải hoàn môn từ trong bóng tối lộ rõ ra, nổi bật trên nền trời giăng mưa bụi... Nó như đang giữ vai đỡ bầu trời buồn rười rượi và che chở cho ngọn lửa nhợt nhạt và đơn côi đang bập bùng trên phiên đá mộ người Lính Vô Danh: trong đêm thanh vắng, đó dường như là phần mộ cuối cùng của nhân loại" (bản dịch của Cao Xuân Hạo). Tác giả người Đức này đã đến với công chúng Việt từ sớm nhưng qua một kênh khác. Bộ phim *Phía Tây không có gì lạ* dựa theo cuốn tiểu thuyết của Remarque chính là bộ phim nói đầu tiên chiếu tại Hà Nội vào giữa thập niên 1930. *Khải hoàn môn* cũng không đến sớm, in lần đầu 1945 nhưng mãi đến những năm 1970 mới có bản dịch tiếng Việt. Trong khi đó, bộ phim *Khải hoàn môn* ra mắt năm 1948 với cô đào gốc Thụy Điển Ingrid Bergman, người cũng từng thành công với *Casablanca* (1942), một bộ phim với hồi ức về Paris thanh bình trước chiến tranh, có lẽ đã đến trước. Cùng với I. Ehrenburg hay E. Hemingway, Remarque lập lánh một kỷ ức Pháp khi kể về Paris những năm tháng chiến tranh và hội hè đan xen. *Khải hoàn môn* viết bằng giọng ngậm ngùi của một thân phận trí thức tha hương lưu lạc ở thành phố bị tạm chiếm. Soi vào bối cảnh Việt Nam những năm tháng chiến tranh, người đọc dễ thấm thía hơn những ám ảnh đổ vỡ của các nhân vật Remarque. Nhưng để lại nhiều hơn là một Paris mờ sương, nơi tao nhân mặc khách gặp nhau, nỗi dài miên cảm xúc của nhiều trang văn chương các thế kỷ trước. Chúng như

CỔNG CHÀO, SƯƠNG MÙ

Nói đến Khải hoàn môn, tôi thường nhớ đến cuốn tiểu thuyết ra đời năm 1945 của Erich Maria Remarque. Câu chuyện mở ra rất kinh điển: người đàn ông tha hương gặp một người đàn bà tha hương giữa một đại lộ mệnh mông - mà vẫn va vào nhau!

BÀI NGUYỄN TRƯƠNG QUÝ

cuốn album người Việt dệt về một Paris của họ.

Đi đi, anh đưa em vào quán rượu

Có một chút Paris

Để anh được làm thi sĩ

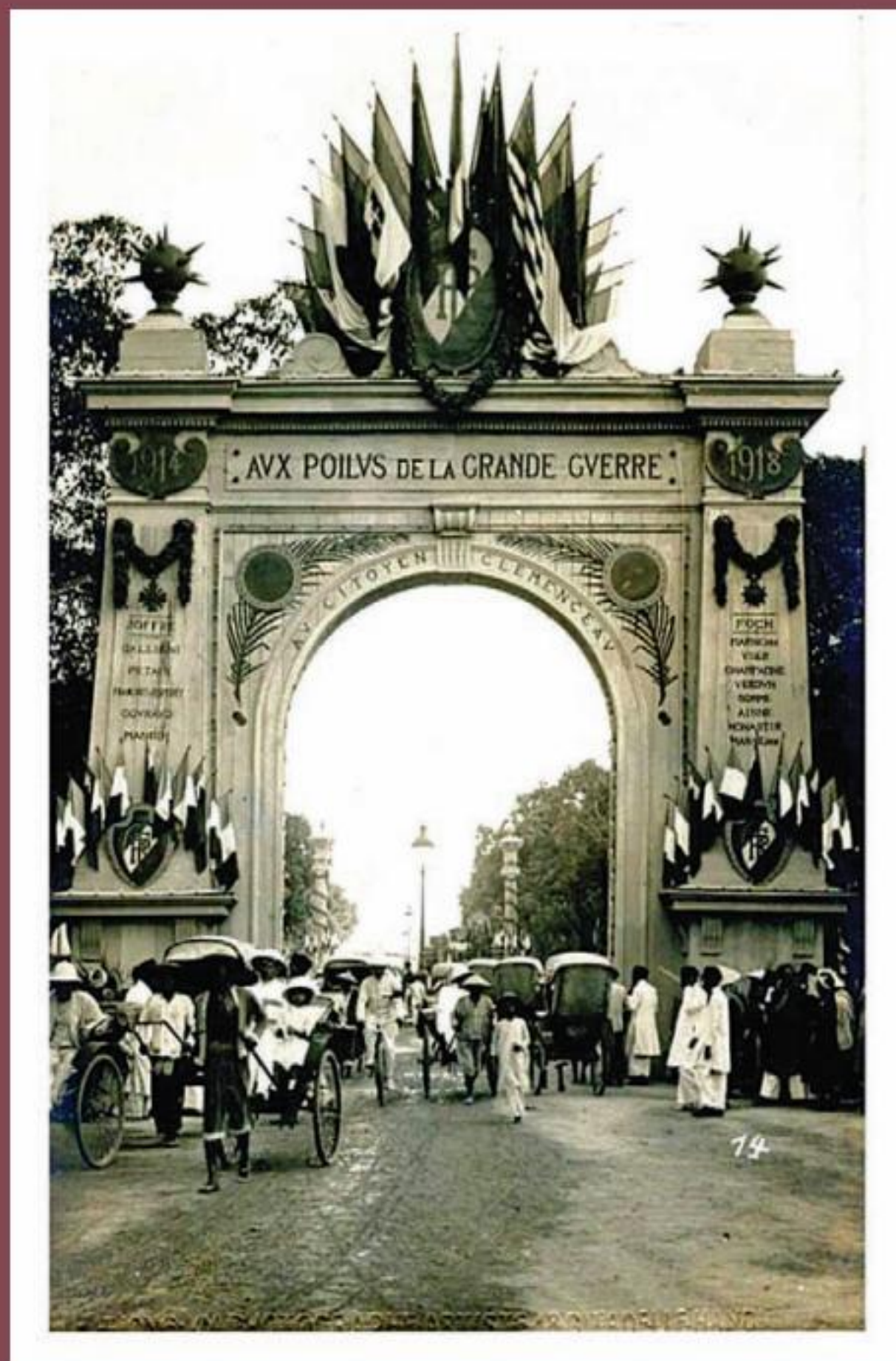
Hay nửa đêm Hanoi

Anh là thằng điên khùng

Ôm em trong tay mà đã nhớ em ngày sắp tới

[Đạ khúc - Thanh Tâm Tuyền]

Trong tôi, Khải hoàn môn gợi về một nền cảnh của các nhân vật bước đi trong sương mù mà những bộ phim đen trắng xa xưa chuộng thủ pháp sương khói làm tăng vẻ hư ảo. Nó tựa như một đèn đài luôn ở thì quá khứ. Dầu nó vẫn uy nghi tồn tại và là một trong 10 điểm đến nổi tiếng nhất ở Paris, và tôi đã có dịp đến ngắm, nhưng Khải hoàn môn trong tôi vẫn như một ảo ảnh. Trước

mắt thường của tôi, Khải hoàn môn ở giữa quảng trường Ngôi Sao có vẻ nặng nề và thiếu độ thanh nhã như kiểu các cổng ở Rome. Nó dày đặc các phù điêu phong cách đề chê và không hẳn dễ đến sát khi ở giao điểm của 12 đại lộ nườm nượp xe. Nó là thứ ngưỡng vọng từ một khoảng cách. Nhưng không gian văn hóa xã hội Paris đã phủ lên đó màn sương bàng lảng, để công trình như một biểu tượng thẩm mỹ. Với tôi, Khải hoàn môn sách vở đã chiếm mất chỗ.

(Khi tôi kể chuyện đang nghĩ về Khải hoàn môn, chị bạn tôi kêu lên, chỉ sống ở Paris mà chưa bao giờ đi ra được chỗ ngọn lửa tưởng niệm liệt sĩ vô danh chân cổng chào đó. Ngay người Paris cũng gần như bối rối khi xác định phương hướng tại đây và các hãng bảo hiểm thì thường bỏ qua các tai nạn khu vực Khải hoàn môn vì rất khó xác định lỗi tại ai khi xe cộ "đi loạn xạ" - nguyên văn lời chị).

Ảnh trang bên Cổng nghĩa địa Tây, Hà Nội thời Pháp thuộc **Ảnh trên** Cổng chào, nhân dân ngoại ô tự làm chào mừng bộ đội về Thủ đô ngày 10.10.1954

Điều lạ là Hà Nội mặc dù có nhiều công trình do người Pháp xây, nhưng không có khái hoàn môn như nguyên bản nổi tiếng ở Paris. Trong khi loại công trình này khá phổ biến ở các thành phố phương Tây. Thậm chí thủ đô Viêng Chăn nước Lào cũng có một phiên bản riêng kết hợp hình thức của Khải hoàn môn Paris với chùa tháp Phật giáo.

Thực ra, các cổng chào từng được dựng bằng các vật liệu thô sơ tồn tại ít ngày cũng là một dạng khái hoàn môn. Cho đến những năm 1980, ở nhiều địa phương vẫn có những cổng chào xây bằng gạch, xây lối ba vòm cuốn kiểu Art Deco pha trộn những chi tiết kiểu tam quan cổng làng xưa. Xét về hình thức, công trình ở Hà Nội có vẻ giống khái hoàn môn ở chỗ vừa có cổng vòm vừa nhìn được cả tứ phía, có lẽ chính là... Tháp Rùa. Với số đông, Tháp Rùa rõ ràng mang tính biểu tượng như Khải hoàn môn ở Paris, dù ra đời sau 70 năm. Đền lượt các cửa ô cũng được biểu tượng hóa như những cổng chào chiến thắng, ít nhất là trong âm nhạc. "*Năm cửa ô xòe năm cánh rộng. Đoàn quân về nhấp nhô như sóng...*" (*Cảm xúc tháng Mười*, nhạc Nguyễn Thành, thơ Tạ Hữu Yên). Cho dù bia đá dựng ở Ô Quan Chưởng có nói, các cửa ô ra đời là để ngăn chặn cướp bóc từ bên ngoài, nhưng đời sống đã sinh ra một nhu cầu lãng mạn hóa, nó tiến hành một nghi thức diễu hành trong tâm tưởng như các khái hoàn môn phương Tây. Trên thế giới, nhắc đến

khái hoàn môn, các đường dẫn thông tin thường trở trước tiên đến công trình ở Paris. Bởi lẽ, Paris đã nhiều năm tháng được coi như một trung tâm của những nghi thức văn hóa.

Nếu nền văn hóa "khai sáng" của chế độ thuộc địa đã cung cấp một số thiết chế đô thị cho Hà Nội như nhà hát, dinh thự, nhà ga, công xưởng... thì ở mảng công trình tưởng niệm hoành tráng, nó chỉ có số ít ỏi tượng đài và không có khái hoàn môn. Cũng đã từng tồn tại một cổng vào hoành tráng ở nghĩa địa Tây với tên các thống chế Pháp và các trận chiến của Pháp thời Thế chiến thứ nhất, vị trí của nó ở vào cuối phố Ngô Thị Nhậm đâm thẳng vào phố Nguyễn Công Trứ ngày nay. Sau này nghĩa địa đã thành khu tập thể. Ở các quảng trường, các tượng đài ít để lại ví dụ thành công. Đài tưởng niệm liệt sĩ đường Bắc Sơn khánh thành giữa thập niên 1990 cũng có hình thức cổng bốn mặt như một khái hoàn môn có hình một phương đình kiến trúc Việt cổ bên trong, nhưng ít ai tìm kiếm ở đó một địa chỉ thăm viếng hoặc suy tư. Rốt cục thì sang thế kỷ 21, những bản sao của các khái hoàn môn phương Tây đã có ở Hà Nội. Nhiều khu đô thị mới đã xây những cái cổng kiểu khái hoàn môn na ná cổng Brandenburg ở Berlin, cũng có tượng ngựa tượng thần trên đỉnh, nhưng chúng mang vẻ phù phiếm trường giả hơn là một điểm nhấn trang trọng trong không gian đô thị. Chúng chưa có màn sương tháng Chạp (hoặc một tháng sương mù bất kỳ) của một cuốn tiểu thuyết nào phủ lên.

Ảnh trên Ô Quan Chưởng những năm 1880. Ảnh: Dieulefils

Tôi vẫn thắc mắc, khán giả Việt thời những năm 30 ấy, họ đã xem *Phía Tây không có gì lạ* với tâm thế gì? Chia sẻ nỗi u sầu phản chiến? Hay hoài nghi về cảm thức dân tộc chủ nghĩa? Cho dù dịch chính xác hơn có cụm từ "Mặt trận phía Tây hoàn toàn yên tĩnh", nhưng mấy chữ "không có gì lạ" nghe có phần thời thượng hơn, một lối diễn đạt khác, nó mơ màng tinh thần hoài nghi phủ nhận. Trong một cụm từ ngắn ngủi đã gợi nên một thứ gì đó miên viễn xa xôi, một phía Tây hư vô, một sự phủ định và một cái gì đó đợi đằng sau cần khám phá. Sự phi lý của chiến tranh? Sự yêu đuôi của nhục cảm? Những cuốn sách của Remarque như *Ba người bạn* hay *Khải hoàn môn* cung cấp cho người đọc một tư duy về không gian công cộng của các thành phố châu Âu, vừa hấp dẫn vừa ám ảnh, những Berlin, Paris, Lisbon... không chỉ là những đô thành tráng lệ, mà còn là những quán nhỏ ứ dật, những ngõ phố lát đá âm vang tiếng động của tâm trạng mất mát khi chiến tranh ào qua thành phố, kéo phăng tuổi trẻ đi một cách thô bạo.

Đi qua *Khải hoàn môn* của Remarque không phải là đoàn người chiến thắng "trùng trùng say trong câu hát". Đài tưởng niệm khổng lồ như một dấu tích nặng nề trong đời sống các nhân vật. Nhân vật chính là một bác sĩ lưu vong phải chấp nhận sống lẫn lút ở một phòng khám Paris, nơi anh đã phát hiện ra tên Quốc xã đã từng tra tấn anh và giết hại người vợ, cũng là nơi anh cứu sống một cô gái tự tử vì tuyệt vọng. Những Khải hoàn môn hay cột trụ tưởng niệm là thứ được sinh ra từ ý niệm quốc gia - dân tộc, nhưng chúng là kết quả trực tiếp của những cuộc chiến tranh. (Remarque có một cuốn tiểu thuyết in năm 1956 được dịch ra tiếng Việt là *Bia mộ đen*. Cái tên này cũng có thể diễn giải cách khác. Obelisk

chính là một loại tháp trụ tưởng niệm hay được dựng ở nhiều thành phố châu Âu, phỏng theo cột đá ở Luxor Ai Cập mà một bản đã đưa về Paris. Vâng, lại Paris). Những đại cảnh hoành tráng mà các công trình này tạo ra gợi nên không gian của quyền lực. Đối với các văn nghệ sĩ thời hiện đại, họ tìm kiếm một không gian khác mang ý nghĩa giải tỏa đại tự sự.

Ở một góc nhìn khác, nhà văn Xô Viết I. Ehrenburg có mấy cuốn tiểu thuyết như *Bão táp* và *Paris sụp đổ* cung cấp một không khí cùng thời của *Khải hoàn môn*. Chúng gợi về một Paris xa xôi mà gần gũi, lấy lại những cảm tưởng của người Việt về văn hóa thời thuộc địa, phóng chiếu so sánh với Hà Nội, thành phố một thời được coi như vệ tinh Viễn Đông của "kinh thành ánh sáng". Nhưng văn của nhà văn Xô Viết vẫn có cái vẻ sử thi nôi dài những đại lộ

Victor Hugo đã "quy hoạch" trong các bộ tiểu thuyết đồ sộ *Những người khốn khổ* hay *Nhà thờ Đức Bà Paris*. Nhiều tác giả khác đã rẽ nhánh nhỏ hơn, những ngóc ngách tối tăm, để rồi Remarque đặt một Khải hoàn môn ngự trị ở trung tâm như một điểm hẹn. Đã có thời hình ảnh Hà Nội cũ được nhớ đến là một người đàn ông đội mũ nôi, khoác chiếc áo dạ và bước vào một quán cà phê cũ kỹ, trong khi ngoài trời mưa bụi bay, mà đợi một "người mơ không đèn bao giờ" (Đoàn Chuẩn - Từ Linh). Nó vô thức tái hiện những gì cuốn sách xưa, bộ phim xưa, đã gieo.

Những bản quy hoạch Hà Nội, Sài Gòn và Đà Lạt chẳng hạn, đã từng nhiều mộng ước tái hiện bằng kiến trúc nhu cầu đó. Những quảng trường ngôi sao, những ngã năm ngã sáu vẽ ra trên bản đồ như một sự hoa mỹ chờ đợi một Khải hoàn môn hay tượng đài đánh dấu cột mốc không gian đô thị. Chịu ảnh hưởng của lối quy hoạch của trường phái Beaux-Arts Paris, chúng không may khi đang dở giữa chừng, vì chiến tranh bùng nổ và vì dự kiến ngân sách bất khả thi. Nhưng chúng đã để lại cái cơ sở cho sự tưởng tượng bám rễ lâu dài. Các cuốn tiểu thuyết, các trang văn đã lấp vào khoảng trống thực tế đó, mà nhiều khi đẹp hơn thực tế.

Trong phim *Casablanca*, khi hồi ức về Paris trước chiến tranh được tái hiện, người ta thấy đôi nam nữ hôn hờ trên chiếc xe mui trần chạy qua Khải hoàn môn. Ngay sau đây là cảnh họ ngồi buồn thiu giữa một quán rượu chật ních dân lưu vong chìm đắm nơi thành phố giữa đàng. Con hưng phấn sử thi của những đại cảnh hoành tráng nào cũng qua đi, để lại cái ngày thường của những tiểu cảnh. Như đoạn kết tiểu thuyết *Khải hoàn môn*, người đàn ông đã mất người mình yêu, anh ra đi trên một chuyến xe chở những người tị nạn đi qua quảng trường Ngôi Sao, lúc này "chìm hẳn trong bóng tối. Đêm dài đặc đến nỗi cả Khải hoàn môn cũng không nhìn thấy đâu cả". Nhưng người đọc sẽ luôn nhìn thấy, dù là hư ảnh trong sương mù tháng Chạp Hà Nội.

03.600120.11386

Product code: 03.800800.08944 - 03.600120.11386

WORLD CLASS QUALITY

Prime Group Joint Stock Company
A: Binh Xuyen IZ, Huong Canh Town,
Binh Xuyen District, Vinh Phuc Province
E: info@prime.vn
www.prime.vn f | t

Tuổi thơ của chúng tôi, của những đứa trẻ quê thường gắn liền với giếng làng và chợ, họp chợ trước đây thường được tính theo ngày âm lịch, phiên chợ quê tôi họp vào các ngày mùng 5 âm lịch mỗi tháng.

THỰC HIỆN NHÂN ÁI, ANH DŨNG

Hoài niệm chợ quê

Ảnh hai trang
Loại chợ không
có trung gian,
ai có gì bán nấy
bây giờ đã hiếm

Mẹ tôi thường ra vườn xem buồng chuối có chín kíp phiên chợ, thăm mấy ổ gà để chuẩn bị trứng ngày mai mang ra chợ, rồi mấy luống rau trong vườn nữa, phải cắt từ tối, bó gọn gàng và xếp vào một góc sân để chuẩn bị cho gánh hàng sáng hôm sau. Mẹ thường dậy rất sớm, từ khi gà còn chưa gáy đã thấy bà và mẹ xếp từng bó rau, từng nải chuối, ổ trứng gà... và thêm cả lồng gà mẹ vỗ béo bằng ngô mấy tuần trước. Tiếng lao xao ngoài ngõ của những người bà, người mẹ như bà và mẹ tôi, âm thanh lao xao ấy cùng tiếng gà kêu vì bị nhốt trong những cái chuồng chật chội nhỏ dần theo bước chân mẹ. Chợ tan, mẹ về với mấy cái bánh đa cho bồ nhấm rượu, một ít kẹo lạc cho chúng tôi hoặc một xôi bánh nếp được làm từ mật mía song sánh... Và câu nói "mong như mong mẹ về chợ" quả đúng với trẻ con chúng tôi vào những ngày chợ họp. Cả một góc ký ức tuổi thơ tôi gắn liền với phiên chợ, vui nhất là những hôm mẹ có nhiều hàng cần người bán cùng, chị em tôi được mẹ cho theo ra chợ, đó là những ngày vui nhất. Và dĩ nhiên vì chúng tôi có công trông hàng nên quà mẹ mua sẽ có thêm vài thứ như cây mía, hay cái kẹo mạch nha mút rất cả lưỡi vẫn còn vị ngọt đầu que...

Sau này lớn lên, do công việc được đi đến nhiều vùng miền, tôi vẫn có thói quen tìm hiểu về đặc điểm của từng địa phương ấy bằng việc đi thăm chợ quê. Ở đó ta có thể bắt gặp những sản vật riêng có của từng vùng

quê, chợ phiên là nơi gặp gỡ của người sản xuất và tiêu dùng, nó không có khái niệm người trung gian mà ngày nay vẫn gọi là tiểu thương ở chợ, bởi ai có gì bán nấy.

Chợ bây giờ đã khác, những ngôi chợ được xây bằng gạch mộc đơn sơ hay được dựng lên bởi những bức tường đá ong rêu phong cũ kỹ đã nhường chỗ cho những ngôi chợ san sát với các kiốt giống nhau. Tôi ghét những cái chợ mới mọc lên sau này được xây kiểu cầm tù bởi nó đánh mất tính cộng đồng như những cái chợ cũ, những ngôi chợ không có tường ngăn trong ký ức của tôi. Hoặc nếu còn có những làng quê vẫn giữ được những buổi chợ phiên thì hầu hết những người đi chợ phiên ở quê lại chủ yếu là những người già... Già và cũ kỹ như chính những phiên chợ ấy.

Một chút an ủi là hiện nay ở miền Bắc vẫn còn giữ được những phiên chợ tuần, chợ tháng, chợ năm tức là họp theo tuần, theo tháng hoặc mỗi năm chỉ họp duy nhất một lần. Phiên chợ năm nổi tiếng và duy nhất ở miền Bắc là phiên chợ Viềng ở Nam Định, chợ chỉ họp đúng một lần duy nhất trong năm vào đêm mồng 7 rằm ngày

Cùng với thời gian chợ phiên cũng dần dần vắng bóng khi các làng quê bắt nhịp với sự phát triển của thành phố với nhu cầu tiêu dùng cần nhiều hơn mỗi tháng vài ba phiên chợ. Đám chợ cóc và những cửa hàng bách hóa đã khiến cho phiên chợ quê dần dần biến mất khỏi đời sống, kể cả của người Việt thuần nông.

mồng 8 tháng Giêng. Chợ bán tất cả các mặt hàng, người đến chợ mua hàng thì quan niệm mua một món đồ vật cho may mắn cả năm. Đặc biệt người bán là những người dân bình thường không làm nghề buôn bán, có thể là bác nông dân, anh thợ cày, cô giáo hay công nhân... có gì mang bán nấy, hầu hết là bán đồ cũ đã qua sử dụng. Trong quan niệm của cả người bán lẫn người mua thì đây là phiên chợ may mắn, năm mới đi chợ cầu may.

Như một nét văn hóa *Chợ Buổi một tháng sáu phiên; ngày tư ngày chín nên duyên đào hồng* là chợ phiên duy nhất của người Hà Nội, chợ này chỉ bán cây giống, và cây cảnh. Những người Hà Nội yêu cây thường rất thích đi chợ phiên này bởi ở đó có thể gặp những người làm vườn mang cây đi bán, họ bán đúng những thứ họ trồng, đôi khi chỉ là vài cây mai chiếu thủy, một cây chanh đào hay mấy giò lan mộc mạc chất phác.

Vòng xoáy thời gian cuốn mỗi người như vôi vã hơn, bận rộn hơn thì chợ phiên cũng dần mất đi, có lẽ đang thay thế cho những chợ phiên ấy chính là những phiên chợ đêm cuối tuần hấp dẫn giới trẻ, họ đi chợ để dạo chơi, để thưởng thức ẩm thực hay chỉ đơn giản là địa chỉ đi chơi cuối tuần cho các gia đình trẻ. Nhưng đáng buồn thay ở những phiên chợ cuối tuần sôi động ấy hàng hóa được bày bán lại chủ yếu là hàng Trung Quốc và vắng bóng những đồ thủ công mỹ nghệ được các làng nghề truyền thống làm ra.

Có một nơi mà cô luôn tìm có để quay về. Cô cũng không hiểu tại sao nơi đó lại gắn bó với mình đến vậy. Không là nơi sinh ra, cũng không phải là nơi lớn lên, hay có một kỷ niệm gì quá sâu sắc để luôn

khi BÊTÔNG chất dày phố núi

nhớ về, vậy mà vẫn cứ quay quắt nhớ. Đi đâu rồi cũng loanh quanh về đây, luôn tìm mọi lý do, để được trở về nơi ấy, nơi có ngôi nhà nhỏ trong rừng thông, bên hồ nước luôn chờ.

BÀI HỌA SĨ TRẦN THUỖ LINH ẢNH PHAN QUANG

Lần đầu tiên cô đặt chân tới đây cũng là vào một ngày tháng Mười một năm nào đó đã xa lắc. Ngày ấy, cô mới từ nước ngoài trở về và đi cùng bà nội thăm một người bà con. Ngày ấy, phố còn nằm giữa rừng, thông còn reo trên mọi bước chân và cái lạnh mơn man theo gió, thổi tung những tà áo thiếu nữ trên đường. Tháng Mười một đó, mưa dai dẳng trên phố và trên những ngọn đồi. Những cơn mưa mang hương thông, hương cỏ và hương đất về tận xóm Nhà Đèn, nhuộm không gian thành một khối ẩm ướt. Những sớm tinh mơ trên căn gác gỗ, cô nằm nghe gió lùa

qua những khung cửa, tiếng gà gáy buổi ban mai, tiếng chó sủa và tiếng người đi chợ lao xao. Mùi hăng nồng của gỗ thông tràn vào tấm nệm

trên sàn, luôn vào chần mẫn, đánh thức nỗi nhớ mùa đông ngập tràn tuyết trắng của nơi cô vừa già từ. Tràn ngập trong những giấc mơ non ngày ấy, vẫn là câu hỏi đúng-sai của sự trở về. Và lẫn trong hương thông là mùi khói từ bếp củi lép lép nổ của bà, mùi khoai và mùi bắp nướng, mùi nước atiso, cùng cái lạnh dịu nhẹ, như trời dậy từ đâu đó trong tiềm thức, khơi nên một nỗi nhớ khác, trong trẻo, tinh khiết như mưa phố núi đầu mùa.

Nhớ những mùa đã qua. Nhớ cả mùa đông, tháng Mười hai năm ấy, khi cô nằm mê mệt vì hít phải khí carbon từ lò sưởi than củi trong căn bungalow gỗ đóng kín, trong một chuyến công tác. Khi được tìm thấy, cô đã bất tỉnh không biết trong bao lâu. Không thể

nào quên những giây phút đầu tiên, khi nhận thức vừa quay trở lại cùng nhịp thở. Cái lạnh oà ập tới, tràn ngập buồn phôi. Và trong tích tắc, cảm nhận rõ nhất vẫn là mùi thông, mùi cỏ dại, rồi mới tới tiếng lao xao xung quanh. Gương mặt của cô bạn cùng đi cúi xuống bên cô đầy âu lo. Một cảm giác bình yên lạ lùng xâm chiếm và nhân cô chìm vào một giấc ngủ sâu không mộng mị. Trong giấc ngủ ấy, cô thấy mình đã thực sự trở về. Chút gì đó mơ hồ của phố núi, chắc cũng phần nào vì thế mà hằn sâu trong tâm thức.

Bao mùa mưa đã qua kể từ mùa mưa năm ấy. Và bao nhiêu tháng Mười một, Mười hai khác đã chất chồng theo tháng năm, như tấm áo bê tông người chắt ngày một dày thêm cho núi. Mỗi lần trở lại, là mỗi lần nhớ mưa, nhớ nắng, nhớ mai anh đào, phượng tím, dã quỳ hay cỏ, bạt ngàn hồng, bạt ngàn trắng. Cùng với nỗi nhớ ngày một dày lên, là sự xót xa cũng dày lên, khi thấy dốc xưa biến mất, hoa phai dần màu, nắng thì chói chang trên những mặt hồ. Cảm giác đó giống hệt như khi cô nghe tin Thương xá Tax ở Sài Gòn bị phá, hay những hàng cây ở Hà Nội bị chặt. Từ trong thâm tâm, cô biết rằng sự phát triển là tất yếu và cần thiết. Và công bằng mà nói, mức độ bê tông hóa núi rừng nơi đây vẫn còn thua xa Tam Đảo hay Sapa, những nơi mà sự nhếch nhác và xô bồ đã thành đỉnh cao. Cái đẹp xưa duyên dáng yêu kiều bao nhiêu thì cái gọi là "đẹp" nay, lộ lộ, phô trương đến rùng mình. Không những thế, những cuộc "tổng tấn công" vào thiên nhiên đang lan rộng khắp nơi, đến cả nơi này.

Những lễ hội mang tên hoa có thật sự để tôn vinh hoa? Đôi cỏ hồng oằn mình dưới những bánh xe chở vật dụng sắp đặt cho một lễ hội vinh danh cỏ hồng hoành tráng. Dã quỳ gục đầu héo hon dưới chân, tàn tạ ngay khi đang thì con gái, sau khi bị vật hái không thương tiếc làm đạo cụ cho trai xinh gái đẹp. Và rác, ngay trên những luống hoa vốn được coi là niềm tự hào của phố núi, bên những bìa rừng, dọc theo những con suối hay bên hồ. Những tòa nhà cao tầng xanh đỏ nghênh ngang, che khuất tầm nhìn về thung lũng. Những biệt thự cổ từng làm nên bộ mặt phố tuyệt đẹp, hài hòa với thiên nhiên, nay hoang phế, tàn tạ. Cô luôn tự hỏi, sẽ còn lại gì sau những cuộc bể dâu như những cơn sóng thần ngày một nhiều hơn? Nhân gian còn lại chút gì??? Những gì con người đang làm với thiên nhiên không gì khác hơn là sự phản chiều việc con người đang làm với bản thân và với nhau. Câu hỏi về đúng-sai bỗng nhiên lại trở dậy sau bao nhiêu năm. Và cô lại thấy mình trong cuộc kiếm tìm, một hành trình mấy chục năm dường như chưa có hồi kết.

Tháng Mười hai, phố núi vẫn mưa rả rích. Ngôi nhà nhỏ trong rừng thông thường chỉ có vài giờ nắng khi sáng và vào lúc xế chiều. Nhưng bấy nhiêu đó cũng quá đủ để làm dịu đi nỗi nhớ luôn mênh mông

Ảnh hai trang Những không gian lãng mạn, duyên dáng, yêu kiều ngày càng bị thu hẹp, hiếm hoi theo tốc độ của những mảng bê tông kịch cỡm ngày một dày lên nơi phố núi

trong cô. Ngay phía hàng rào ngăn khu vườn là một đôi cỏ dại và dã quỳ. Những thân cỏ hồng nhỏ nhắn mảnh mai, những thân cỏ họ đậu cao quá đầu người đang vào mùa trổ bông. Màu vàng chanh hoang hoải của loài hoa cỏ hòa cùng màu vàng đậm hoa dã quỳ là điểm nhấn dễ chịu trên nền thông xanh, kéo tầm nhìn hun hút tới tận mép nước. Nơi cỏ nở hoa nhiều nhất, là nơi có những con chim trắng làm tổ. Buổi chiều, bơi thuyền Kayak dọc ven hồ, cô vẫn thấy những con vịt trời lặn ngụp kiếm ăn trong đám cỏ lúp xúp. Những tia nắng hiếm hoi của chiều đông dát một lớp bạc lên mặt nước lấp lánh. Trong khu rừng thông sát bên hồ, không hiểu sao lẫn vào vài cây hồng đang chuyển màu lá. Hương thông, sắc lá vàng đỏ và không khí ẩm ướt của những cơn mưa rừng làm dịu đi những nỗi đau, làm vơi đi cái nóng trong đầu và xua đi sự lạnh lẽo trong tim. Những bê tông, phố thị... bỗng như lùi lại phía sau, xa lắc. Bấy nhiêu đó, có đủ để lấy lại được thăng bằng, đủ cho cô tựa vào mệnh mông?

Vào đêm trăng tròn hôm ấy, khi ngắm vầng trăng trôi trên bầu trời mùa đông đầy mây mà vẫn lấp lánh sao, cô đã tin rằng mình không đơn côi trong hành trình kiếm tìm.

Nhân gian còn lại chút này.

Chúng ta đang sống trong thời gian hay đã trôi tuột khỏi thời gian?

Trong nửa năm tiếp cận gia đình ông Đinh Tiên Mậu, chủ hiệu ảnh Viễn Kính để thực hiện cuốn sách *Kỷ ức một ảnh viện Sài Gòn - Câu chuyện Viễn Kính* (Phương Nam & NXB Trẻ ấn hành, 2017), tôi cứ tự vấn, vì sao một người dân bình thường, một thợ ảnh chỉ học đến lớp 6 lại có thể lấy chính cuộc đời gia nghiệp của mình ra, âm thầm làm một cái "bảo tàng" tại tư gia? Một bảo tàng không danh chính ngôn thuận, mà lưu lại cả một vùng nhan sắc đô thị suốt thời kỳ hoàng kim văn hóa. Và nữa, đâu chỉ những tấm ảnh chụp diễn viên, người đẹp, tài tử Sài Gòn, ông Mậu còn lưu hàng trăm nghìn tấm phim của khách hàng bình dân Sài Gòn được đánh số, bảo trì qua bao thăng trầm thế cuộc. Hiệu ảnh đã đóng cửa trong cơn bụi lốc thị trường, cuộc đời của những nhân diện trên các tấm phim âm bản cũng đã thất lạc, tiêu tụy, chẳng thấy về tìm sau cơn phong trần đảo lộn, vậy mà người thợ ảnh vẫn giữ lại chúng, những mảnh phim âm bản trầy xước. Không vì gì cả.

Không vì gì cả, hay vì một nghĩa lý quá trời lớn lao mà bằng sự hồn nhiên thực thụ, chứ chẳng phải lý trí toan tính gì, những con người sống đời chân thành mới có được, ấy là lưu trữ dấu vết của thời gian.

Linh hồn của cái cũ

Những đồ vật, cửa nhà, góc phố... cũ kỹ còn hiện diện để nói với chúng ta về sự thực hữu của thời gian, trong khi cái hiện đại, sự đổi mới không ngừng trong cuộc sống ở những thành phố luôn làm một việc ngược lại: xóa nhòa khứ thời.

BÀI VÀ ẢNH NGUYỄN VINH NGUYÊN

Ảnh trái Những đồ vật cũ xưa được trưng bày trong không gian cà phê Cõi Riêng ở Bảo Lộc. Ảnh phải Những lớp kiến trúc quá khứ - hiện đại của đô thị Sài Gòn - thành phố Hồ Chí Minh

Dấu vết thời gian là thứ cũng dễ thấy trong những ngôi nhà nơi thôn quê thời tôi lớn lên. Dù lớn dù nhỏ, dù sang dù hèn gì, thì mỗi nhà thường có một cái phòng lòi hay có thể gọi là một nhà kho. Đó xem như là bảo tàng của mỗi gia đình, cùng với cuốn album ảnh mà mỗi tấm ảnh trong đó đã ố vàng, lem rách qua nhiều đời chuyển tay, lật giở. Họ đôi khi với những kỷ vật khác nào thứ cảo thơm năm tháng. Trong gian nhà kho, có khi là chiếc xe đạp cũ gỉ sét nhiều năm chẳng xài, nhưng nghe nói đó là đồ kỷ niệm ông nội tặng cho ba, ba tặng cho mẹ, mẹ chắt bóp mua cho con khi thi đậu chuyển cấp học hay lưu dấu kỷ niệm những tháng ngày gian khó, có thể là chiếc rương gỗ là quà tặng của ông bà khi ba mẹ ra riêng cho đến cả ẩm chén cũ sút nhưng không nỡ vứt đi vì còn thấy nó là còn thấy kỷ ức, kỷ niệm với người yêu thương. Nhìn vào kỷ vật là thấy sự hiện diện của người thân thuộc dù cho cách trở phương trời.

Vậy, đồ vật phóng chiếu cái tâm tình con người, những mối quan hệ chắt chiu ân tình trong đời sống mà qua đổi thay, tâm trí ta vẫn mong muốn được níu kéo giữ lại, thật bền chặt, thật âm áp. Thoát tưởng con người giữ gìn kỷ vật là để chống lại thời gian, nhưng không, đó là một phương thức tắm mình trong thời gian, với đủ đầy khứ thời, hiện tại và vị lai. Kiếp người, suy cho cùng, chẳng phải là một trò đùa nghịch nước đôi với thiên thu đó sao!

Không cắt nghĩa nhiều khê, hay chiêm nghiệm nghiêm trọng, người bình thường cảm nhận thời gian rất rõ ràng qua trình bày không gian sống. Ở đó, chiều kích di sản - đời sống tinh thần tốt đẹp ngày hôm qua hài hòa cùng hiện tại và dệt giấc mơ về một tương lai sung túc (sự sung túc vật chất luôn song hành với tinh thần) mà sự trượt về phía vị lai không đồng nghĩa với trống rỗng và mất hút, triệt tiêu khứ thời.

Theo cách thế đó, với những gia chủ sống trong hoài cảm, thì những đồ vật, khi đã hết sử dụng rồi, chúng gánh lấy một trách nhiệm lớn lao hơn cả công năng thực, đó chính là dung chứa kỷ niệm của con người, xa hơn,

là dung nạp dấu vết thời gian, để chiều kích không gian sống vì thế mà được mở rộng, mở sâu, hướng lên cao trong mỗi cảm chung của những người lưu giữ, thừa hưởng.

Chiếc áo dài ngày cưới năm xưa của bà ngoại xem ra đường nét đã nhàu, chỉ may đã mục, vậy mà vẫn được truyền trao từ thời bà ngoại qua tới mẹ, mẹ qua đến con gái... cứ vậy mà trôi dạt trong thời gian, theo chiều dọc mà kinh qua vạn bên nước, mặc cho những đổi thay thế cuộc. Bảo tàng của ngày thơ, trong cách nói của Orhan Pamuk, là ở đó, tinh chất diệu kỳ của huyết thống nằm ở đó. Và cuối cùng, quyền năng của thời gian cũng nằm ở đó chứ tìm đâu xa xôi!

Một căn hộ hay ngôi nhà mới xây, không có phòng lõi hay nhà kho, thì giữa điệp trùng thứ lấp lánh của hiện đại, thế nào bạn cũng sẽ tìm được vài món đồ đặc thuộc về ký ức của gia chủ. Hoặc là vài góc để "chung cất" một thứ gì đó thuộc về hôm qua. Quá khứ ấy có thể đã xa, cũng có thể rất gần nhưng bị vùi chôn như hàng thế kỷ, nhưng chỉ ít con người ta chỉ có thể yên tâm sống và gắn bó với không gian sống khi những đồ vật ấy hiện diện mang lại cho họ chút cảm thức lịch sử. Đó không đơn thuần là trang hoàng, trưng bày, décor cầu kỳ, mà đó là một nhu cầu nội tâm thực thụ.

Phóng chiếu điều ấy lên một thành phố, một quốc gia cũng vậy. Câu chuyện sau cơn gió bụi, vương triều mới lên đập phá san phẳng tông miếu, công trình của triều đại cũ thì đã thấy quá nhiều trên những trang sử Việt. Chuyện có những lúc người ta phải chôn cất sách vở, gia sản quý giá trong lòng đất hay chôn bỏ huyết thống, thủ tiêu lý lịch để được sống đã từng có trong những thời kỳ đầu của các cuộc bãi bỏ hóa nương dẫu. Nhưng ngay trong những thất thoát di chỉ ký ức đó, người ta, những dân đen không lý luận sách vở gì nhiều, biết cách dọn di sản, gia sản vào đặt để và hương khói trong tâm tưởng trong nội thất của tinh thần. Cuộc sống sẽ qua cơn thác ghềnh, đến lúc phẳng lặng, người ta sẽ tái tạo, tinh thần sẽ lại được phóng xuất qua vật thể, và người ta sẽ tìm lại những gì thuộc về tâm cảnh, tâm cảm, tâm thức của mình. Những vật thể, đồ vật, của nhà gọi nhắc, minh chứng sự thực hữu của thời gian lúc bấy giờ đã qua một lớp sương mù khác của tâm tưởng con người.

Trôi dạt là đặc tính của mọi đô thị. Thế nên cái cơ chế hoài niệm bất tận của thị dân cũng vừa là sự tự vẫn để mọi thành phố không ngừng minh định nó trong

Cuộc sống sẽ qua cơn thác ghềnh, đến lúc phẳng lặng, người ta sẽ tái tạo, tinh thần sẽ lại được phóng xuất qua vật thể, và người ta sẽ tìm lại những gì thuộc về tâm cảnh, tâm cảm, tâm thức của mình. Những vật thể, đồ vật, của nhà gọi nhắc, minh chứng sự thực hữu của thời gian lúc bấy giờ đã qua một lớp sương mù khác của tâm tưởng con người.

mọi cuộc đổi thay. Một căn nhà cổ lẻ loi, một bãi chợ xưa lạc giữa trung tâm với phương thức buôn bán trao đổi rất cũ, một giáo đường cổ kính, một ban công thời Đông Dương hay một hàng cây cổ thụ... Tất cả không thoát khỏi nguy cơ bị san phẳng bởi sự trượt, trôi dạt đô thị trong cơn cuồng lũ hiện đại. Người ta nhận ra trong cơn cuồng lũ hành tiến hiện đại này, sự tàn phá ký ức xảy ra nhanh chóng, bạo ngược hơn cả mọi cuộc dư chấn mà các cuộc chính biến tạo ra. Sự mất mát lớn lao hơn, "ngọt ngào" hơn. Bởi mọi lý do có vẻ hợp lệ hơn, chạm vào tâm thể vị lai của con người hơn, đặc biệt là những cư dân mới, những thế hệ trẻ. Nhưng hệ lụy của những cơn say chóng vánh bằng rượu mạnh thường để lại một sự mất kiểm soát và sau đó là trạng thái chơi vơi, đánh mất cân bằng bản ngã.

Nên đô thị mãi dang xé giữa bảo tồn và phát triển. Bảo tồn ở đây, rất hay, và cũng rất tiếc, không bao giờ được xem là cái bàn thờ hay phòng khách mà là cái nhà kho, cái phòng lõi. Quá khứ được đóng gói trong đồng mạng nhện bất động rồi thì cũng có lúc phải lấy ra dọn dẹp, thanh lý. Nhưng nếu biết cách lưu trữ đi cùng với bảo trì, sử dụng theo cách nào đó sáng tạo, thức thời và biết tôn trọng giá trị cốt lõi, thì quá khứ ấy vẫn sống động, hít thở cùng với thực tại, là nguồn tài nguyên nhân văn vô giá.

Hẳn là có những thứ phải cất giấu, bảo trì, như kho ảnh của ông chủ hiệu ảnh Viễn Kính, nhưng có những thứ có thể điểm phân tô son lại để "ngạo với thời gian", đùa giỡn với cái nhân gian liên tục sang trang!

Ảnh trên Ông Đinh Tiến Mậu, chủ hiệu ảnh Viễn Kính nổi tiếng Sài Gòn trước 1975 đang lưu giữ một kho tàng hình ảnh người thường dân và nhan sắc Sài Gòn một thời **Ảnh dưới** Một góc biệt thự cũ Đà Lạt

Paul Doumer khi được chính phủ Pháp bổ nhiệm làm Toàn quyền Đông Dương từ 1897 đến 1902, sau là tổng thống Cộng hòa Pháp (1931-1932) đã nhận xét: “Người An Nam chắc chắn là tộc người ưu trội so với các dân tộc chung quanh. Người Cao Miên, Ai Lao và Xiêm La đều không thể chống lại được họ. Không có một dân tộc nào trong Đế quốc Ấn Độ (chỉ các dân tộc của các quốc gia trong vùng Đông Nam Á) có những phẩm chất như họ.

BÀI VÀ ẢNH TRẦN HƯƠNG

Thăm làng cổ Oshino Hakai nhớ quay quất ngôi nhà tuổi thơ

Phải đến tận Nhật Bản mới có tộc người có phẩm chất của người An Nam và giống như người An Nam. Người An Nam và người Nhật Bản chắc chắn có mối quan hệ thân tộc từ xa xưa. Cả hai đều thông minh, cần cù và dũng cảm. Người lính An Nam là một người lính giỏi, có kỷ luật và dũng cảm. Họ cũng là những người lao động mẫu mực, những

nông phu giỏi việc đồng áng, những người thợ lành nghề, những nghệ nhân khéo léo và thông minh. So với các dân tộc khác ở châu Á, trên tư cách người thợ và người lính, người An Nam vẫn xếp cao hơn một bậc. Và chẳng, đó là một quy luật chung mà tôi đã kiểm chứng trên khoảng 20 chủng tộc của nhân loại, và tôi cũng thấy rất đúng ở châu Âu: Những người dũng cảm trong lao động cũng là những người dũng cảm trong chiến tranh; nói khác đi, can đảm là một tính cách thông nhất. Nếu người nào can đảm trước sự mệt mỏi, người đó sẽ can đảm trước nguy hiểm và cái chết...".

Đọc những dòng này, tôi đã từng gấp sách lại, suy gẫm. Paul Doumer - vị toàn quyền thiết lập bộ máy nhà nước bảo hộ và xây dựng các cơ sở hạ tầng kiên cố tại Việt Nam không đủ sống lâu để nhìn thấy những người Việt Nam dũng cảm kết lại thành sức mạnh làm sụp đổ chính quyền thuộc Pháp. Nhưng có gì đó làm xót xa trong lòng, khi theo nhận xét của Paul Doumer, cả hai dân tộc Việt Nam và Nhật Bản đều "thông minh, cần cù và dũng cảm" nhưng Nhật Bản đã phát triển vượt xa đất nước ta. Câu chuyện hài hước "một người Việt Nam thông minh hơn một người Nhật Bản. Nhưng ba người Nhật Bản kết hợp lại thông minh hơn 3 người Việt Nam" cũng làm cho chúng ta đắng lòng sau tiếng cười. Người Nhật cũng

thường ví mỗi người Việt Nam là một viên kim cương, còn người Nhật mỗi người là nắm đất sét. Những viên kim cương khi nắm lại không kết dính nhau nhưng đất sét khi nắm lại sẽ kết thành một khối. Sức mạnh của người Nhật chính ở đó. Khi sang Nhật, được đi thăm làng cổ Oshino Hakai, dưới chân núi Fuji, tôi thật xúc động khi nhận ra những nét tương đồng, gần gũi với làng quê ở Bến Tre quê hương tôi, thời thơ ấu. Tôi chợt nhớ nhà quay quất, nhớ về một tuổi thơ thiên đường, thời ít sữa và thịt nhưng được sống hòa lẫn với thiên từ không khí trong lành, thức ăn tươi sạch của quê hương, nên con người khỏe mạnh, an lạc và hạnh phúc. (Thời cho là nghèo khổ ấy người dân ít bị tiểu đường, tim mạch, ung thư, xương khớp... như thời chúng ta đang sống).

Tôi đi vào làng cổ, chợt lặng người với khóm hoa cải vàng bên đường, với những cây cầu xinh xinh bắc qua làn nước trong veo. Màu hoa cải gợi tôi nhớ vườn rau bà nội trồng, để lại những cây cải làm giống. Yêu sao màu hoa vàng trong nắng tháng chạp, dưới làn gió chướng tràn đầy sinh khí. Những bông hoa cải vàng như những cánh bướm xinh xinh dập dờn trong gió nắng. Ôi, sao ở một làng xa xôi này ở nước Nhật, tôi lại nhìn thấy bà nội tôi nâng niu những cây cải giống để cho hạt mùa sau. Tôi nhớ bà nội tôi ngồi lựa hạt sau cơn mưa

Ảnh hai trang Những hình ảnh quen thuộc ở làng cổ dưới chân núi Fuji, Nhật Bản đã níu chân triệu triệu du khách từ nhiều miền đất trên thế giới đến tham quan

đầu mùa nơi bậc cửa. Ôi, ngôi nhà cổ này sao giống nhà tôi thời thơ ấu quá đi thôi. Vẫn là những cây rom được quấn chặt sau vụ mùa nhưng khi đến làng cổ này, chân tôi bị níu lại. Rom rạ quê hương Việt Nam và Nhật Bản có gì giống và khác nhau? Tôi đã từng tự hỏi. Từ ngàn năm, những người nông dân đã biết "ăn của đất phải trả về cho đất", như lời dạy của cha tôi khi ông còn sống. Rom sau vụ mùa được quấn lại thành cây rom trước nhà, sau vườn. Tôi nhớ mình từng đi rút những ôm rom cho bò ăn, chợt reo lên vui mừng khi phát hiện ổ nằm rom ken dày lô xô trên nền rom rạ ẩm ướt.

Những ngôi nhà cổ nơi làng cổ dưới chân núi Fuji, Nhật Bản này có gì giống quê tôi, khi tôi đã từng lớn lên trong ngôi nhà lợp ngói âm dương, vách đóng bó kho bằng những tấm gỗ ghép lại, gió lọt vào song cửa đủ mát mùa hè, đủ chịu được cái lạnh mùa đông. Những tấm vách bó kho phần nào cũng ngăn được làn đạn giao tranh từ hai phía. Những tấm vách bó kho đủ kín cho người trong nhà nhìn ra dòng người bên ngoài trong những biến cố lịch sử, cũng không quá kín bung để cắt đi những gắn kết với bà con lối xóm. Theo tháng năm ngôi nhà vách bó kho, có những cây cột gỗ treo những câu đối bằng chữ Nôm bị một cơn bão hạ xuống, thay bằng ngôi nhà tường cấp bốn xấu xí, vô hồn. Những ngôi nhà cổ làng tôi dần mai một, thay bằng

những biệt thự kín bung, hoành tráng lợp ngói hiện đại, hay những mái tôn xám xịt. Nhà lá ở quê giờ cũng rất hiếm nên khi bước vào ngôi làng cổ nơi nước Nhật xa xôi, tôi chợt lặng người nhớ lại ngôi nhà thời thơ ấu. Ôi, có gì khác đâu, nơi góc bếp này, những chùm bắp làm hạt giống được treo lên, những bếp lửa ấm nhen lên một thời xưa cũ với bao kỷ niệm bị chôn giấu ở một ngôi làng xa xôi miền trung Nam bộ, Việt Nam - nơi tôi đã lớn lên, với bao kỷ ức về những bông lúa ngậm sương mùa gió chướng, những ôm rom nồng nàn, ấm áp mùa đông, những tai nằm mùa hè ẩm ướt. Tôi chợt nhớ quay quắt khu vườn tuổi thơ với những hạt giống được bà nội tôi gieo trồng, nâng niu; những trái chiến đầu mùa được hái, trang trọng đặt lên bàn thờ tổ tiên, nhớ chén gạo được bà cúng mừng năm mới. Nội đã nâng niu từng hạt nếp dẻo làm bánh phồng, làm cơm rượu - những món ăn từ lúa gạo qua bàn tay chế biến của những người phụ nữ tràn ngập tình yêu thương trở nên bát ngát, ngào ngạt hương thơm. Những giọt rượu được chắt ra từ những viên cơm rượu trắng phau, chỉ

là từ nếp nâu dẻo, không lẫn một hạt gạo, được ủ bằng men tình yêu của mẹ thì rượu Sakê hay bất cứ loại rượu hảo hạng, đắt tiền trên thế giới làm sao sánh nổi.

Tôi nghe có gì cay cay trên sống mũi, bởi nhiều giá trị làng cổ quê tôi bị chôn vùi, hủy hoại theo năm tháng. Còn ở dưới chân núi Fuji này, dòng nước trong veo chảy quanh làng cổ đủ soi bóng những ngôi nhà cổ với những tấm vách bó kho giản dị, những gian bếp ấm nồng, những chùm hạt giống, những cây rom thân thuộc... Tất cả những gì tôi được gặp nơi ngôi làng cổ của một đất nước theo quan Toàn quyền Paul Doumer đúng 120 năm khi ông đặt chân đến Đông Dương cảm nhận là tương đồng với người Việt Nam về sự thông minh, cần cù và dũng cảm quả là quá quen thuộc, chỉ có khác là Nhật Bản giữ lại được một làng cổ nguyên vẹn, trong lành, níu chân triệu triệu du khách từ nhiều miền đất trên thế giới, còn làng cổ quê tôi, giờ chỉ còn trong ký ức, nên đứng giữa ngôi làng cổ dưới chân núi Fuji trong hoàng hôn năm ấy, tôi không muốn khóc mà nước mắt cứ chảy...

Được xây dựng từ năm 1967 và cải tạo nâng nền từ năm 2007, ngôi nhà có lẽ chỉ bình thường về kiến trúc nhưng lại là một địa chỉ đặc biệt với người yêu thích nghệ thuật nhiếp ảnh nói riêng và văn hóa nghệ thuật nói chung trong đó có văn hóa ẩm thực, có hát ca trù, hát thơ...

NHÀ LƯU NIỆM NGHỆ SỸ *địa chỉ văn hóa, điểm đến du lịch*

Nếu hẹn được chủ nhà, bạn sẽ có cơ hội trò chuyện, tham khảo ảnh, tranh, sách và các tư liệu rất phong phú từ vấn đề chủ quyền biển đảo tới ẩm thực, ca trù và rất nhiều những hoạt động văn hóa nghệ thuật gắn liền với Sài Gòn - Gia Định từ giữa thập niên 50 của thế kỷ trước đến nay. Đó là “Nhà lưu niệm Nghệ sỹ nhiếp ảnh Phạm Văn Mùi”.

BÀI PHẠM HY HƯNG
ẢNH GIA ĐÌNH TS NGUYỄN NHÃ CUNG CẤP

Ảnh trên Một đoàn khách quốc tế đến thăm nhà lưu niệm và giao lưu, xem biểu diễn ca trù. Ảnh dưới Mặt tiền nhà lưu niệm Nghệ sỹ nhiếp ảnh Phạm Văn Mùi tại 93B Nguyễn Công Hoan, phường 7, Phú Nhuận

“*T*ừ gần nửa thế kỷ qua, trong ký ức của người yêu nghệ thuật vùng đất Sài Gòn - Gia

Định luôn lưu giữ một địa chỉ quen thuộc, đó là ngôi nhà 191/1D Trần Kế Xương (số mới 93B Nguyễn Công Hoan) phường 7, Phú Nhuận. Lùi hơi sâu nơi góc hẻm nhỏ, ngôi nhà mỗi ngày đều đón khách ở nhiều lứa tuổi đến tham quan với ý nguyện thưởng lãm những tác phẩm ảnh thuộc vào hàng kiệt tác ở thập niên 1960-1970 đã đi cùng năm tháng”. Đó là lời giới thiệu về “Nhà lưu niệm Nghệ sỹ nhiếp ảnh Phạm Văn Mùi” của ông Lê Xuân Thăng, Phó chủ tịch Hội Nghệ sỹ nhiếp ảnh Việt Nam trong cuốn *Phạm Văn Mùi con người và sự nghiệp* do NXB Thông Tấn ấn hành quý IV/2017.

Nếu tính từ khi Nghệ sỹ nhiếp ảnh Phạm Văn Mùi dọn về ngôi nhà này năm 1967 thì đã 50 năm. Nếu tính từ năm 1997, khi ngôi nhà chính thức trở thành “Nhà lưu niệm Nghệ sỹ nhiếp ảnh Phạm Văn Mùi” thì tròn 20 năm. Đúng như ông Lê Xuân Thăng đã viết, gần nửa thế kỷ nay, ngôi nhà là địa chỉ quen thuộc của những người yêu thích nghệ thuật nhiếp ảnh. Nhưng không chỉ có nhiếp ảnh. Từ 1981, khi con gái và con rể cụ Phạm Văn Mùi là dược sỹ Phạm Văn Loan và TS Nguyễn Nhã dọn về nhà 93B, ngôi nhà còn là nơi lui tới của nhiều nhà hoạt động văn hóa, nhà khoa học.

Nhắc đến TS Nguyễn Nhã, bạn đọc nhớ đến Tập san Sử - Địa trước 1975 và luận án tiến sĩ “Quá trình xác lập chủ quyền của Việt Nam tại quần đảo Hoàng Sa và Trường

Sa" (2003)... Thực tế, TS Nguyễn Nhã còn là nhà giáo dục, nhà nghiên cứu văn hóa trong đó có văn hóa ẩm thực. Ông cùng với 8 chuyên gia ẩm thực và nhà nghiên cứu sáng lập Viện Nghiên cứu ẩm thực Việt Nam do ông làm Viện trưởng. Ông đồng thời là chủ biên các cuốn *Bản sắc ẩm thực Việt Nam trong ăn uống, Độc đáo ẩm thực Thăng Long - Hà Nội, Độc đáo ẩm thực Huế* và viết *Phở Việt*. Ông cũng là người góp công nghiên cứu và phổ biến ca trù, hát thơ.

Một buổi chiều muộn cuối năm 2017, sau lễ kỷ niệm 25 năm ngày mất và Triển lãm ảnh Phạm Văn Mùi, tôi được vợ chồng TS Nguyễn Nhã tiếp tại tầng trệt ngôi nhà 93B. Trong phòng khách cũng là phòng ca trù, một số tấm ảnh, tranh đưa về từ triển lãm mới được treo lên.

Đưa tay giới thiệu những bức ảnh về Hà Nội như chùa Một Cột, Hồ Gươm, đền Ngọc Sơn, Khuê Văn Các, chùa Thầy... TS Nguyễn Nhã nói, "căn phòng này là nơi lưu giữ kỷ niệm của một người Hà Nội ở Sài Gòn". Những người Hà Nội ở Sài Gòn, đó là một nét đặc biệt đời sống văn hóa, nghệ thuật, khoa học Sài Gòn giai đoạn 1954-1975. Ông hồi tưởng lại một kỷ niệm trong khoảng thời gian đó: "Trước tết năm 1974,

Ảnh trên Phòng làm việc có trưng bày nhiều ảnh của Nghệ sỹ Phạm Văn Mùi Ảnh bên phải TS Trần Văn Khê, nhà nghiên cứu Nguyễn Quảng Tuân, nhạc sỹ Phạm Duy và các nghệ sỹ, quan khách tham dự một buổi biểu diễn ca trù tại nhà 93B

nhóm làm Tập san Sử - Địa đến thăm các bậc tiền bối như cụ Á Nam Trần Tuấn Khải, nghệ sỹ Năm Châu... Bỏ tôi nhận lời vẽ tranh chân dung các cụ để làm quà". Chính nhờ những hoạt động như vậy mà cụ Phạm Văn Mùi có thêm những tác phẩm tranh. Và trong cuốn *Phạm Văn Mùi con người và sự nghiệp* xuất bản cuối năm 2017 có bổ sung phần tranh vẽ của cụ Phạm Văn Mùi.

Không chỉ là tranh, gia đình cũng bổ sung thêm nhiều ảnh mới sưu tập lấy

từ tư liệu phim do gia đình lưu giữ. Theo TS Nguyễn Nhã, những tấm ảnh, tranh có ghi thời gian chụp, về sau năm 1967 được thực hiện ở nhà 93B. Chính ở căn nhà này, tấm ảnh chân dung "đẹp nhất của Võ An Ninh", tấm ảnh *Đầu tríp* chụp cụ Võ An Ninh chơi cờ tướng với nhạc sỹ Thẩm Oánh đã được cụ Phạm Văn Mùi bấm máy. Chính ở phòng tôi trong căn nhà này, tấm ảnh *Theo chiều gió* được cụ Phạm Văn Mùi rọi rửa sau một buổi đi chụp ở Thủ Đức.

Bà Phạm Văn Loan chia sẻ: "Năm 1967 gia đình tôi dọn về đây. Bố mẹ tôi tự thiết kế lấy, thuê nhà thầu xây dựng. Lúc mới mua, đường vào nhà dài 20 mét ngang có 1 mét, mẹ tôi mua thêm 2 mét bề ngang dài 20 mét của cùng chủ bán nhà để ngõ vào thành 3 mét đủ cho ô tô vào được. Mãi đến năm 2007, những nhà xung quanh đều xây cao, vào mùa mưa nhà tôi bị thấp và bị ngập ba tấc nước trong nhà, chúng tôi quyết định không xây lại mà thuê "thần đèn" Khương Kim Luyện nâng nhà lên cao hơn cũ 1,2 mét và vẫn giữ lại toàn bộ kiến trúc cũ, những bông gió và hoa văn của sổ, cửa đi hợp với 'Nhà lưu niệm' của bố tôi".

Nghệ sỹ nhiếp ảnh Thu An nhớ lại trong cuốn *Phạm Văn Mũi con người và sự nghiệp*: "Thập niên 1980 người dân ở xóm Chùa Tân Định, nơi giáp ranh giữa Phú Nhuận với quận 1 thường xuyên thấy một cụ già tuổi ngoài 70 trên chiếc xe đạp cũ hàng ngày băng qua những ruộng rau muống để mang chút ánh sáng của nghệ thuật nhiếp ảnh đến với bọn trẻ tụi tôi".

Từ 1967 đến năm 1991, trước khi cụ Phạm Văn Mũi qua Mỹ thăm con cháu rồi từ trần tại đó, nhà 93B là nơi lui tới của nhiều người nổi tiếng và họ đều trở thành nhân vật trong ảnh hoặc tranh của Phạm Văn Mũi như cụ Á Nam Trần Tuấn Khải, cụ Toàn Ánh, nhạc sỹ Thẩm Oánh, nghệ sỹ nhiếp ảnh Võ An Ninh, nhà giáo - nhà nghiên cứu Nguyễn Quảng Tuân, nhà thơ Phạm Thiên Thư... Sau đó, các hoạt động quảng bá ẩm thực, ca trù, giới thiệu sách của vợ chồng TS Nguyễn Nhã - được sỹ Phạm Văn Loan đã thu hút thêm nhiều người lui tới căn nhà này. Giới khoa học có GS.BS Ngô Gia Hy, GS.TS Nguyễn Chung Tú, GS Trần Văn Giàu, học giả Trần Bạch Đằng, GS.TS Nguyễn Thuyết Phong, GS.TS Nguyễn Đăng Hưng, GS Phan Huy Lê, nhà nghiên cứu Nguyễn Đình Đầu,

Ảnh trái Từ phải sang: nhà văn Toàn Ánh, GS Nguyễn Chung Tú, nhà nghiên cứu Trần Bạch Đằng, GS Trần Văn Giàu, nhà nghiên cứu Hoàng Xuân Việt... nghe giới thiệu về ẩm thực Việt Nam Ảnh phải Nhà thơ Cù Huy Cận (bên phải) và vợ chồng TS Nguyễn Nhã - Phạm Văn Loan tại nhà 93B

nhà nghiên cứu Hoàng Xuân Việt... Giới nghệ thuật có nhà thơ Cù Huy Cận, nhạc sỹ Trần Văn Khê, nhạc sỹ Phạm Duy...

Hình ảnh, bút tích, tư liệu về những hoạt động này đều được lưu trữ có thể trở thành đề tài thú vị phù hợp với các buổi nói chuyện, trình diễn theo chủ đề hoặc là đề tài cho các buổi thuyết trình - tham quan.

Nhiều đoàn khách quốc tế như đoàn Phu nhân của thủ tướng Bỉ, đoàn sinh viên Mỹ, đoàn khách Nhật Bản đã đến thăm địa chỉ này. Các đoàn khách quốc tế đã tìm hiểu về Việt Nam qua nhiếp ảnh Phạm Văn Mũi, được nghe hát ca trù và thưởng thức ẩm thực Việt Nam qua những món ăn do đích thân bà Phạm Văn Loan chế biến.

Trở lại với câu chuyện buổi chiều cuối năm 2017 tại phòng khách "Nhà lưu niệm Nghệ sỹ nhiếp ảnh Phạm Văn Mũi" với báo KT&ĐS, TS Nguyễn Nhã bày tỏ ước muốn tổ chức được tour du lịch kết nối tham quan mà điểm đến là nhà lưu niệm của những tên tuổi đã nhiều đóng góp cho nước nhà qua các hoạt động văn hóa, nghệ thuật.

Ví dụ, tại Nhà lưu niệm Nghệ sỹ nhiếp ảnh Phạm Văn Mũi, du khách đến tham quan và thưởng lãm ảnh nghệ thuật của Phạm Văn Mũi, nghe ca trù, thưởng trà sẽ hiểu thêm về đất nước và con người Việt Nam. Nếu tổ chức được Nhà lưu niệm Á Nam Trần Tuấn Khải, du khách đến thăm sẽ được giới thiệu về câu thơ của cụ, "*Anh đi nhớ quê nhà/ Nhớ canh rau muống nhớ cà giầm tương*", rồi cùng thưởng thức rau muống với tương cà trong bữa ăn Việt Nam.

TS Nguyễn Nhã hào hứng với ý tưởng tổ chức lại các nhà lưu niệm của những nghệ sỹ tên tuổi về nhiếp ảnh, hội họa, âm nhạc... thành những điểm đến rồi kết nối thành tour du lịch văn hóa, thậm chí có thể tính đến hình thức homestay. Những địa chỉ văn hóa - nhưng công trình kiến trúc bình thường nhưng nếu được tổ chức và kết nối tốt sẽ là những điểm đến thú vị, không chỉ làm phong phú thêm cho các tour du lịch mà còn góp phần quảng bá văn hóa, ẩm thực của Việt Nam đến với thế giới.

"Dân tộc Việt Nam tự hào có một nền tảng văn hóa vững chãi hàng ngàn năm, vững chãi đến độ dù bao phen bị lung lay bởi ảnh hưởng và sự lấn át của hai nền văn hóa Ấn Độ và Trung Hoa và sau cùng của văn hóa Pháp, nhưng vẫn không hề bị suy sụp, trái lại còn biết thu nạp những ưu điểm của văn hóa bạn mà xây dựng, tô điểm cho văn hóa cổ truyền dân tộc càng thêm phong phú, giữ nguyên được những đặc sắc của nó về cả tâm lý và tinh thần. Quốc gia nhỏ bé của chúng ta tự biết rằng muốn bảo tồn dân tộc phải bảo tồn văn hóa, văn hóa dân tộc còn thì quốc gia còn, là linh hồn của dân tộc vậy". (Trích bài nói của Nghệ sỹ nhiếp ảnh Phạm Văn Mũi tại buổi phát giải thưởng cuộc thi ảnh do Hội nhiếp ảnh Việt - Mỹ tổ chức tại 55 Mạc Đĩnh Chi, Sài Gòn tối 30.4.1966 - in tại Tạp chí Bách khoa Thời đại, số 225 ngày 15.5.1966)

(Theo sách Phạm Văn Mũi con người và sự nghiệp - NXB Thông Tấn, quý IV/2017)

Phạm Văn Mũi (1907-1992) là một nhiếp ảnh gia, được xem là một trong những cây đại thụ của nền nhiếp ảnh Việt Nam. Ông sinh năm 1907 tại Nam Định, quê quán làng Đông Ngạc, tỉnh Hà Đông. Ông là một trong những nhà nhiếp ảnh sớm nhất của Việt Nam, bắt đầu khởi nghiệp cầm máy từ năm 1923 và từ năm 1932 đã khai trương phòng triển lãm riêng tại Nam Định. Di cư vào Nam năm 1954, ông là hội trưởng Hội Nhiếp ảnh Việt Nam từ năm 1958 đến 1971. Trong thời gian này, ông gửi ảnh tham dự các cuộc thi ảnh tổ chức tại các nước Pháp, Hồng Kông, Singapore, Anh, Ý, Tây Ban Nha... và giảng dạy các lớp nhiếp ảnh như tại Hội Việt Mỹ Sài Gòn, Viện Đại học Vạn Hạnh.

Ông từ trần năm 1992 tại Hoa Kỳ.

Những tác phẩm ảnh của ông như bộ ảnh *Suối tóc*, *Duyên dáng*, *Tâm tư*, *Theo chiều gió*, *Đôi dòng thác* đã góp phần làm ông nổi tiếng. Tác phẩm *Đôi Dòng Thác* được chọn in vào Bách Khoa Tự Điển Việt Nam. Riêng tác phẩm *Duyên dáng* đã được chọn trưng bày vĩnh viễn tại Bảo tàng Mỹ thuật Brasil từ năm 1963 và cũng mang lại cho ông nhiều huy chương quốc tế danh giá.

THE LEADER IN PAINT TECHNOLOGY

Ultra Premium
Acrylic Technology

SuperShield™

SƠN NƯỚC NGOẠI THẤT SIÊU CAO CẤP

Với công nghệ Tự làm sạch, bụi bám trên bề mặt khi nước mưa rơi xuống hay dùng nước, những hạt nước lan tỏa và cuốn bụi bẩn đi, bề mặt được làm sạch như mới.

Hạt Titanium với 3 lớp bảo vệ

Bảo vệ nhà bạn gấp 3 lần với công nghệ Titanium Triple Protection và Ti-Pure™.

Công nghệ Ti-Pure™ với bột màu có độ bền cao giúp màng sơn luôn bền đẹp dưới thời tiết nắng – mưa của khí hậu nhiệt đới, khả năng chống thấm cao và bền màu dưới ảnh hưởng của tia UV.

Với việc ứng dụng những công nghệ tiên tiến nhất, SuperShield tự hào mang đến màng sơn có độ bền lên đến 15 năm (*)

(*) Để bề mặt tường được bảo vệ 15 năm, cần sử dụng hệ thống sơn đề nghị và thi công theo đúng quy trình của TOA

Greenovation
INNOVATION PAINT FOR LIFE AND ENVIRONMENT

www.toagroup.com.vn

TOA Paint Viet Nam

Lần chuyển nhà đầu tiên khi tôi mới 3 tuổi, nhưng vẫn nhớ rõ. Hồi đó gia đình tôi sống trong căn nhà mái lá trong khu tập thể cán bộ của một trường đại học lớn ở Hà Nội - nơi mẹ tôi công tác. Khi được chuyển nhà thì sương lẩm. Vì khu tập thể nhà lá ấy cứ thi thoảng là xảy ra cháy, cháy là nỗi ám ảnh của tất cả mọi người. Nhà ai cũng đun bếp dầu, bếp củi; nhà thì mái lá nên cháy rất dễ và rất nhanh, không tài nào cứu kịp. Nơi ở mới chuyển đến là một căn hộ nằm tít trên tầng cao nhất của một tòa nhà chung cư 5 tầng trong một khu tập thể mới xây; căn hộ đó bố tôi được phân theo tiêu chuẩn cán bộ. Chỗ đó nằm giữa cách đồng bát ngát ở vùng ngoài ô, gần quốc lộ 32 đi về xứ Đoài, thưở đó còn vô cùng hoang vắng.

Nhà rộng hơn, sạch sẽ, thoáng mát, vệ sinh khép kín (còn ở nhà cũ phải đi vệ sinh công cộng) và không sợ cháy nữa. Đó quả là một niềm hạnh phúc lớn lao. Khu tập thể mới có nhiều loại nhà với hình dáng, kiểu cách, số tầng khác nhau, nhưng cao

Cho tới bây giờ, tôi đã sống trải qua bốn ngôi nhà. Mỗi ngôi nhà là một phần đời, là những mảnh ký ức và kỷ niệm. Trừ ngôi nhà đầu tiên sống trong thời gian ngắn, và khi tôi còn quá nhỏ (từ khi sinh ra đến 3 tuổi) và ngôi nhà hiện đang sống mới chuyển đến chưa lâu, thì phần lớn cuộc đời tôi gắn bó với ngôi nhà thứ hai và thứ ba, đều là hai căn chung cư. Gọi chung cư là theo ngôn từ bây giờ, còn hồi đó người ta gọi là nhà tập thể, trong khu tập thể.

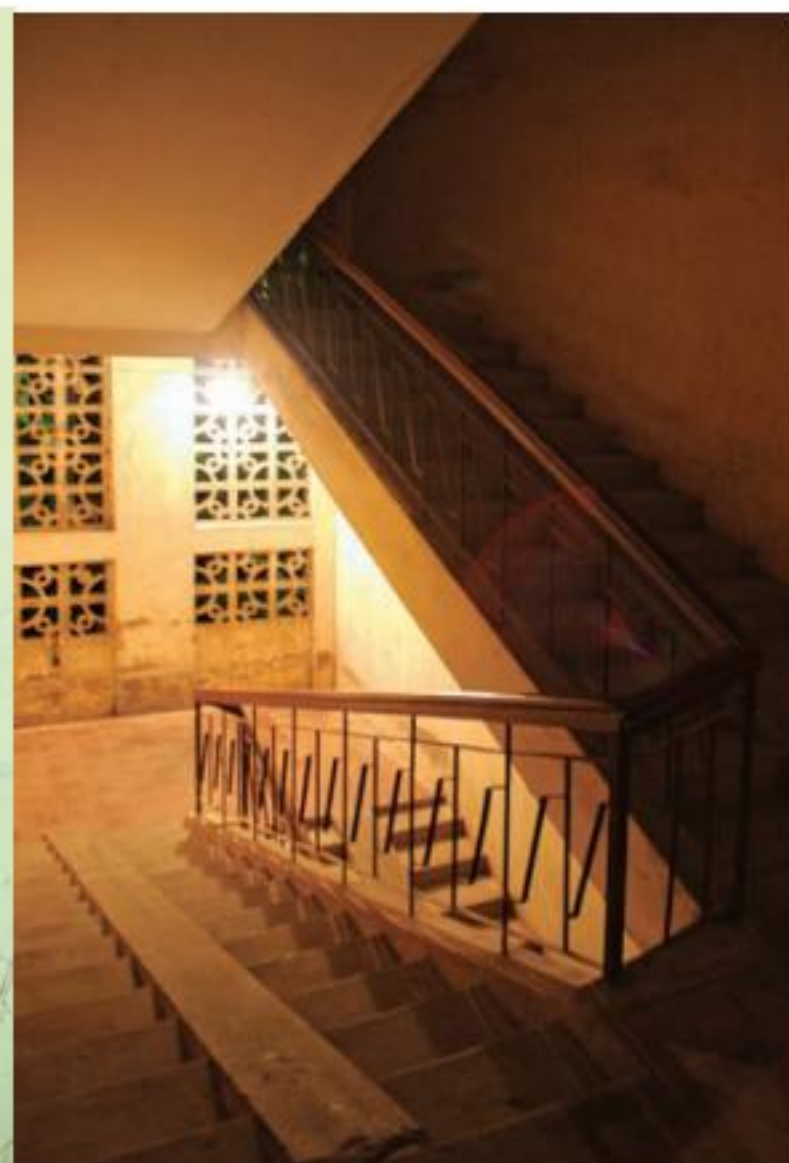
BÀI VÀ ẢNH DUY DŨNG

Ký ức CHUNG CƯ

nhất là nhà 5 tầng. Chúng tôi ở tầng 5 dĩ nhiên là trên đỉnh, và leo mệt. Những ngày trời đẹp, đứng ở nhà có thể nhìn thấy cả núi Ba Vì và Tam Đảo. Bốn mùa đều thừa nắng, thừa gió. Mùa hè, nhất là mùa gặt tháng 5, châu châu cào cào, chuồn chuồn, bọ xít cánh cam... từ cánh đồng bay vào đây nhà. Và chúng là món đồ chơi của lũ trẻ chúng tôi.

Chung cư này có một mặt bằng kỳ lạ mà đến giờ tôi vẫn chưa thấy nhà nào giống thế. Và lạ nữa là trong khu tập thể, nó chỉ có một mình, không có tòa thứ hai; trong khi các tòa khác thì thường một nhóm giống nhau. Nó có mặt bằng hình chữ T, tạo thành ba nhánh với mỗi nhánh giống như một đơn nguyên, nhưng chung nhau cái cầu thang ở giữa. Ba nhánh ấy chia về ba hướng, được cư dân đặt tên là cánh bắc, cánh đông, cánh tây. Mỗi cánh có hai hộ chung một hành lang bên, một tầng là sáu hộ, 5 tầng là 30 hộ. Nhà tôi ở cuối cánh bắc, đầu hồi quay về hướng bắc nhưng cửa

chính quay hướng tây, mùa hè nóng kinh hồn. Ba cánh chụm lại ở cái sảnh thang, mọi người gọi là ngã ba cầu thang. Đó là một không gian đặc biệt và vô cùng đa dụng. Mọi người chơi ở đó, buôn chuyện ở đó, bồ cùi, nhóm bếp than, sửa xe đạp, đan len... ở đó. Hầu như ngã ba cầu thang lúc nào cũng có người. Hồi đó thiết là rảnh không như bây giờ. Nhớ nhất là mỗi dịp tết, các hộ cùng tặng lại hồ nhau lược bánh chung chung, bắc bếp củi ở ngay ngã ba cầu thang, thay nhau trông nồi cả đêm; tầng nào cũng vậy. Lũ trẻ chúng tôi cũng xoen

ven bên bếp, nướng khoai, nướng ngô ké rồi ăn với nhau, thức với nhau.

Nhà tôi có hai phòng (chẳng phân biệt là phòng gì như bây giờ), một khu bếp và một khu vệ sinh. Hai phòng ấy có tên là phòng nhỏ và phòng lớn. Bố mẹ tôi ở phòng nhỏ, nơi đó cũng là chỗ... để xe đạp, tủ quần áo. Phòng lớn là phòng khách, phòng ăn, phòng ngủ, phòng học của chị em chúng tôi. Hình như nó chỉ có chừng 15m², tôi chẳng hiểu thế nào mà nhét được một bộ bàn ghế salon, hai cái giường, hai cái bàn học và một cái tủ lỵ vào trong ấy.

Bên cạnh nhà tôi ở cùng hành lang là nhà một ông giám đốc một xí nghiệp nhà nước. Giám đốc là oai lắm, và dĩ nhiên "có điều kiện" hơn các nhà khác. Nhà ông là một trong những nhà có tivi đầu tiên của nhà 5 tầng ấy. Buổi tối, nhà ông thành cái nhà cộng đồng, lúc nào cũng kín người xem tivi. Lũ trẻ chúng tôi xem xong chương trình Bông hoa nhỏ thì chán, ngồi lòng bỏ mẹ có khi ngủ quên, được bề về nhà lúc nào không biết. Tivi chỉ là một chuyện, nhưng hỏi đó quan hệ cởi mở hơn nhiều, hàng xóm luôn sang nhà nhau chơi, rồi mượn nhau đủ thứ đồ nghề sửa chữa, đồ gia dụng, vay tiền vay gạo, xin lửa..., không lằng lằng khép kín như bây giờ.

Điều đáng sợ nhất với các hộ tầng cao là mất nước do nước chảy yếu. Nhà tôi ở tầng 5 đương nhiên chịu cảnh này. Mặc dù đã xây thêm hai cái bể chứa nước trong khu bếp và khu vệ sinh nhưng vẫn không đủ. Mỗi khi mất nước là bố mẹ tôi phải đi xin nước bằng xô ở các hộ tầng dưới, hoặc

từ cái vòi công cộng dưới sân tòa nhà, vô cùng vất vả.

Ngôi nhà đó, căn hộ đó gắn bó với tuổi thơ tôi cùng vô vàn những điều thú vị mà trẻ con thời nay chẳng thể nào có. Người lớn đi làm cả ngày, trẻ con chỉ học một buổi nên buổi còn lại là chúng làm vua, nghịch đủ trò, sang nhà nhau chơi lung tung, cùng tầng, khác tầng giao lưu thoải mái. Không có cái cảm giác nơm nớp lo sợ những vấn đề bất an của xã hội như bây giờ nên vô tư, an tâm lắm. Ở ngôi nhà đó, lần đầu tiên tôi đã đến trường. Cũng ở đó, tôi và gia đình mình đã có những cái đầu tiên được biết, được hưởng: tivi, tủ lạnh, xe máy, điện thoại. Bây giờ thì những thứ đó quá bình thường nhưng vào cuối những năm 80, đầu 90 thế kỷ trước là ghê gớm lắm.

Một trong những kỷ ức ở ngôi nhà cũ đó là việc đốt pháo vào dịp tết Nguyên đán. Trẻ con đứa nào cũng thích pháo. Lúc giao thừa pháo nổ cứ tưởng như sập nhà. Khi gia đình tôi chuyển sang ngôi nhà sau này thì cấm pháo rồi, chẳng còn được nghe pháo tết nữa, và cũng chẳng còn hình ảnh những hành lang ngập tràn xác pháo.

Giữa những năm tôi học cấp 3, tôi chuyển nhà lần hai, sang ngôi nhà thứ ba. Nhà mới cách nhà cũ chừng 500 mét, cũng là nhà chung cư. Ấy là khi bố tôi được thăng cấp, nên có tiêu chuẩn mới. Tiêu chuẩn mới ấy theo thực tế là căn hộ diện tích rộng hơn, và được xuống tầng thấp. Quả là hạnh phúc lớn lao và nhiều ý nghĩa. Bởi việc leo bộ tầng 5 so với tầng 2 là khác nhau lắm; và điều nữa là tầng 2 thì khả năng mất nước ít hơn.

Khác với lần trước chỉ dọn đồ đến ở, lần này bố tôi có cải tạo, sửa sang đôi chút. Gọi là cải tạo nhưng thực ra không có gì lớn. Chỉ là tích hợp khu nhà xí và khu tắm vào chung trong một phòng vệ sinh, thay xí xồm bằng xí bệt, xây cái bếp, làm hai cái "chuồng cọp" ở hai logia để chống trộm, sửa lại chút đèn đóm và đi dây điện nổi vào trong ống gen, lát nền gạch men Tàu (gạch ceramic) lên sàn cũ gạch bông xi măng, rồi quét vôi lại trên tường. Thế thôi, đồ đạc thì khuôn tất cả từ nhà cũ sang. Ấy vậy mà ông bác ở quê lên chơi, về làng bảo rằng nhà đẹp như khách sạn. Tới thời điểm đó tôi vẫn chưa biết khách sạn nó như thế nào nhưng nghe vậy thì phổng mũi, tự hào lắm.

Nhà có 3 phòng không kể khu bếp và vệ sinh, 1 phòng nhỏ phía ngoài kiểu như

tiền sảnh, là chỗ để xe. Phía trong là hai phòng rộng bằng nhau, chẵn 15m², liền kề với hai cái logia ở phía sau. Theo "quy hoạch", một chiếc tủ tường lớn (mang từ nhà cũ sang) ngăn đôi phòng phía ngoài, khoang trong kê giường của bố mẹ, khoang ngoài còn chừng 7m² là nơi tiếp khách, ngồi ăn. Phòng phía trong của chúng tôi với hai chiếc giường, hai chiếc bàn học, tủ, giá sách, bàn thờ treo trên tường... tóm lại là một phòng đa năng, cũng như một cái kho.

Mặc dù nhà rộng hơn, có tiện nghi hơn chút so với nhà cũ với xí bệt, chậu rửa mặt, vòi sen, chuyển sang nấu bếp gas..., nhưng căn hộ này lại có nhược điểm là kiểu nhà hành lang giữa, nên hành lang tối om, và tường phía hành lang không có cửa sổ (để cho kín đáo) nên nhà rất bí và tối. Khoảng sáng từ hai cái logia không đủ. Cửa vào phía hành lang thì luôn đóng nên bên trong càng tối. Bây giờ chuyện hàng xóm đã khác xưa rồi, không như ở nhà cũ nữa, hầu như nhà ai biết nhà này, ít khi để ý đến nhau, sang chơi nhà nhau. Nhưng vị trí nhà tôi lại có may mắn là trước cửa nhà có một khoảng hóm vào trên mặt bằng của khối nhà, và đó là mái sảnh thang. Vì thế nên trước cửa thoáng đãng không bị tối như những hộ khác. Thêm nữa, với cái mái sảnh thang đó, ngẫu nhiên nhà tôi được chiếm dụng làm một cái vườn cây nhỏ, đặt chậu cảnh, bắc giàn leo thành một khoảng xanh mát mắt. Tôi gọi đó là vườn thượng uyển, ngày ngày tưới cây như một thú vui.

So với nhà cũ, thì cuộc sống ở đây đã khác rất nhiều. Không có ai chơi hay đứng buồn chuyện ở hành lang, cầu thang nữa,

không có chuyện đi xem nhờ tivi (vì nhà ai cũng có tivi rồi), việc xin xỏ, nhờ vả nhau cũng rất hạn chế, lũ trẻ ở trong nhà, ít khi ra ngoài chơi với nhau. Nói chung là quan hệ có một khoảng cách, chỉ đủ biết nhau để gật đầu chào khi gặp ngoài cầu thang hay khi... đi đổ rác.

Một may mắn khác là khi chuyển tới nhà mới ở căn hộ tầng 2, không phải lo chuyện xe máy nữa. Hồi nhà cũ ở tầng 5, xe phải gửi ở tầng 1 vì đưa lên rất vất vả và không có chỗ để. Còn ở đây thì chỉ hai nhíp cầu thang, mà thang lại rất rộng và thoải mái, nên xe máy lên rất dễ dàng.

Chuyển nhà tới chừng 2 năm, nhà tôi nuôi một con mèo. Đó là một phần kỷ ức đẹp và khó quên đối với chúng tôi. Con mèo rất ngoan và khôn. Nó bắt chuột rất giỏi, không bao giờ ăn vụng và đi vệ sinh đúng chỗ. Nó rất có tình cảm với mọi người trong nhà. Nghe thấy tiếng xe máy hay bước chân người nhà ở cầu thang là nó chạy ra đón, không nhằm lẫn với người khác. Ai về nó gừ gừ sung sướng, ôm chân người, dụi đầu, cọ đuôi... Chúng tôi coi nó như một thành viên trong gia đình. Đến giờ, tôi vẫn còn lưu giữ nhiều tấm ảnh chụp con mèo. Tôi đặt tên nó là Paul theo tên một thành viên của ban nhạc Beatles, vì nó có khuôn mặt vô cùng dễ thương. Paul chết bởi một trận ốm sau khi sống cùng gia đình tôi 8 năm; lúc đó tôi thương tiếc nó, buồn nhớ và thần thờ mãi. Không có nó, nhà như vắng vẻ hơn. Nhưng đó là chuyện sau này.

Tôi vào đại học, bố mẹ già đi trong ngôi nhà ấy. Tôi theo ngành kiến trúc nên trong phòng chúng tôi ngoài đủ thứ bà rằn lại thêm cái bàn vẽ khổ A0 to tướng đặt giữa phòng. Chúng tôi cứ đùa rằng đi lại trong phòng này phải đánh võng, mà quả đúng thế thật. Căn phòng đã chật lại càng thêm chật. Tôi đi học xa, nên được trang bị một chiếc xe máy. Và nhà chật cũng lại càng thêm chật.

Khách đến nhà thì ngồi dưới sàn ở phòng ngoài, nhờ khi đang ăn cơm thì chả có chỗ mà ngồi. Ấy vậy mà suốt thời sinh viên nhà tôi luôn là địa điểm tụ họp của những người bạn thân học cùng cấp 3. Tết năm nào cũng vậy, chúng tôi đều có một bữa tân niên đầm ấm. Sau khi ra trường, công việc bận bịu, rồi lấy vợ lấy chồng nên nếp ấy cũng thưa dần rồi mất hẳn.

Khi tôi... lấy vợ, một sự thay đổi lớn đã diễn ra với ngôi nhà - căn hộ chung cư này. Đó là việc cải tạo lại để thêm không gian, diện tích phù hợp cho cuộc sống mới. Hai cái logia được cây thêm rộng ra, thành hai cái chuồng cu lơ lửng. Một cái chuồng cu thành phòng riêng của vợ chồng tôi, cái còn lại vẫn giữ chức năng là sân phơi nhưng thêm diện tích để chứa đồ. Sàn nhô ra nhiều hơn nên phía trong nhà tôi càng thêm tối.

Tôi đã đón những thiên thần của mình trong căn nhà chật chội đó. Cuộc sống đã quá nhiều đổi thay và ngôi nhà cũng có những thay đổi, đồ đạc ngày càng nhiều lên, không gian diện tích cứ hẹp đi. Lũ trẻ lớn lên cũng quen thuộc với không gian ấy, gần bó một cách hỗn nhiên.

Ở ngôi nhà ấy là những năm tháng đèn sách, là ước mơ tuổi trẻ, là khát vọng, tình yêu của tôi. Chị em chúng tôi đã trưởng thành ở đó. Đây là quãng thời gian đẹp nhất với bao nhiêu kỷ niệm, kỷ ức đẹp đẽ. Những gì đau buồn nhất, hạnh phúc nhất với tôi đã đến với tôi trong ngôi nhà đó. Những biến động lớn lao của cuộc sống đã diễn ra với tôi và gia đình trong ngôi nhà đó.

Nếu như ở ngôi nhà cũ gần bó với những năm tháng tuổi thơ tôi, thì ở ngôi nhà này là tuổi trẻ. Bây giờ, dù đã chuyển sang ngôi nhà thứ tư - một ngôi nhà phố (nhưng trong ngõ) rộng rãi, đẹp đẽ, tiện nghi hơn rất nhiều, thì tôi vẫn không nguôi nhớ về những ngôi nhà cũ, những căn hộ chung cư mà tôi đã sống phần lớn thời gian trong cuộc đời cho đến bây giờ. Nhiều lần chuyển nhà, gia tài đáng giá nhất của tôi chỉ là sách vở với những kỷ niệm. Bữa dọn sang ngôi nhà bây giờ, sau khi đóng gói hết đồ đạc; vợ chồng tôi ngồi trên đồng đồ ngổn ngang rung rung. Tôi định lấy máy ảnh chụp lần cuối, mà không sao chụp được...

Mỗi ngôi nhà đều có đời sống của nó. Bạn có tin không? Người ta tạo dựng nên ngôi nhà, bảo vệ và chăm sóc nó để cùng sống. Năm tháng qua đi, ngôi nhà cũng già nua, cũng có khi bị tàn phá, bị thay thế. Nếu nói ngôi nhà có đời sống của nó thì có lẽ, nó cũng có số phận. Có may mắn và cả long đong, lận đận. Bạn có tin không?

BÀI VÀ ẢNH LÊ THỊ THANH LAN

Có một ngôi nhà để nhớ!

Tôi "gặp" ngôi nhà gỗ màu đen vào một ngày của thập niên 80 thế kỷ trước, khi vừa bước vào tuổi mới lớn và được tự đạp xe theo kiểu "chiều một mình qua phố". Khi đó Sài Gòn còn vắng vẻ lắm, đường Mạc Đĩnh Chi thì càng ít người qua lại. Ngôi nhà hiện ra trước mắt tôi, thoạt nhìn chẳng có gì là hấp dẫn nhưng không biết vì sao như có một ma lực thu hút tôi. Một ngôi nhà khác lạ, mang hình ảnh của một vùng núi đồi nào đó đứng giữa phố phường. Ngôi nhà nho nhỏ, bằng gỗ hai tầng được sơn màu đen, hàng rào thấp đứng bên ngoài có thể nhìn vào khuôn viên, cửa thường xuyên đóng, ít khi thấy người ra vào.

Từ hôm ấy, có dịp là tôi lại tìm cách đi ngang qua để ngắm nhìn ngôi nhà. Tôi thắc mắc không biết chủ nhà còn ở đó không, nhà xây từ lúc nào, vì sao chủ nhân lại lựa chọn lối kiến trúc lạ như vậy. Tôi ước ao một lần được bước qua cánh cổng, được chạm tay vào từng thớ gỗ màu đen kia.

Rồi đến một ngày, ngôi nhà gỗ đen đó mở rộng cửa chào đón mọi người – một quán cà phê được mở ra tại đó. Ngôi nhà đã trở thành nơi hẹn hò của tôi với người thân, với bạn bè, với đối tác.

Tôi không biết về người đã tạo dựng nên ngôi nhà cũng như những lần nó đã được chuyển giao nhưng dù thế nào tôi vẫn cảm ơn chủ nhân hiện nay, người đã giữ gìn nguyên vẹn, đã mở rộng cánh cửa cho những ai từng yêu thích được đến đây ngắm nhìn ngôi nhà như tôi đã từng ao ước ngày nào. Có lẽ số phận của ngôi nhà đó có phần may mắn khi nó được giữ gìn để có được đời sống mới.

Nhưng cũng có những ngôi nhà không may mắn như vậy. Tôi đã chứng kiến một ngôi nhà dở dang như định mệnh. Càng xót xa hơn khi đó là ngôi nhà có liên quan đến gia đình, dòng họ của mình.

Cổ nội tôi xây ngôi nhà đó, một biệt thự theo phong cách châu Âu từ năm 1921 và đến 1923 thì hoàn thành để kịp tổ chức đám cưới cho ông nội tôi. Sau đó, lần lượt ba tôi và các cô chú trong gia đình cũng được chào đời tại ngôi nhà này.

Rồi năm tháng qua đi, ngôi nhà cũng trải qua bao thăng trầm. Khi Nhật chiếm đóng Sài Gòn, ngôi nhà bị trưng dụng, Nhật đi Pháp đến ngôi nhà bị tiếp tục được người Pháp sử dụng. Mãi đến những năm đầu thập niên 70, nó mới được trả về chủ xưa.

Ngôi nhà không chỉ nổi tiếng vì lối kiến trúc tân cổ điển, vì những hoa văn chạm trổ quanh cột, mái mà còn nổi tiếng vì có một cây mai cội cao hơn 2 mét, tết đến nở hoa từng chùm to che kín cả cảnh. Trong những trang viết về Gia Định xưa, cổ nhà văn Sơn Nam đã đề cập đến ngôi nhà này và gọi nó là "Biệt thự ven sông". Tác giả Phạm Công Luận trong "Sài Gòn - Chuyện đời của phố" cũng đã viết về ngôi nhà này. Ngôi nhà cũng đã từng được chọn để làm phim, được một vài ca sĩ, người mẫu đến ghi hình...

Nhưng rồi vật đổi sao dời, sau bao nhiêu năm tháng thăng trầm, tưởng như ngôi nhà sẽ được giữ gìn nhưng một lần nữa "số phận không may" đã gọi tên. Năm 2016, ngôi nhà bị phá dỡ. Khi đó, dư luận rất quan tâm. Có tờ báo viết bài "Xót xa nhìn biệt thự cổ trăm tuổi Sài Gòn tan hoang", có nhiều người nuôi tiếc tới chụp hình đưa lên facebook và đặt vấn đề "sao không giữ lại". Lệnh ngưng thi công được chính quyền đưa ra...

Hai ngôi nhà hai số phận. Ngôi nhà gỗ qua bao thăng trầm vẫn giữ được nguyên vẹn và nay trở thành điểm đến cho những ai yêu thích. Còn "ngôi biệt thự ven sông" bây giờ vẫn dở dang, vẫn ngổn ngang. Vẫn biết chuyện bảo tồn là không dễ, nhưng sao mỗi lần đi qua ngôi nhà cổ đang ngổn ngang, đang ngày càng hoang tàn, tôi vẫn ngậm ngùi, "trăm năm còn một chút này"! ❧

Ảnh trên Thế hệ thứ ba của "ngôi biệt thự ven sông". Trong đó có một vài "nhân vật" đã được sinh ra và lớn lên tại ngôi nhà này. Nay thì người còn, người đã khuất

Đêm đó, tôi cứ thao thức. Thật ra tính đường chim bay từ nhà ra trường con gái học chỉ 9-10 cây số, nhưng nếu Gò Vấp không luôn là trọng điểm kẹt xe thì việc di chuyển quá đơn giản. Mẹ thì đi công tác xa luôn. Tôi mua cho con gái chiếc xe 50 phân khối để con tự lái xe đi học. Hôm ấy, con gái té xe, người xây xát, đầy máu me. May là con không bị nặng. Con gái nói giả lả cho mẹ yên tâm: "Không ai đụng con cả, chỉ là con tự ngã thôi mẹ à! Đường dài, con buồn ngủ quá nên té!". "Trời ạ...!". Đến nước này thì tôi không thể chần chờ, có ngay quyết định mới: dời nhà. Tôi gom góp tiền tiết kiệm, tích cóp bao năm trời, mua ngôi nhà nát trong con hẻm ở quận Phú Nhuận, xây nhà mới. Ngôi nhà có diện tích chỉ bằng 1/3 nhà cũ nhưng giá mắc gấp 3 lần nhà cũ. Nó chỉ có một ưu thế: gần trường học cho hai con hơn nhà cũ đến phân nửa thời gian đi lại, lại không thường xuyên bị kẹt xe. Rồi bỏ ngôi nhà cũ, lòng tôi đau đớn và muôn phần hối tiếc.

Làm sao tôi không hối tiếc, khi hơn 10 năm gần bó ngôi nhà ở Gò Vấp, tôi chăm chút từng góc hành lang, giếng trời, góc bếp, chiều nghỉ, từng căn phòng khách, phòng ngủ, phòng ăn... Tôi có một phòng làm thư viện, chật đầy sách. Tôi gói hồn mình vào từng tiểu cảnh dưới cầu thang, góc sân vườn... Từng viên đá, viên gạch, bức tranh trong ngôi nhà đều có hơi ấm của người đàn bà như con chim cần mẫn ngày ngày tha rơm về xây tổ. Ngôi nhà khi mua vô hồn, chỉ là những mảng tường trống trơn, bao lần bị dột nước. Nói

Ngôi nhà là tổ ấm cho những đứa trẻ lớn lên

GÓC SÂN VƯỜN NHÀ CŨ

Từ khi về Sài Gòn đến nay, tôi đã có hơn 5 lần chuyển nhà. Lần chuyển nhà ấn tượng nhất là từ Gò Vấp về Phú Nhuận. Lẽ ra, tôi còn ở lại ngôi nhà trong hẻm cụt ở Gò Vấp cho đến giờ, nếu như một hôm không nghe con gái buông lời ao ước: "Nếu từ nhà mình ra Nhạc Viện không quá xa, chắc là con tiết kiệm được hơn hai tiếng để tập đàn mẹ à".

BÀI TRĂM HƯƠNG ANH TL KT&ĐS

sao hết nỗi khổ của người đàn bà đơn thân nuôi con, nhà lại dột. Thế là tìm cách chống dột, xây thêm tầng, trang trí thêm từng góc tường cho sinh động, ấm áp. Có người bạn thực tế hơn can ngăn: "Bà chăm chút vậy, đổ rất nhiều tiền, lúc bán chẳng ai nhìn ra giá trị, lỗ là cái chắc!". Tôi biết vậy, nhưng tôi yêu ngôi nhà, nơi tôi xây tổ ấm cho những đứa trẻ lớn lên, nên trong đáy lòng, tôi muốn mang lại cho các con những gì tươi đẹp nhất. Vậy là tôi cứ bước bình làm một người không thực tế, cứ đổ hết tâm huyết, tiền bạc vào ngôi nhà mình dọn về Gò Vấp từ năm 2001, vào thời điểm sốt nhà đất lên cao.

Khi mới dọn về, đập vào mắt tôi là bức tường ngoài sân vườn cũ mốc, đơn điệu. Tôi thầm nghĩ phải biến góc sân này làm nơi thật ấm áp, sinh động, cho các con có được một góc không gian thư giãn sau những giờ học tập căng thẳng. Vậy là tôi - người mẹ như con chim tha từng cọng rơm về kết tổ, lụi cụi nhặt về nhà từng viên gạch gốm mịn vỡ, mảnh vỡ của đá, mảnh vỡ thủy tinh, từng hòn sỏi nhỏ... Tôi đi tìm mua từng viên đá mộc, đá bóc hồng, đá bìa

xanh, đá bào tấp, đá chong chóng... Tôi bấm bụng bỏ nửa tháng tiền lương mua một thác nước phong thủy. Tôi thức thật khuya viết mấy bài báo lấy tiền nhuận bút mua cho con vài chiếc đơn sứ. Tôi lụng mua mấy viên đá lát vườn... Có được vật liệu rồi, tôi thuyết phục người thợ dán một bức tường hoa bằng những mảnh vỡ, những viên đá mộc, đá bào tấp, đá bìa xanh, đá chong chóng... theo bản vẽ của tôi. Anh thợ cần nhẫn vì làm vậy phải tốn quá nhiều công, phải cắt gạch, phải ngâm nhấm, phải tháo ra, lắp vào, phải tỉ mỉ từng chút, từng chút một... Tôi năn nỉ, động viên người thợ hồ: "Nếu cậu lát hết viên gạch này đến viên gạch khác cho xong nền nhà thì cậu chỉ là thợ. Nhưng nếu cậu dán từng mảnh vỡ thành bức tường hoa có dáng dấp núi non, sông hồ, mặt trời, hoa lá... thì chú là nghệ nhân đó". Người thợ không thôi cần nhẫn nhưng chắc vì được tôi khuyến khích trở thành "nghệ nhân" nên cậu ta kiên nhẫn cắt, dán, tỉ mỉ từng chút một, chút một... Hơn nửa tháng trôi qua, kỳ lạ thay, một bức tường hoa thật phong cách, ấn tượng hiện ra giữa sân vườn. Các con tôi thấy thế giới này đẹp hơn với núi

non, sông hồ, biển cả, thác nước thu nhỏ trong ngôi nhà. Đêm về, những ngọn đèn led li ti đậu trên những cành tre như muôn vàn ngôi sao đậu xuống góc sân vườn. Buổi sáng, trong làn hơi trong mát của thác nước, những con bướm vỗ cánh bay lên, lượn lơ bên những khóm hoa. Nơi đây, những đứa trẻ nô đùa, đánh cờ, đọc sách trong những ngày nghỉ yên bình, ấm áp. Tiếng cười hạnh phúc của con trẻ vang lên trong góc sân vườn thắm đẫm tình mẫu tử và mồ hôi người thợ tài hoa khiến tôi thấy không có thứ tiền nào mua được hạnh phúc. Tôi biết khi chăm chút ngôi nhà trong con hẻm cụt như vậy mình rất lỗ nếu tính theo cái nhìn của người làm kinh tế khôn ngoan. Nhưng trong giây phút nhìn những đứa trẻ hạnh phúc nơi góc sân vườn, bên bức tường hoa, tôi càng thấu hiểu không thể đong đếm bằng bài toán cộng trừ lãi và lỗ.

Năm 2012, tôi bán căn nhà ở Gò Vấp để có tiền trang trải xây ngôi nhà mới. Thời điểm đó, nhà đất đóng băng, giá nhà rẻ mạt. Tính ra, tiền mua và sửa sang chăm chút ngôi nhà, tôi lỗ hơn 100 cây vàng. Bán nhà rồi, tôi không dám quay lại ngôi nhà cũ, bởi tôi sợ chạm vào kỷ niệm xưa, với bao tình yêu, công sức tôi gói gắm vào từng mảng tường, từng góc sân, góc khuất của ngôi nhà. Những đứa trẻ trong ngôi nhà mới lại lớn lên, được học bổng, du học bên nước Mỹ. Giờ đây, khoảng cách từ nhà đến trường không còn là mỗi bận tâm so với

những đứa trẻ nữa, vì các con đã đi xa. Chỉ có trong tôi là nỗi ngậm ngùi, hối tiếc vì mình đã bán căn nhà mình đã từng nâng niu với giá quá bèo. Nghe nói ngôi nhà ấy đã mấy lần bán lại cho nhiều chủ mới. Nghe nói ngôi nhà giờ không ấm áp, sanh khí như thời mẹ con tôi đã từng ở. Nghe mà ngậm ngùi. Những khi lên cơn tiếc của, các con an ủi: "Thì mình ở đó đã được hơn 10 năm. Không lỗ đâu mẹ. Tụi con lớn lên, trưởng thành, được học bổng du học, mẹ đã quá rồi. Mẹ đừng tiếc. Biết đâu ở chỗ khác, mình không may mắn bằng!". Ô, hóa ra mấy đứa trẻ biết cảm nhận cuộc đời biến hóa vô thường hơn cả mẹ. Mùa đông này, con trai gọi điện về báo tin: "Con trong đội cờ vua của trường, sẽ từ Missouri đi thi đấu với đội bạn ở một trường đại học ở bang Ohio. Con sẽ quay về trường hết kỳ nghỉ đông". Tôi quá bất ngờ, kinh ngạc hỏi: "Mẹ có bao giờ thấy con chơi cờ vua mà đi thi? Mẹ chỉ thấy con chơi cờ tướng thôi. Con học cờ vua bao giờ". Tiếng cậu con trai cười dòn qua điện thoại: "Ở Việt Nam con đã chơi cờ vua rồi mẹ à. Mà tụi con học gì, mẹ cũng đâu có biết!". Tôi lặng người. Đúng là như vậy. Vất vả mưu sinh lo cơm áo gạo tiền, xây nhà, chăm lo bếp núc, lo từng miếng cơm manh áo, bó rau sạch..., đêm về miệt mài bên những trang viết, tôi không còn giờ để biết các con học gì, khó khăn ra sao. Cuối học kỳ, người mẹ bận bịu như tôi nhận được thư mời, đến lớp dự cuộc họp hội phụ huynh học sinh, được thông báo điểm số, thứ hạng các con cũng khá khá trong lớp thì lòng người mẹ như đã trút bỏ được gánh nặng bằng cái thở phào nhẹ nhõm. Tôi mặc cảm mình quá thiếu sót với con. May mà con mình

biết thấu hiểu và chia sẻ với mẹ những khó khăn, nên cố gắng học tốt để mẹ không phải bận lòng.

Những đứa trẻ lớn lên, bay đến những chân trời mơ ước, không nặng lòng với những lần chuyển nhà như mẹ chúng. Với tôi, mỗi lần chuyển nhà là mất đi những kỷ vật quý giá. Lần ở chung cư Bàu Cát dọn về ngôi nhà ở Gò Vấp, tôi mất toàn bộ bản thảo hàng trăm bài thơ tôi từng viết thời thiếu nữ. Tôi cũng mất bức tranh chân dung ký họa do danh họa Lưu Công Nhân vẽ. Trong lúc dọn nhà, bà vú quãng đồng bản thảo và tranh ảnh mà theo bà là tấm giấy vẽ nguệch ngoạc cô nào, "trông chẳng giống ai" vào mớ sách báo vụn. Thế là tiêu đời! Rồi khi từ ngôi nhà ở Gò Vấp chuyển về ngôi nhà ở Phú Nhuận, tôi mất thêm nhiều kỷ vật vô giá khác. Những quyển sách cũ quý báu cũng bị thất lạc, những bức ảnh trắng đen ghi lại thời xưa cũ cũng chẳng còn. Ôi, biết bao là tiếc nuối. Những gì đã mất đi là thứ quý giá nhất. Những gì đã qua đi không bao giờ trở lại. Tôi tự

Nơi đây, những đứa trẻ nô đùa, đánh cờ, đọc sách trong những ngày nghỉ yên bình, ấm áp. Tiếng cười hạnh phúc của con trẻ vang lên trong góc sân vườn thắm đẫm tình mẫu tử và mồ hôi người thợ tài hoa khiến tôi thấy không có thứ tiền nào mua được hạnh phúc. Tôi biết khi chăm chút ngôi nhà trong hẻm cụt như vậy mình rất lỗ nếu tính theo cái nhìn của người làm kinh tế khôn ngoan. Nhưng trong giây phút nhìn những đứa trẻ hạnh phúc nơi góc sân vườn, bên bức tường hoa, tôi càng thấu hiểu không thể đong đếm bằng bài toán cộng trừ và lãi lỗ.

nhủ với lòng mình "Thôi, đừng tiếc nuối. Chuyển nhà là chuyện chẳng đáng dừng nhưng nếu thay đổi để tốt hơn thì hân hoan đón nhận. Trước lạ sau quen, rồi nhà mới cũng sẽ chứa đựng tổ ấm mới, trở thành nơi thân thuộc. Mình lại yêu thương, chăm chút từng centimet cho ngôi nhà mới bé nhỏ. Mình lại sẽ thổi hồn vào từng mảng tường, góc bếp...". Ngôi nhà gắn với quê hương, đất nước. Về nước là về nhà. Đi xa, nhớ nhà là nhớ nước. Tôi đã gọi theo theo các con ngôi nhà trong tâm thức, trong ngày tiễn những đứa trẻ du học:

"Con sẽ biết yêu Tổ quốc từ chính ngôi nhà của mẹ. Nơi cất giấu kho tàng của tâm linh. Nơi con được sưởi ấm bằng tình mẫu tử. Chái bếp kia đã từng nhen lên ngọn lửa. Những lăm lụi tro than đã cho con sự sống. Con lớn dần dưới một mái nhà che nắng che mưa. Mai một lớn khôn bay đến những chân trời, con học được bao điều mới lạ. Có một điều giản dị con đã biết chưa?!

Không có tình thương mọi ngôi nhà đều rã rời, lạnh lẽo. Và khi kết thúc tất cả đều có một mái nhà chung. Chẳng ai mang được những tòa nhà lộng lẫy cao sang về cõi hư vô. Ngôi nhà mẹ cho con là sự đồng cảm với những con người trên trần gian này không có nhà để ở".

Lũ trẻ đi xa, nhớ con, nhớ nhà cũ, nơi chứa đựng tuổi thơ các con, tôi lại tự nhủ: "Ồ, nhà ở đâu cũng được, miễn là có một ngôi nhà để nhớ. Thôi đừng nuối tiếc nữa. Những gì đã mất đi không thể nào tìm lại. Ngôi nhà đáng trân quý, nâng niu nhất chính là ngôi nhà ta đang ở đó thôi!". ■

Những màu sắc được ưa chuộng nhất năm 2017

Màu sắc trong kiến trúc

BÀI VÀ ẢNH TRẦN VĂN CHÂU – CEO KELLY-MOORE VIỆT NAM

Xu hướng màu sắc của năm 2018

Xu hướng màu sắc của năm 2018 vừa được Hiệp hội Màu sắc thế giới (Color Marketing Group* - CMG) công bố. Họ đưa ra bốn màu cho bốn vùng. Do phản ánh từ tâm lý của môi trường, của kinh tế nên mỗi vùng miền có mỗi màu sắc riêng biệt.

1. Bắc Mỹ: có tông màu ruốc Envolve. Nó thể hiện tính bền vững, tạo ra một nền tảng vững chắc. Nó cho ta một cảm nhận về sự cân bằng hài hòa với các màu tương hợp khác.

2. Châu Âu: nghiêng về màu Vapor của nước Aqua. Nó muốn nói lên sự khẩn thiết của không khí cho hơi thở, sự tươi mát của không gian để bày tỏ sự thanh thản, riêng tư. Nó cho ta sự cảm thụ của một làn sương mai đang kết nối tất cả những sắc màu khác lại.

3. Châu Mỹ La Tinh: Re-Value là một loại màu xanh ngọc đậm rất thú vị. Nó không thể hiện nữ tính hay nam tính. Nó không nằm trong tông màu nóng mà cũng không thuộc tông màu lạnh. Nó chẳng phải tông màu của trời và cũng chẳng phải tông màu của đất.

4. Châu Á - Thái Bình Dương: đặc trưng của màu Enjoy Life là sự hòa quyện của màu vàng kem nhạt có ánh màu ẩn sắc hữu cơ tự nhiên với nguồn gốc từ thức ăn.

Hôm nay, trong thời khắc đầu năm của dương lịch và là tháng chạp âm lịch nên được cho là giao mùa để biết bao loài hoa của đất trời đua nhau nở rộ như những nhành hoa mai vàng của Huế đẹp óng ánh trông kiều sa, đài cát như hình ảnh của các công nương, quận chúa; hay những cành hoa đào Nhật Tân trắng hồng đẹp thanh khiết mà vua Quang Trung từ Thăng Long cho mang vào Phú Xuân để tặng Ngọc Hân công chúa như báo tin vui sau khi đại thắng quân Mãn Thanh vào mùa xuân Kỷ Dậu 1789. Cũng vì thế nên mùa này được xem là mùa yêu đương, mùa cưới hỏi để đầu đó có điểm xuyên thêm màu đỏ.

Xu hướng màu sắc của 4 vùng: Bắc Mỹ, châu Âu, châu Mỹ Latin, châu Á - Thái Bình Dương

Tổng quan

Trước khi đi sâu vào các chuyên đề như đặc tính, thí nghiệm, trải nghiệm, kinh doanh, sức mạnh... sự ảnh hưởng của màu sắc, thiết nghĩ cũng cần ôn lại sự hình thành và sự phát triển của màu sắc qua bao thế kỷ, các thuật ngữ của màu sắc có liên quan đến ngành kiến trúc và xây dựng. Lịch sử của màu sắc đã có từ thời cổ đại hơn 40.000 năm trước của người Ai Cập và các sắc dân châu Á khác. Thường là họ hòa trộn từ các khoáng chất như than, bột đá, đất sét, vôi hay thực vật như lá cây, trái, hoa... Do đó, màu đen được làm ra từ than, màu tím từ vỏ sò, vỏ nghêu (2.500 trước Công nguyên) và màu vàng từ vỏ của trái xoài (1.600 trước Công nguyên).

Bánh xe màu sắc đã được nhà bác học Issac Newton phát hiện ra vào năm 1706 và các thuật ngữ về màu sắc như phối đơn sắc, phối bổ sung, phối tổ hợp ba màu, phối gần kề, phối chia màu bổ sung và phối bổ sung gấp đôi vẫn còn là những nền tảng kinh điển cho giới KTS/NTK làm chuẩn mực trong việc chọn màu và phối cảnh.

Trải theo chiều dài của thế kỷ thứ XX, sự ảnh hưởng của nhiều yếu tố để đưa đến màu sắc được tổng hợp như sau, đặc biệt là từ thời trang, kinh tế, điện ảnh, truyền hình và các nguồn dự báo như CMG... Qua đó, chúng ta thấy vào thập niên 1920 màu chủ đạo là đen, trắng và bạc; rồi 1930 thì trắng rực. Khi Đệ nhị thế chiến kết thúc, niềm hân hoan lan tỏa khắp mọi ngã đường trên toàn cầu nên màu xanh da trời được thể hiện ở cuối thập niên 1940. Sau đó là sự bùng phát về xây dựng, sự phát triển của kinh tế nên tông màu hồng đã chế ngự những năm 1950 và màu đỏ cho 1960. Tuy nhiên, bước vào thập niên 70, xu hướng màu sắc lại quay trở về với thiên nhiên. Rồi những năm cuối của thế kỷ 20 với một loạt biến động, nhiều bất trắc tiềm ẩn từ sự xấu đi của môi trường cho đến chuyện khủng bố không tặc cũng như chiến tranh ở vùng Vịnh và sự tan rã của Đông Âu và Liên Xô đã làm cho màu sắc trong 2 thập niên này nghiêng hẳn về tông màu của trời và đất.

Khi bước vào thiên niên kỷ mới, tư tưởng và các hệ lụy về ý thức hệ đang nhường chỗ cho một thế kỷ XXI của công nghệ nên sự hình thành các nền kinh tế của khu vực đang trỗi dậy và định hình. Người ta nói đến kinh tế toàn cầu, ứng

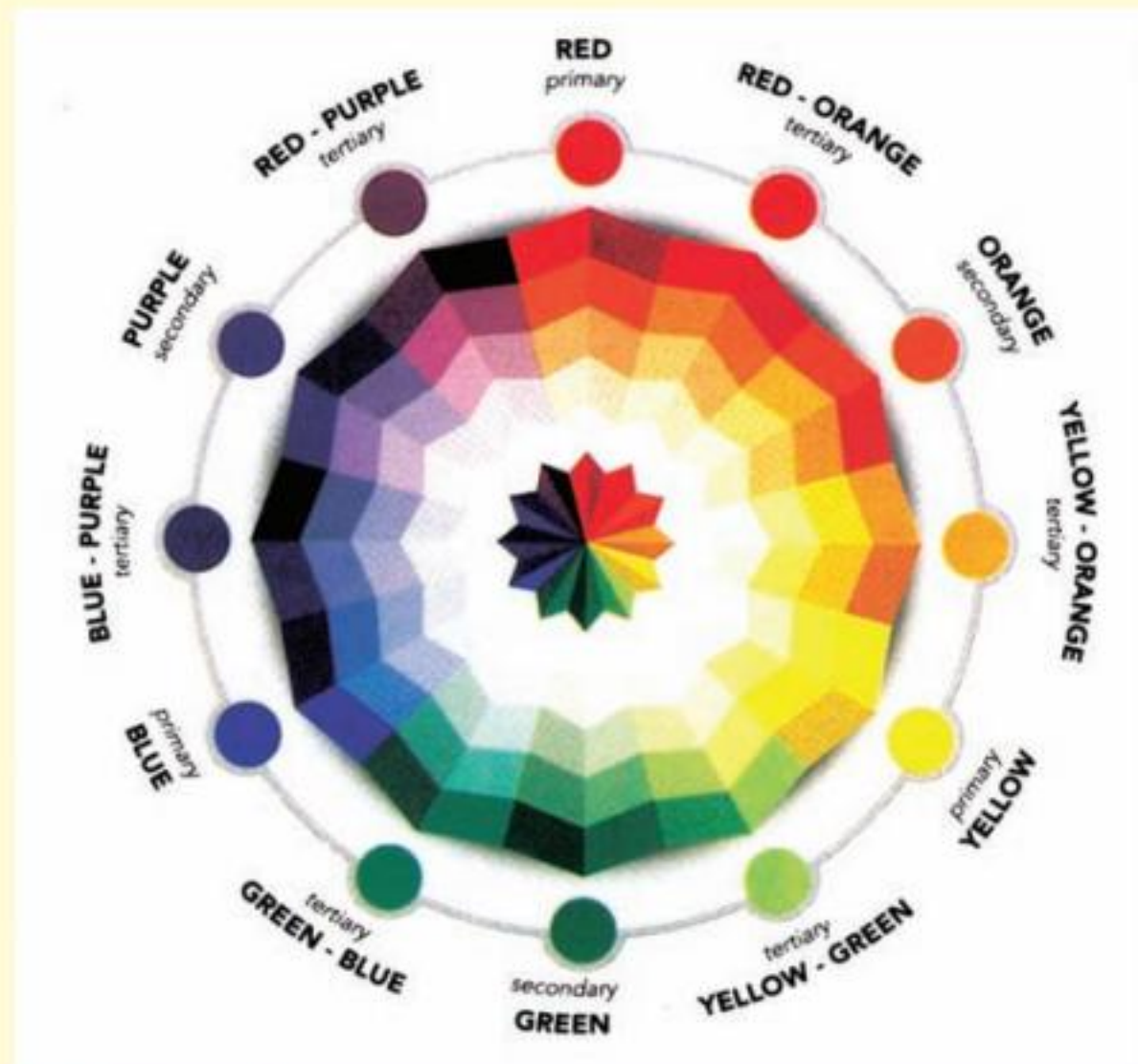
dụng công nghệ vào sản phẩm, dịch vụ, sản xuất... đã tạo ra một thế giới phẳng. Do đó, xu hướng màu sắc cũng bị ảnh hưởng và nó hình thành 4 khu vực như trên. Điều đáng ghi nhận là trong những năm gần đây, màu sắc của sơn ánh kim ngày càng phổ biến như một sự lựa chọn để thay thế cho những màu sắc của sơn kiến trúc.

Nghiên cứu

Một số nghiên cứu đã giải thích giả thuyết rằng: "Trong một không gian buồn tẻ, đơn điệu, ít màu sắc sẽ ảnh hưởng đến sự tiêu cực của chúng ta". Qua nghiên cứu của Rikard Kuller vào năm 1976 khi ông trang trí 2 căn phòng có sự khác biệt. Một phòng màu xám và phòng kia là màu tươi sáng hơn. Có 12 người tham gia cho chương trình nghiên cứu này qua phương pháp thử nghiệm Electroencephalogram (EEG). Phương pháp này cho chúng ta biết sự hoạt động của não bộ và chỉ ra tâm trạng và cảm xúc của họ. Người ta ghi nhận rằng: "Nhịp tim đập nhanh hơn, cảm giác chán chường" khi người tham gia thử nghiệm tiếp xúc với căn phòng màu xám và tâm trạng này hoàn toàn ngược lại khi họ tiếp xúc với căn phòng kia. Nghiên cứu trên cho ta kết luận rằng: "Màu sắc có thể làm sinh động cho môi trường sống".

Một nghiên cứu khác nói về ảnh hưởng của màu sắc tới sự thông minh. Năm 1983, khoa học gia màu sắc ở Canada đã có một cuộc thử nghiệm với màu sắc và ánh sáng cho 4 trường tiểu học có cùng 4 lớp học đồng cấp. Lớp đầu tiên ông để căn phòng nguyên trạng của màu sắc, lớp thứ 2 ông chỉnh đổi chút ánh sáng tươi mát hơn. Lớp học thứ 3 ông chỉnh đổi màu sắc của những bức tường từ tông nóng qua tông lạnh và lớp học thứ 4 ông đổi cả ánh sáng như lớp thứ 2 và màu sắc như lớp thứ 3. Cuối cùng người ta ghi nhận lớp học có sự chỉnh trang ánh sáng tươi mát hơn và màu sắc có tông lạnh đã dẫn đến chỉ số IQ của học sinh tăng một cách rõ rệt.

Tuy nhiên, muốn có được màu sắc tươi mát, hài hòa cho trường học hay bệnh viện, Kelly-Moore đã rất dày công nghiên cứu màu sắc mà đặc biệt là với sự dẫn dắt của bà Mary Lawlor, Giám đốc Marketing Color của Kelly-Moore đồng thời cũng là thành viên của CMG. Do vậy,

Bánh xe màu sắc

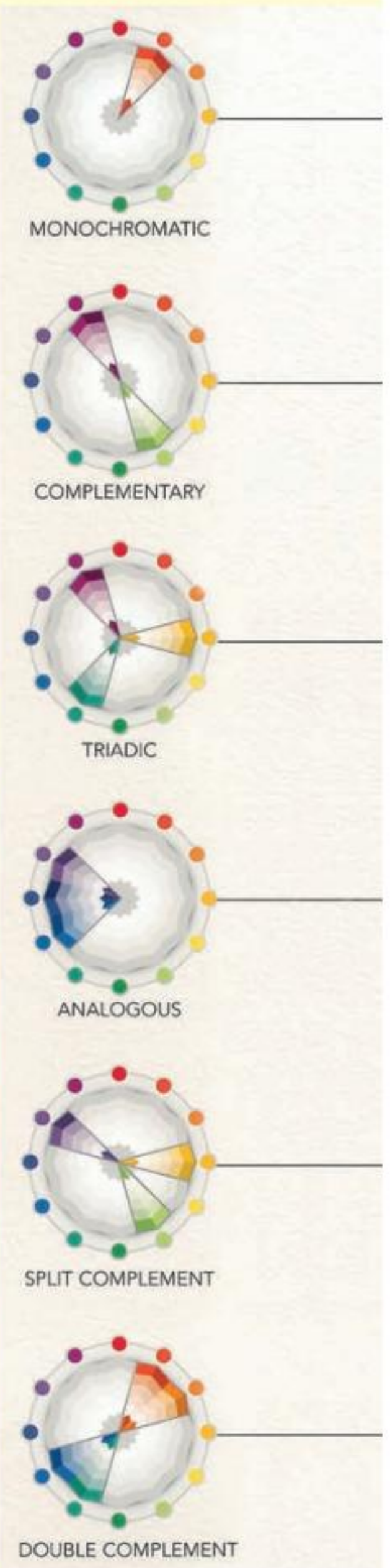
Phụ nữ và thời trang

cây màu của chúng tôi thể hiện 3 đặc tính như sau: 1) Một số màu có đánh dấu 🏠 sẽ nói lên sự khuyến cáo không nên dùng màu này cho ngoại thất, bởi các tính màu sử dụng để pha ra màu này có nguồn gốc hữu cơ dễ phai màu vì không chịu được tia cực tím của ánh sáng mặt trời. 2) Một số màu đậm có dấu 🖌️ như một lời đề nghị nên sử dụng sơn lót pha màu để sơn phủ màu đậm này dễ lấp, dễ phủ hơn. 3) Độ phản quang của màu LRV

(Light Reflectance Value): mỗi màu có một thông số cho độ phản quang để KTS/NTK biết rõ cường độ của màu đó. Điều này là rất quan trọng cho các trường mẫu giáo và tiểu học, bởi mắt của các em chưa phát triển triệt để hay người bệnh thì nhãn lực yếu nên họ không chịu được những màu sắc có độ phản quang cao.

Đặc tính

Trong khuôn khổ của bài viết, chúng

Những cách phối màu thông dụng

không gian sắc màu - đóng hành cùng Kelly-Moore

Sơn ánh kim - sự bổ xung hoàn hảo cho sơn truyền thống

209 căn nhà tại Pachuca's, Las Palmitas, Mexico được sơn lại với nhiều màu sắc

tôi chỉ muốn đi sâu vào màu sắc trong kiến trúc, bởi xu hướng màu sắc cho thời trang với chủ đích ngắn hạn còn màu sắc trong kiến trúc được thiết kế và kiến tạo ra với một mục đích lâu dài cho việc đầu tư vào bất động sản. Bởi vậy, màu sắc là rất quan trọng cho những ai đang quan tâm từ khách hàng đến giới KTS/NTK. Màu sắc thường bị chi phối bởi những vật thể xung quanh và nó sẽ thể hiện không trung thực dưới ánh sáng khác nhau, do đó sự lựa chọn khôn ngoan và đặt đúng vị trí sẽ làm màu sắc hài hòa, biểu hiện đúng ý nghĩa và làm tăng giá trị công trình.

Màu sắc, hình thể, vật liệu và ánh sáng là những yếu tố rất căn bản cho thiết kế. Tất cả phải được kết hợp hài hòa không thể tách rời, mỗi yếu tố đều giữ một vai trò quan trọng trong cái chung, cái riêng, trong tổng thể và cuối cùng là sự phối hợp sao cho hài hòa bắt mắt.

Màu sắc được chọn còn tùy thuộc vào phong cách kiến trúc như cổ điển, tân cổ điển, hiện đại... rồi tùy vào công năng của từng công trình như khách sạn, trung tâm thương mại, cao ốc văn phòng, bệnh viện, trường học, vũ trường, nhà hàng, nhà ở... Trên thực tế, khi màu sắc không được hài hòa thì người ta phải tốn biết bao công sức, mất nhiều thời gian và tiền bạc để sửa chữa và chỉnh chu lại.

Trong nhiều năm qua, chúng tôi có dịp tiếp xúc với rất nhiều gia chủ, chủ đầu tư, những người quản lý và phát triển dự án, đặc

biệt là giới KTS/NTK để tham mưu sơn mỹ thuật và tư vấn cách phối màu. Qua đó, chúng tôi đã học được rất nhiều điều thú vị.

Trải nghiệm

Mexico: Nhiều nghệ nhân đã chuyển một khu dân cư nghèo tại miền trung của Mexico thành một bức tranh khổng lồ. Đó là 209 căn nhà trên ngọn đồi tại Pachuca's Las Palmitas đã được sơn trong 14 tháng với nhiều màu sắc trông rất đẹp mắt và đầy ấn tượng.

Bắc Cali: Trường trung học De Anza được xây dựng năm 1955 và sau này bị xuống cấp nên mang tiếng xấu nên số tuyển sinh cứ thấp dần, năm 2010 chỉ còn 800. Để cứu vãn tình hình này, nhà trường đã mời công ty DLM Architecture của San Francisco thiết kế một ngôi trường mới và mời các chuyên gia màu sắc lo phần hoàn thiện. Năm 2013, khi khánh thành trường với màu sắc tươi mát, đẹp đẽ thì đã có hơn 1.200 tuyển sinh đến ghi danh. Trong buổi lễ đó, bà Iris Wong hiệu trưởng của trường đã nói: "Mọi người rất hào hứng và rất vui sống trở lại với ngôi trường". Do vậy, màu sắc không chỉ đơn thuần có ảnh hưởng và tác động cho việc thay đổi như chúng ta thấy ở trên mà theo thiện ý của chúng tôi, nó đóng một vai trò rất quan trọng trong đời sống sinh hoạt hàng ngày của chúng ta.

Kinh doanh

Màu sắc đã tạo ra sự hài lòng cho kẻ mua và người bán. Đó là một khu đất rộng 61,5 mẫu ta - tương đương 152 mẫu tây của khu phức hợp Rivermark Village tại Santa Clara, Bắc Cali. Nó bao gồm biệt thự đơn lập, nhà liền kề, căn hộ, trường học, công viên, trung tâm thương mại... Với ý tưởng táo bạo khi sử dụng 100 màu sắc để hài hòa cho 141 cách phối đầy ấn tượng. Phong cách thiết kế này đã làm cho cư dân sở hữu địa ốc khu Rivermark Village có cảm giác gần gũi, gắn kết với ngôi nhà có màu sắc của riêng mình.

Người ta nói rằng trên thế giới chỉ có vài thứ có thể chuyển tải ý nghĩa đích thực của nó cũng như làm tăng giá trị mà nó mang đến, trong số đó có màu sắc. Điều này thấy rõ nhất trong thời trang, xe cộ... bởi cùng một loại xe, nhưng xe có màu đẹp sẽ bán được rất nhiều và rất nhanh. Nó cũng đúng cho áo quần, giày dép, mũ nón. Thống kê cũng chỉ ra rằng hơn 80% người tiêu dùng thường chọn thẩm mỹ hấp dẫn màu trước mới tới chất lượng sau. Đó là chưa nói đến chuyện phong thủy.

Cây màu Color Studio của Kelly-Moore

Trường trung học De Anza, California, Hoa Kỳ

Do vậy, theo một số chuyên gia màu sắc cho rằng: màu sắc không chỉ là điểm nhấn cho việc trang trí mà nó còn có thể là một công cụ để tạo ra sự trải nghiệm, và ngày nay màu sắc đã chiếm vị trí quan trọng trong phong cách thiết kế. Màu sắc có thể giúp chủ đầu tư và nhà phát triển bất động sản trong kinh doanh.

Sức mạnh

Nếu nói rằng: "Âm nhạc là để diễn đạt tình cảm và tư tưởng của con người" thì "Màu sắc là âm nhạc không lời biểu đạt cá tính của chúng ta qua không gian" và có một sức mạnh vô hình không đo lường được, bởi nó đã hình thành qua một quá trình từ chủ quan, sinh học, địa lý và văn hóa...

Trong một dịp cà phê với KTS Nguyễn Trường Lưu, Chủ tịch Hội Kiến trúc sư thành phố Hồ Chí Minh, ông đã chia sẻ cho chúng tôi mẩu chuyện về một khu xóm nhà lá thuộc ngoại ô của Mexico city. "Khu xóm nhà lá này có tệ nạn xã hội rất cao. Do vậy, chính quyền địa phương đã tìm cách làm sạch sẽ và sơn lại các vách tường ở những nơi công cộng với những màu sắc tươi mát, sáng sủa và nhẹ nhàng. Sau một thời gian, người ta ghi nhận những thành quả rất đáng khích lệ là tỷ lệ tội phạm và tệ nạn xã hội ở đó bớt đi rất nhiều"

** CMG: Hiệp hội Màu sắc của thế giới cho các chuyên gia màu sắc được thành lập năm 1962 tại Washington DC, họ luôn đưa ra xu hướng màu sắc và khuyến khích thiết kế. CMG có hơn 1.000 thành viên trên 20 quốc gia.*

Rivermark Village tại Santa Clara, Bắc California

Bảng so sánh Tiên Sơn, Tiên Thi Công và Màu Sắc giữa Việt Nam & USA/ Europe

	Việt Nam		USA/ Europe
Tỷ lệ - Tiên Sơn	70%		30%
Tỷ lệ - Tiên Thi Công	30%		70%
SL Sơn sử dụng Công trình Mới	70%		30%
SL Sơn sử dụng Công trình Cũ (sơn lại)	30%		70%
Màu sắc	2007	2017	
• Màu rực	Nhiều	Ít	Màu sắc sang trọng
• Hải hòa cho công trình	Ít	Vừa	Nhiều
• Hải hòa cho khu vực	Ít		

Theo tài liệu từ các chuyên gia của Mỹ việc phát triển bất động sản phải chọn đúng màu và hải hòa màu sắc không chỉ làm ấn tượng đến với khách hàng mà còn thỏa mãn thành viên quy hoạch của thành phố.

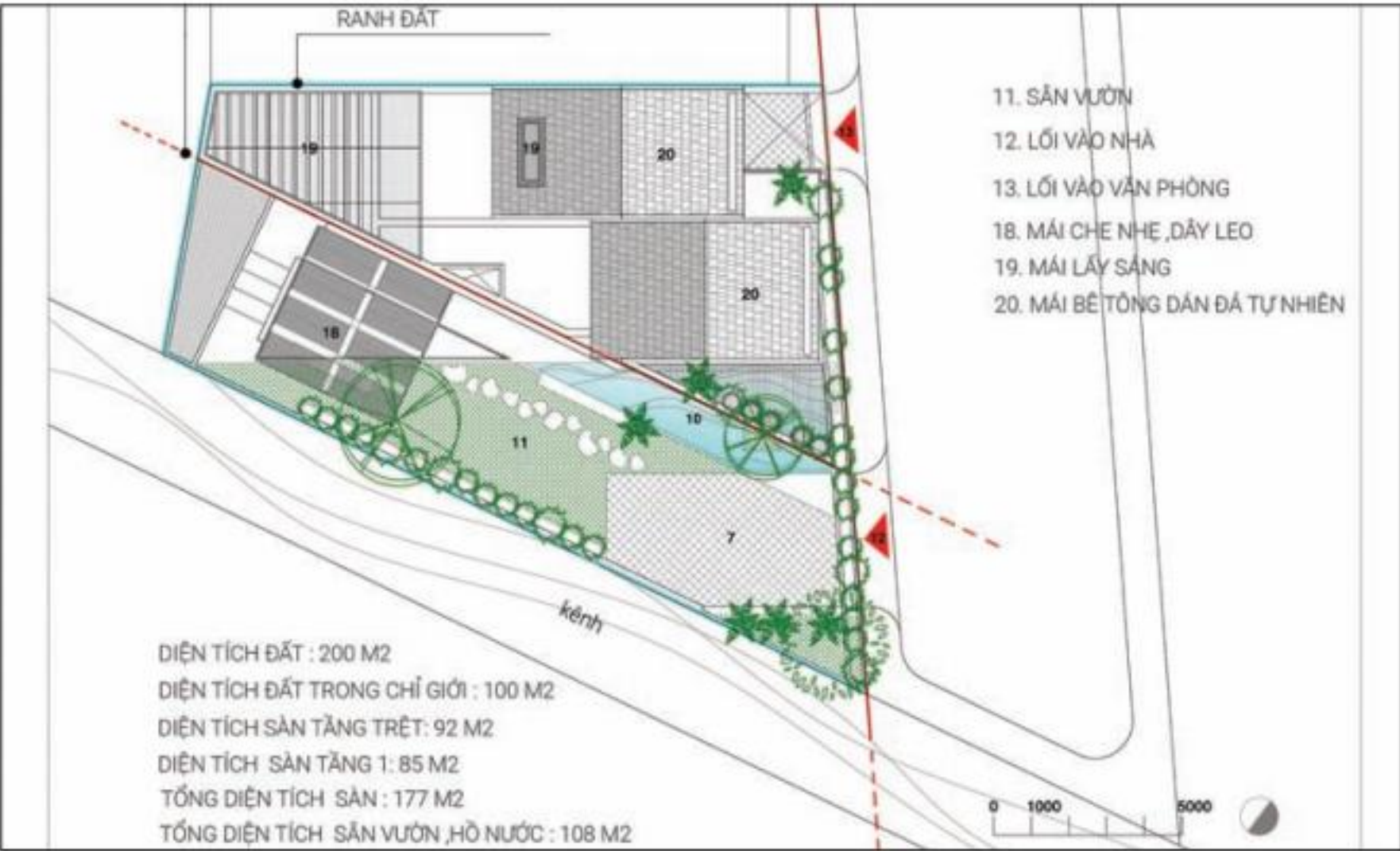
“Nhà hàng xóm” có gì?

“Nhà hàng xóm” là tên tác phẩm của KTS Huỳnh Trà, 34 tuổi. Từ cuối tháng 12.2017, khi đọc báo, bạn đọc thắc mắc công trình ấy có gì mà đã đem lại cho Huỳnh Trà cú “hattrick” tại Giải thưởng kiến trúc thành phố Hồ Chí Minh lần thứ nhất 2017: Giải vàng thể loại Nhà ở; Bằng khen cho kiến trúc sư trẻ tiêu biểu và giải thưởng Công trình đạt tiêu chí Kiến trúc xanh. KT&DS xin giới thiệu cùng bạn đọc.

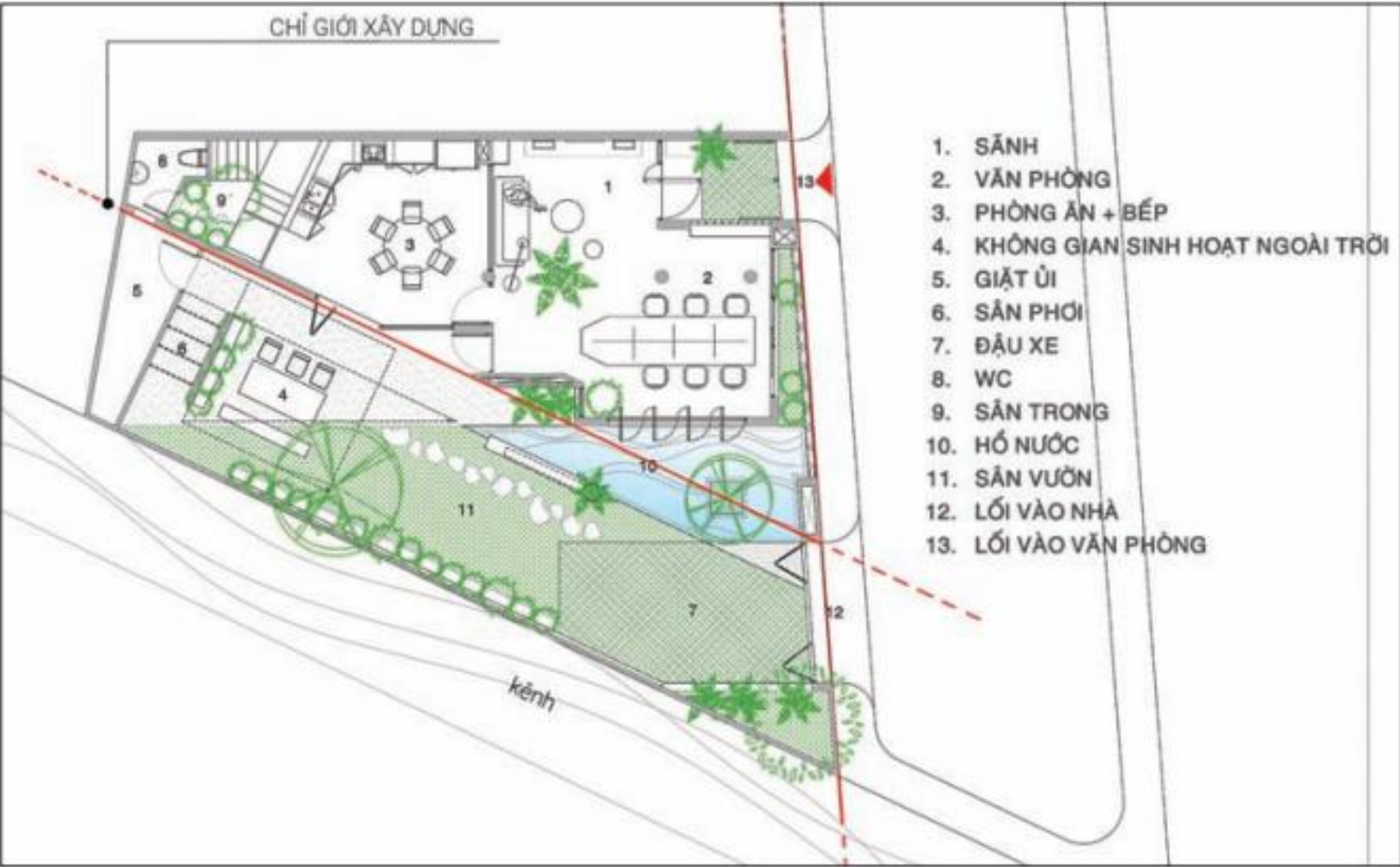
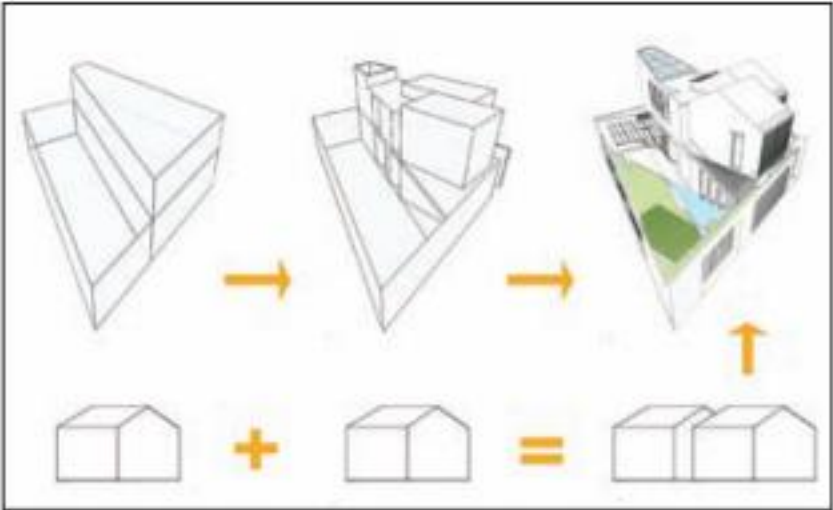
BÀI HY HIẾU ẢNH & MINH HỌA TRUNG TRƯỞNG, KTS HUỖNH TRÀ

Ảnh dưới Phòng sinh hoạt chung ngay khu vực cầu thang có mái lấy ánh sáng thông thoáng

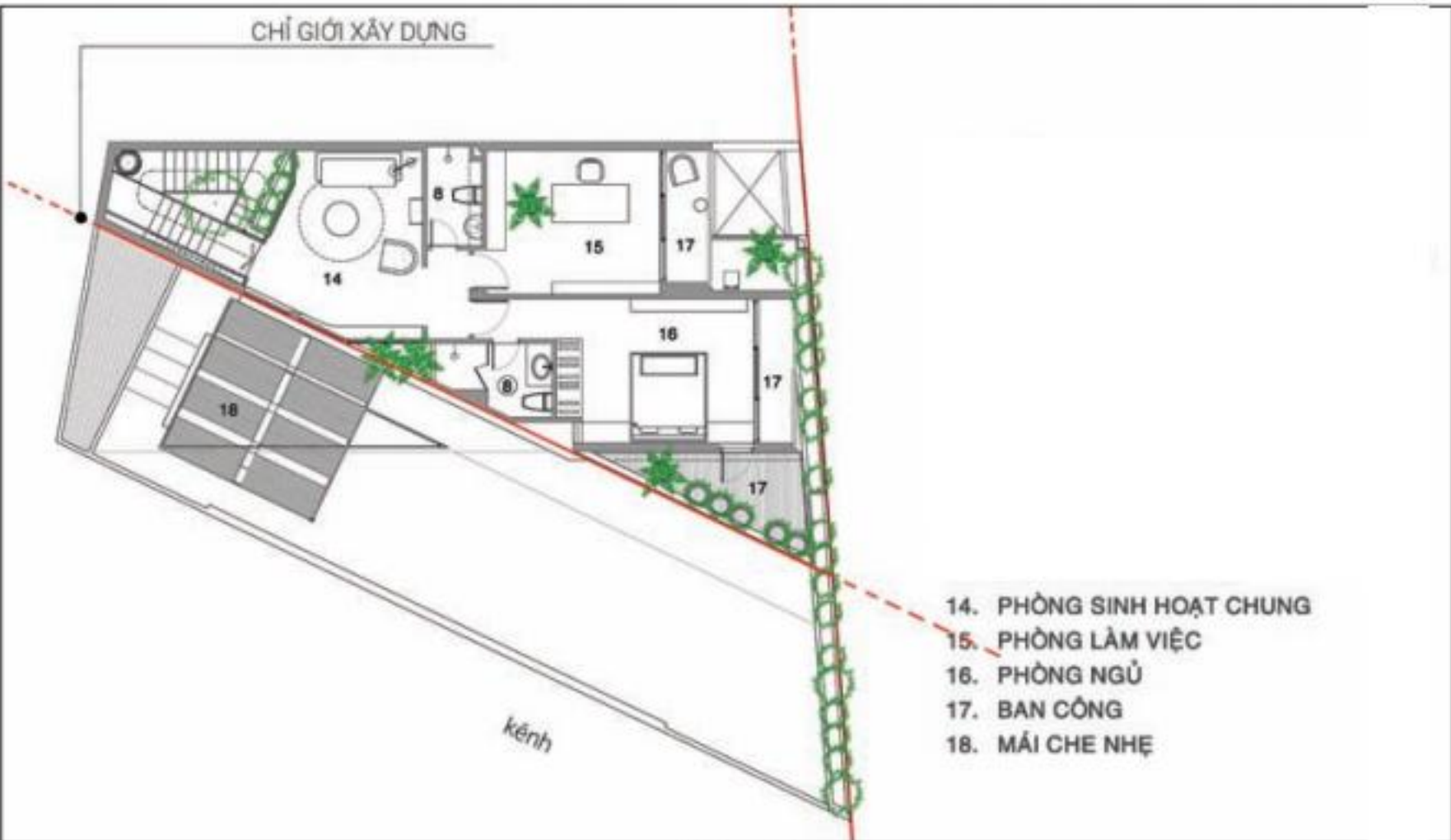
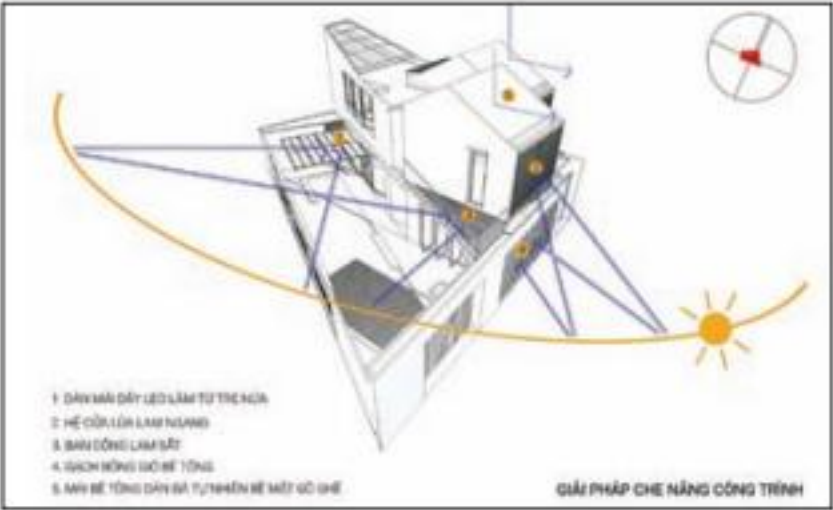

Mặt bằng tổng thể

Mặt bằng tầng trệt

Mặt bằng lầu 1

Ảnh trên và dưới phải Bếp-ăn ở tầng trệt nối liền với không gian cầu thang thông thoáng Ảnh dưới trái Góc nhìn khác, phòng sinh hoạt chung có cửa sổ chạy suốt bên hông nhà

Trong câu chuyện với KT&ĐS, KTS Huỳnh Trà kể một chi tiết cụ thể hơn so với bản thuyết minh gửi tham dự giải thưởng Kiến trúc thành phố Hồ Chí Minh lần thứ nhất: khách hàng của Huỳnh Trà chính là Huỳnh Cân, em ruột Trà. Từ vùng quê nghèo Tây Sơn - Bình Định, hai anh em

Huỳnh Trà - Huỳnh Cân đến thành phố Hồ Chí Minh năm 2003, anh học Khoa Kiến trúc - Đại học Văn Lang, em học Cao đẳng Công nghiệp. Họ cùng chia sẻ với nhau những cực khổ của thời sinh viên và chia sẻ cả nỗi nhớ nhà, nơi mà cả hai anh em đã trải qua tuổi thơ ở "làng quê bình dị yên bình với những ngôi nhà mái

Ảnh trên Phòng làm việc độc lập ở trên lầu có ban công riêng với rèm che nắng **Ảnh dưới** Phòng ngủ thông thoáng với hệ thống cửa rèm. Buổi sáng ánh nắng tràn vào phòng gợi nhớ căn nhà xưa ở thôn quê

ngôi liền kề nhau không thẳng hàng khuất sau hàng giậu".

Sau khi ra trường năm 2007, cả hai cùng tìm cơ hội khẳng định mình tại thành phố và giữa năm 2016, có được những thành công ban đầu, Huỳnh Cân mua đất, làm nhà và đương nhiên, Huỳnh Trà là người mà anh gửi

gắm niềm tin. Tính đến thời điểm đó, Huỳnh Trà cũng đã có 9 năm trải qua nhiều công việc ở công ty ATA từ thiết kế sơ phác đến thực hiện bản vẽ, bảo vệ phương án ở những công trình lớn và chủ trì thiết kế - thi công ở một số công trình nhỏ hơn như quán cà phê, nhà đơn lẻ.

Ảnh trên Không gian sinh hoạt ngoài trời nối liền với bếp-ăn **Ảnh dưới** Văn phòng làm việc ở tầng trệt có lối đi riêng thông thoáng với hệ thống cửa xoay nhìn ra hồ nước

Ngay khi Huỳnh Căn mua được miếng đất, Huỳnh Trà đã có những ý tưởng thiết kế ngôi nhà cho người em. Đó là khu đất nằm trên một con hẻm có lộ giới 5m trong khu dân cư hiện hữu thuộc quận 9. Huỳnh Căn muốn ngôi nhà có văn phòng làm việc với đi lối riêng, không gian ở gồm phòng khách, phòng ăn - bếp, 1 phòng ngủ, 1 phòng làm

việc độc lập, không gian sinh hoạt ngoài trời. Yêu cầu thiết kế là các không gian ở bố trí với diện tích vừa đủ, tiện dụng, tạo cảm giác nhẹ nhàng thân thiện; đủ ánh sáng và thông thoáng tự nhiên, sử dụng vật liệu thân thiện với môi trường và kinh phí đầu tư không vượt quá 1,2 tỷ đồng.

Sự đồng cảm trong nỗi thương nhớ

Ảnh trên và dưới Mặt tiền và mặt hông ngôi nhà. Toàn bộ mặt ngoài công trình hoàn thiện bằng vữa xi măng phủ sika chống thấm trộn xi măng bột

đồng quê là nguồn cảm chính để Huỳnh Trà tìm ý cho công trình. Huỳnh Trà lấy hình ảnh những ngôi nhà mái ngói liền kề nhau khuất sau những hàng giậu làm ý tưởng chính. Hình khối công trình được cách điệu từ đường nét song song ấy. Đó là cách bố trí không gian có những nét tương đồng của nhà xưa, cùng với sự kết hợp của vật liệu

truyền thống và hiện đại tạo nên một công trình phù hợp với cuộc sống hiện tại nhưng vẫn mang nét thân thiện của một ngôi nhà làng quê. Đó cũng là lý do Huỳnh Trà đặt tên "Nhà hàng xóm" cho công trình.

Kể về quá trình làm "Nhà hàng xóm", Huỳnh Trà chia sẻ, hình dạng miếng đất bị "tóp hậu" đã được anh xử lý thêm phần không

Ảnh trong trang Các góc nhìn khác nhau của không gian ngoài nhà

gian thư giãn phía sau để ngôi nhà trở thành cân đối. Với phương án đưa cầu thang vào cuối miếng đất, phần không gian còn lại đều liên lạc nhìn về phía sân vườn để có thể tổ chức các không gian chức năng khác nhau. Phòng ngủ chính có cửa lấy sáng từ hướng chính đông cho ánh nắng buổi sáng giống như ngôi nhà ở làng quê của hai anh em.

Quá trình làm nội thất, cây xanh trong nhà Huỳnh Trà được sự cộng tác ăn ý của KTS Nguyễn Quỳnh Thư, bạn học và cũng là bạn đời của anh. Đồ nội thất chọn từ gỗ pế liệu được thiết kế riêng vừa đảm bảo mỹ thuật mà lại có chi phí hợp lý. Toàn bộ mặt ngoài của công trình được hoàn thiện bằng vữa xi măng phủ sika

chống thấm trộn xi măng bột không dùng sơn nước. Mái dán đá tự nhiên, bề mặt gỗ gề phủ sơn cách nhiệt.

Khi được hỏi, "kinh phí 1,2 tỷ đồng có hạn chế ý tưởng trong thiết kế và thi công không, nếu có thêm tiền thì sẽ thay đổi điều gì", KTS Huỳnh Trà cho biết nếu có thêm tiền, có thể anh sẽ lắp thêm một số thiết bị thông minh cho ngôi nhà mà anh đã dự liệu trước nhưng điều đó cũng không làm thay đổi ý tưởng thiết kế, thi công cho ngôi nhà. "Tất cả đã được cân nhắc kỹ, đồng bộ, tôi tâm đắc với Nhà hàng xóm", KTS Huỳnh Trà nói. **III**

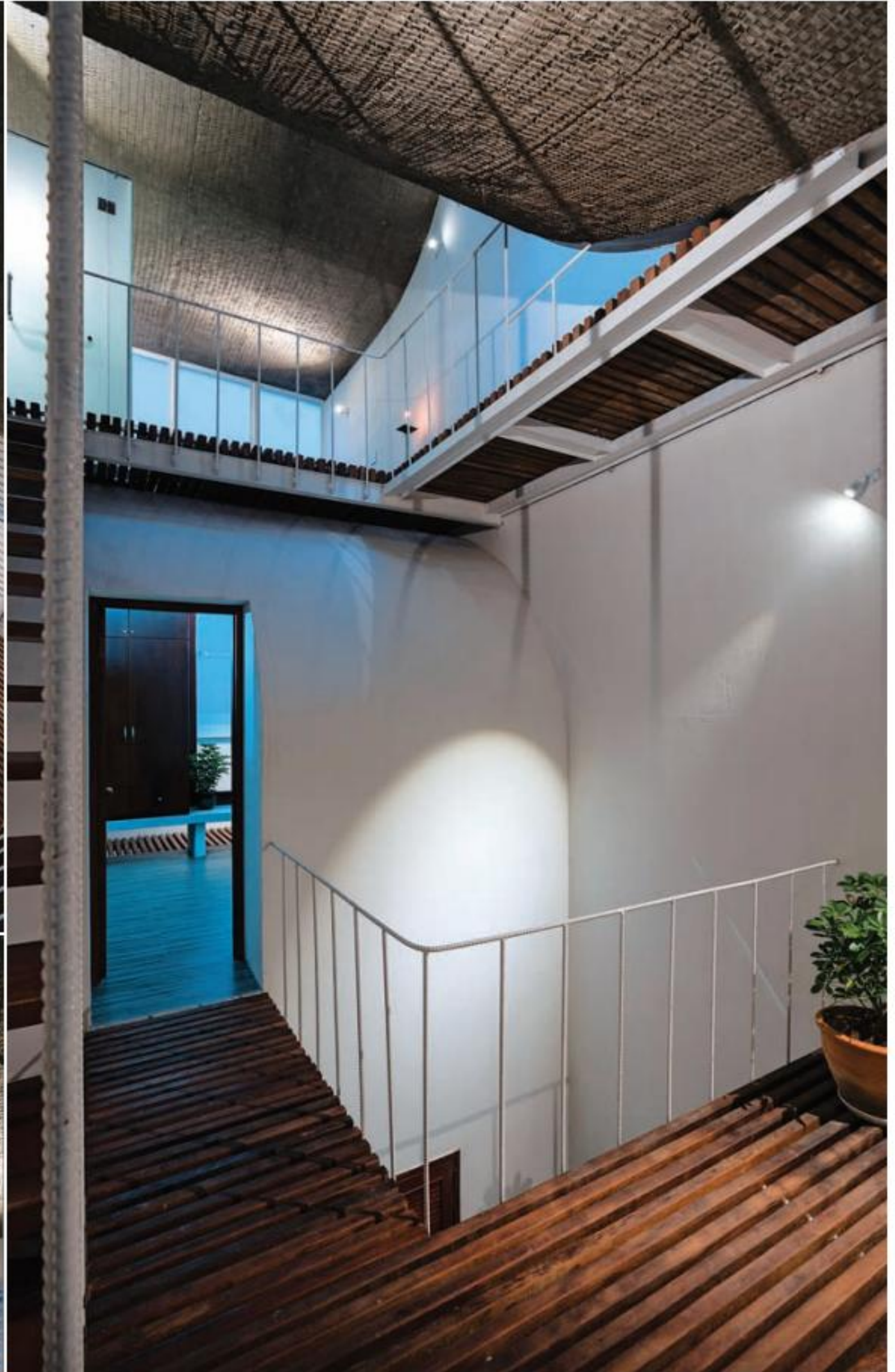
THIẾT KẾ VÀ THI CÔNG: N+architects Co.,Ltd
WEBSITE: narchitects.vn

“Nhà hàng xóm không phải là một công trình lớn, không cao sang hoành tráng, không đắt tiền nhưng lại có giá trị kiến trúc, đó là tính nhân văn trong ý tưởng thiết kế, cách tổ chức một không gian kiến trúc thân thiện, hòa nhập với thiên nhiên và cộng đồng. Tôi rất mừng khi chứng kiến một kiến trúc trẻ học tập và làm việc ở trong nước đã có một tác phẩm tiếp cận với ngôn ngữ thiết kế và tiêu chí của kiến trúc bền vững một cách thành công như vậy”.
(KTS Khương Văn Mười, Chủ tịch Hội đồng xét chọn Giải thưởng Kiến trúc thành phố Hồ Chí Minh năm 2017)

LỚP VỎ MỀM MẠI

Ngôi nhà được thiết kế cho một gia đình theo Công giáo, ở đây, đức tin là một phần quan trọng trong cuộc sống. Chủ nhân muốn một ngôi nhà hiện đại, đồng thời chứa đựng truyền thống.

BÀI CTV ẢNH QUANG TRẦN - CHIMNON STUDIO

Ảnh trang bên Phòng khách, phòng ăn và bếp được kết hợp, tạo thành không gian mở
Ảnh trên và ảnh phải Khoảng trống được sử dụng để kết nối không gian. Sàn gỗ được làm từ những thanh xà gỗ của ngôi nhà cũ, bê tông trần vân tre

Từ nghiên cứu bối cảnh cũng như trao đổi với chủ nhà, vấn đề đặt ra cho kiến trúc sư là thể hiện "Chúa" thông qua "thiên nhiên", mang lại cho Người đáng hình là ánh sáng, gió, cây xanh...

Với những ý chính như vậy, kiến trúc sư thiết kế đã lấy cảm hứng từ cách sắp xếp không gian của ngôi nhà truyền thống, với hàng hiên, không gian trung gian - khoảng đệm, cửa lá sách - được cải biến thành "lớp vỏ", để phù hợp với nhu cầu sinh hoạt.

"Lớp vỏ mềm mại" đóng vai trò như một bộ lọc môi trường, cũng như tăng cường sự tương tác giữa con người bên trong và

Ảnh trên Không gian mở liên hoàn kết nối các không gian chức năng với nhau
Ảnh dưới Một không gian nhỏ được hình thành nhờ sàn gỗ, cửa sổ lá sách cải biến và trần bê tông vân cột tre

Ảnh trên Vật liệu ngói được tái sử dụng từ ngôi nhà cũ **Ảnh dưới trái** Ánh sáng được diễn tả là biểu tượng cho đức tin **Ảnh phải** Khoảng trống được sử dụng để kết nối không gian

bên ngoài nhà. Các "khoảng trống" trong nhà là "cái kho" cho "những thay đổi" trong tương lai. Thông qua "khoảng trống", "thiên nhiên", dưới dạng ánh sáng và gió, lan tỏa khắp nhà. Bất cứ nơi nào trong ngôi nhà, con người đều có thể cảm nhận được thiên nhiên bao quanh họ, thay đổi theo thời gian. **III**

Ảnh trên Khu vực cầu nguyện Ảnh dưới Đặt trong một khu dân cư nhàm chán, rối rắm, ngôi nhà mang lại sự tươi mới cho bối cảnh chung quanh

Thời gian hoàn thành: 10.2017
Diện tích khu đất: 38m²
Đơn vị thiết kế và thi công: Những Kiến Trúc Sư Thời Gian (Time Architects)
Website: www.timearchitects.vn
<https://www.facebook.com/Timearchitectsvn>

TT Villa: một không gian khoáng đạt

Nằm trong khuôn viên khá rộng nhưng biệt thự TT Villa chỉ sử dụng hơn 300m² cho nhu cầu xây dựng, còn lại được dùng cho không gian xanh, cây cảnh, hồ cá...

THỰC HIỆN THU VÂN, NHÂN ÁI

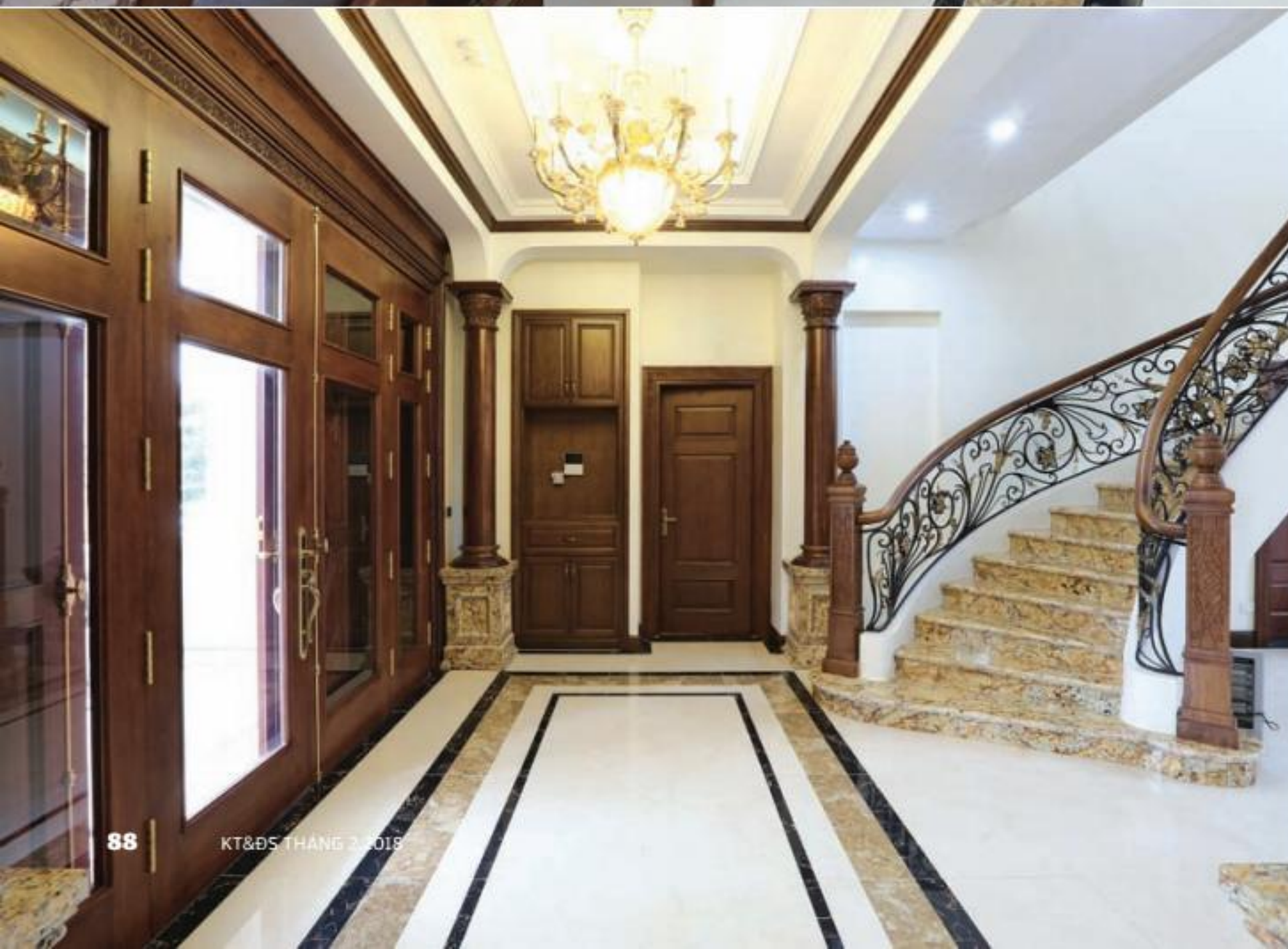
Từ khi lên bản vẽ thiết kế, TT Villa đã được các kiến trúc sư của ROYALSPACE bố trí và nghiên cứu kỹ sơ đồ luân chuyển khí nhằm mang lại sự thông thoáng, khoáng đạt ở mọi nơi trong ngôi nhà. Toàn bộ không gian kiến trúc của ngôi biệt thự được thiết kế mở, giải phóng tầm nhìn và tạo sự linh hoạt cho người sử dụng cũng như tạo sự kết nối với thiên nhiên ở từng góc nhìn từ bên trong nhà.

Lối thiết kế được chủ nhà và kiến trúc sư lựa chọn cho ngôi nhà này là phong cách tân cổ điển. Đây cũng là cách thiết kế đang được nhiều người lựa chọn. Đặc biệt là với những chủ đầu tư đứng

Ảnh hai trang Bên trong không gian sang trọng theo lối tân cổ điển là những đồ dùng nội thất được lựa chọn tinh tế và kỹ lưỡng từng chút một

Ảnh hai trang Đẳng cấp của chủ nhân thể hiện qua những không gian sinh hoạt sang trọng và quý phái nhưng không quá cầu kỳ và phức tạp

tuổi, từng trải, nhiều vốn sống nhờ vào sự đơn giản, không rườm rà. Những ngôi nhà dạng này sang trọng và mang giá trị thẩm mỹ lâu bền không bị lỗi mốt nhanh như với phong cách hiện đại và cũng không cầu kỳ, rườm rà như phong cách cổ điển.

Chính cách thiết kế này đã mang đến cho TT VILLA vẻ sang trọng, tinh tế và sắc sảo ở từng đường nét nhưng vẫn phù hợp với lối sống năng động của những chủ nhân hiện đại. Kết hợp cùng cảnh quan sinh thái độc đáo, quy hoạch đô thị đồng bộ, kiến trúc TT VILLA là một không gian

không gian đẹp

hoàn chỉnh về sự yên bình, gần gũi nhưng sang trọng và hài hòa cùng thiên nhiên.

Bằng kinh nghiệm của mình các kiến trúc sư ROYALSPACE đã thiết kế TT VILLA với những công năng tối ưu, xứng tầm đẳng cấp chủ nhân.

Bên cạnh thiết kế mạch lạc, chỉnh chu với những không gian hợp lý, nội thất bên trong ngôi nhà được chăm chút từng chi tiết một và tạo được sự ấm cúng mang đến không gian đầm ấm, thân thiện cho các thành viên gia đình.

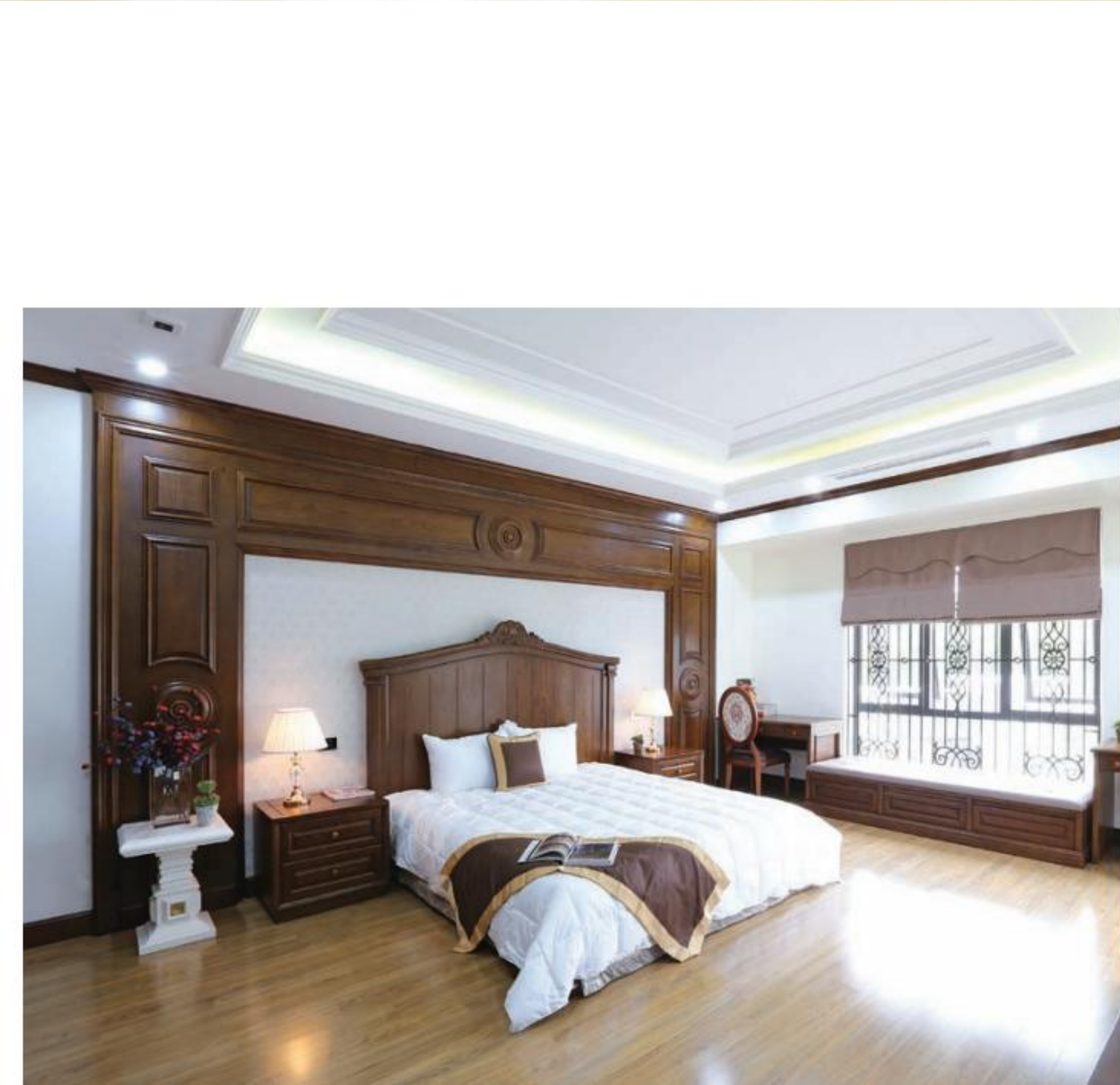

không gian đẹp

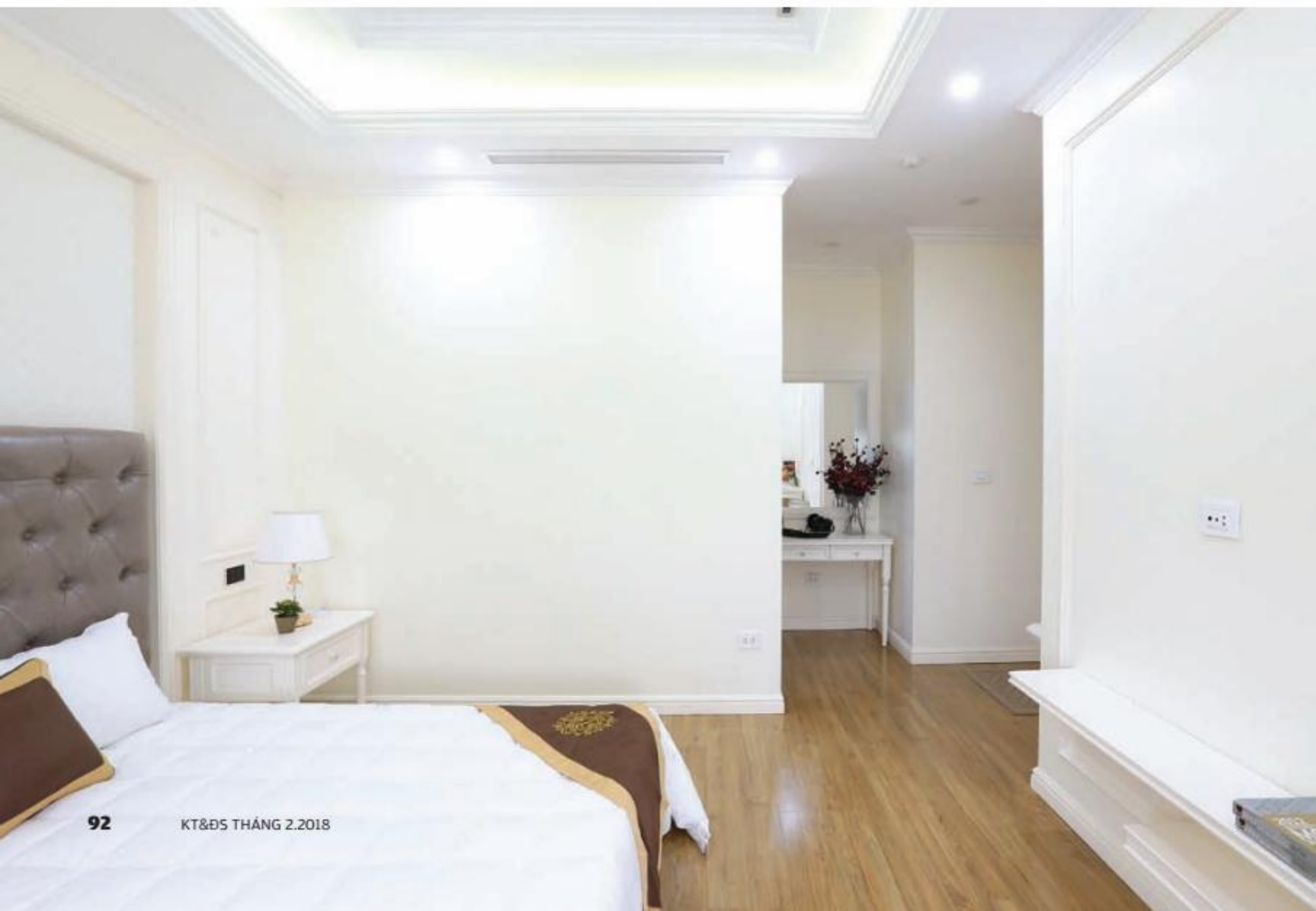
Ảnh hai trang Không gian bên trong được kết nối mạch lạc, các đường nét trang trí sang trọng nhưng không rườm rà, phù hợp với lối sống hiện đại, năng động

Ảnh trên và dưới Tất cả các không gian trong nhà được thiết kế mở ra bên ngoài để tạo nên một không gian khoáng đạt, thoáng đãng

Ảnh trên Khuôn viên khá rộng nhưng chủ nhân của TT Villa chỉ dành hơn 300m² để xây nhà, không gian còn lại dành cho sân vườn, hồ nước

Tên biệt thự: TT VILLA

Địa chỉ: Đường Phù Đồng, phường Dữu Lâu, thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ

Chất liệu gỗ nội thất: Gỗ tự nhiên nhập khẩu

Thời gian thi công: 5 tháng

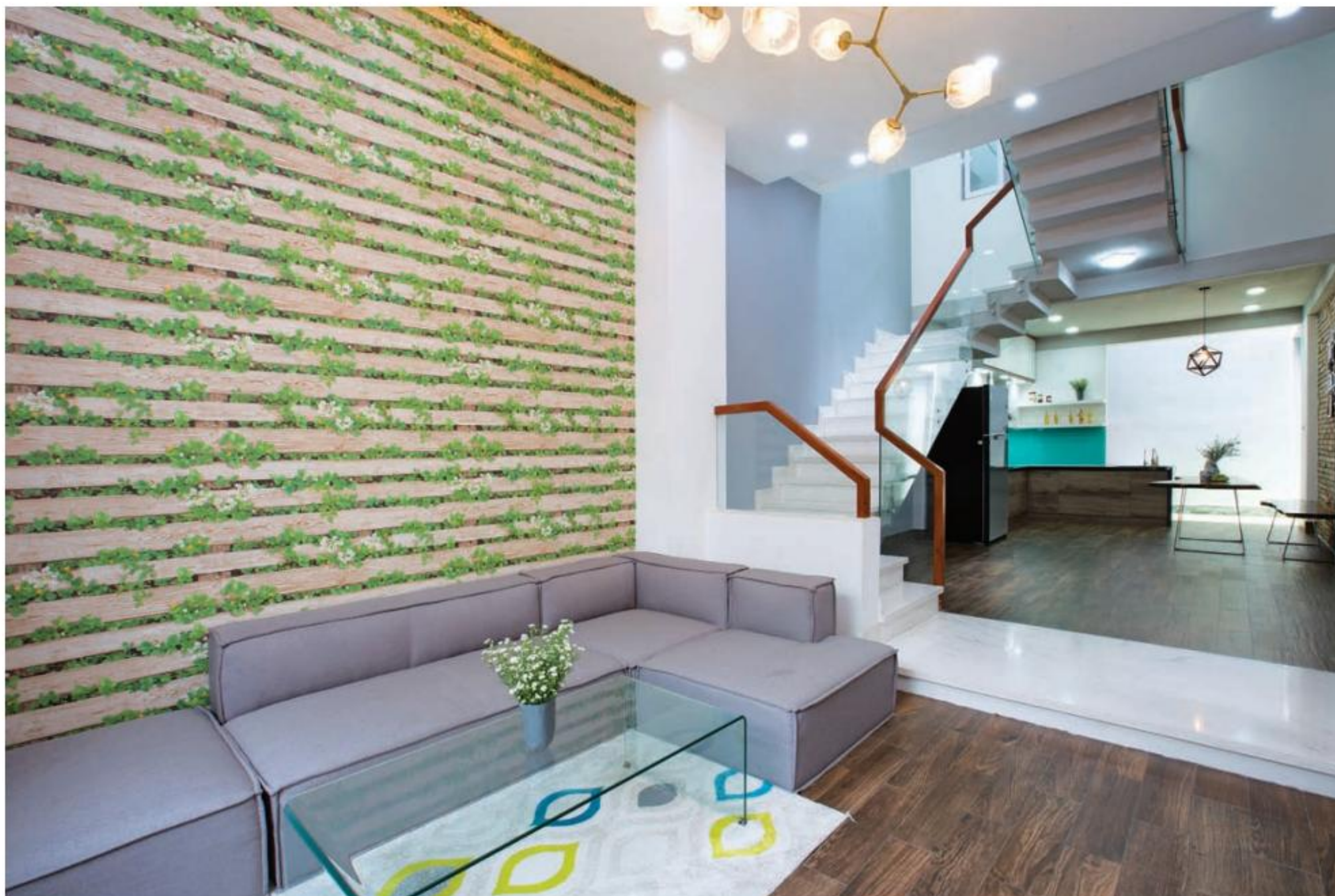
Thiết kế: KTS Nguyễn Anh Tuấn, KTS Hoàng Đình Sáng

Chủ trì thi công: KTS Vương Mạnh Thắng và Team ROYALSPACE

Công ty thiết kế: ROYALSPACE - Công ty CP Đầu tư Xây dựng TM&PT Hoàng Gia

Website: <http://royalspace.com.vn>

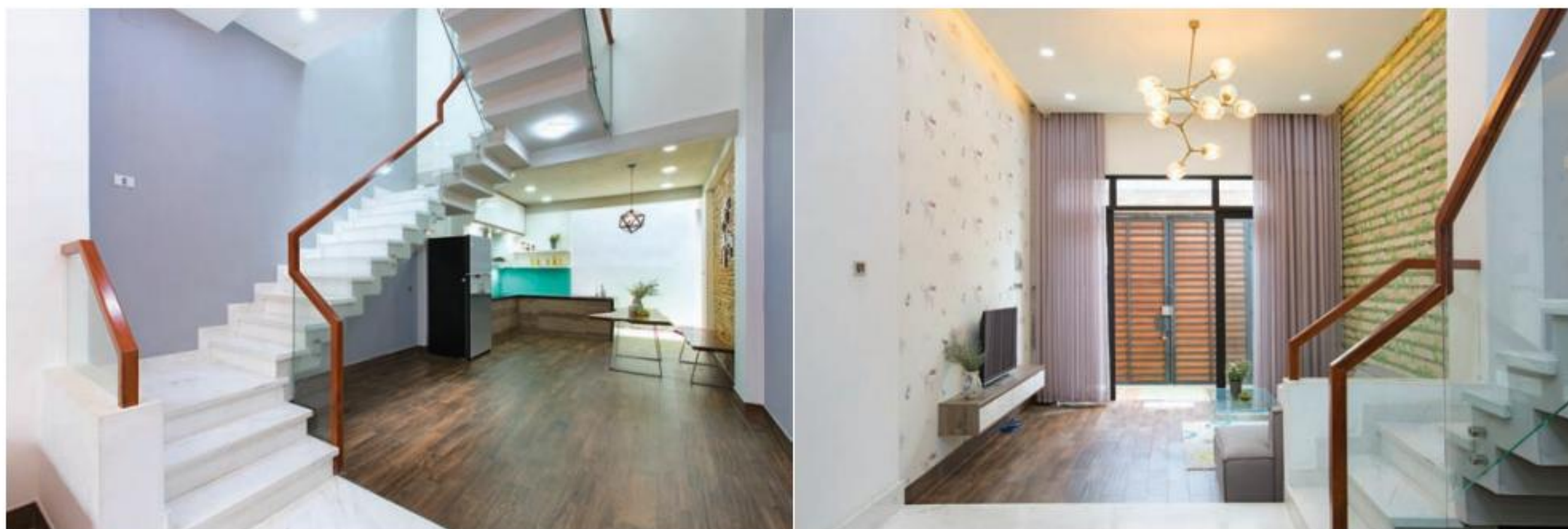
Địa chỉ liên hệ: P2001 - ĐN1, tòa nhà Handi Resco, 89 Lê Văn Lương, quận Thanh Xuân, Hà Nội

Nét thô mộc trong không gian hiện đại

Trong không gian hiện đại này, người ta nhìn thấy rất nhiều những vật liệu thô mộc. Đặc biệt là ở mặt tiền. Chúng giúp cho ngôi nhà trở nên mềm mại, ấm cúng và gần gũi hơn

BÀI VÀ ẢNH PHAN HUY HỒNG ĐỨC

Ảnh hai trang Vật liệu thô mộc để làm điểm nhấn trong trang trí được chủ nhà và kiến trúc sư thống nhất lựa chọn cho ngôi nhà

Kiến trúc sư gặp vợ chồng chủ nhà qua hội bạn chơi cầu lông. Do cùng đam mê thể thao nên họ hòa đồng, cởi mở cùng nhau và khá hợp gu khi chia sẻ những sở thích về kiến trúc, thiết kế nhà ở...

Ở đây, vợ chồng chủ nhà là những người cá tính, trẻ tuổi, thích cái mới nên đã cùng với người thiết kế thống nhất phương án theo thiết kế hiện đại, thông thoáng... Bên cạnh đó, họ cũng

thống nhất sử dụng một số vật liệu thô mộc trong trang trí, hoàn thiện để làm những điểm nhấn giúp cho căn nhà trở nên có cá tính, không đơn điệu như những ngôi nhà thiết kế theo kiểu hiện đại khác.

Ngoài ra chủ nhà cũng muốn sử dụng nhiều cây xanh để ngôi nhà gần gũi với thiên nhiên, phù hợp với xu hướng kiến trúc hiện nay.

Ảnh trên và dưới Chủ nhà là những người cá tính, trẻ tuổi thích cái mới nên đã cùng với kiến trúc sư thống nhất phương án theo thiết kế hiện đại, thông thoáng...

Ảnh trên và dưới Cầu thang kết hợp với giếng trời là nơi lấy nắng, gió

Tuy nhiên, điều tâm đắc nhất của chủ nhà trong ngôi nhà là mặt tiền với vật liệu thô mộc như gạch thô, gỗ, gạch bông, tường bê tông thô và cây xanh. Trong quá trình làm việc có gặp đôi chút vấn đề về gạch bông ốp đáy ban công. Cuối cùng họ đã cùng nhau đưa ra phương án an toàn và phù hợp thẩm mỹ.

Ảnh trên và dưới Ưu tiên đưa cây xanh vào không gian sống, phù hợp với xu hướng kiến trúc hiện đại

Công ty TNHH thiết kế xây dựng NewArch (Nacco)
Địa chỉ: phường Tân Thới Hiệp, Q.12, TP. Hồ Chí Minh
Chủ đầu tư: Trần Thái Thụy, Phương Trinh
Diện tích: 4 x 16,4m. Quy mô một 1 trệt, 1 lầu, sân thượng;
133 Thống Nhất, phường Tân Thành, Q. Tân Phú, TP. Hồ Chí Minh

CHUYÊN GIA ĐIỀU HÒA KHÔNG KHÍ ĐẾN TỪ NHẬT BẢN

www.daikin.com.vn

©DAIKIN H.T. 2000

CHUYỆN TRẦN YẾM, CHUYỆN TRỒNG CÂY NĂM MỘC

Gia đình tôi có miếng đất đủ rộng dự tính năm nay làm một khu nhà vườn trong đó vừa để gia đình ở vừa để kinh doanh homestay vì thấy loại hình này đang khá thu hút. Tuy nhiên có thầy phong thủy ghé xem và nói rằng khu đất không tốt, phải hóa giải, đặt linh vật trấn yểm. Tôi muốn hỏi quý báo mấy vấn đề sau: có nên tin vào những chuyện trấn yểm không, xu hướng chung làm nhà vườn dạng resort hiện nay có nên theo kiểu nhà truyền thống, năm nay thuộc mộc thì có phải là trồng nhiều cây thì sẽ hợp phong thủy?

Trần Văn Khâm, phường 7, TP Đà Lạt

BÀI THS. KTS HÀ ANH TUẤN ẢNH KHÁNH PHƯƠNG

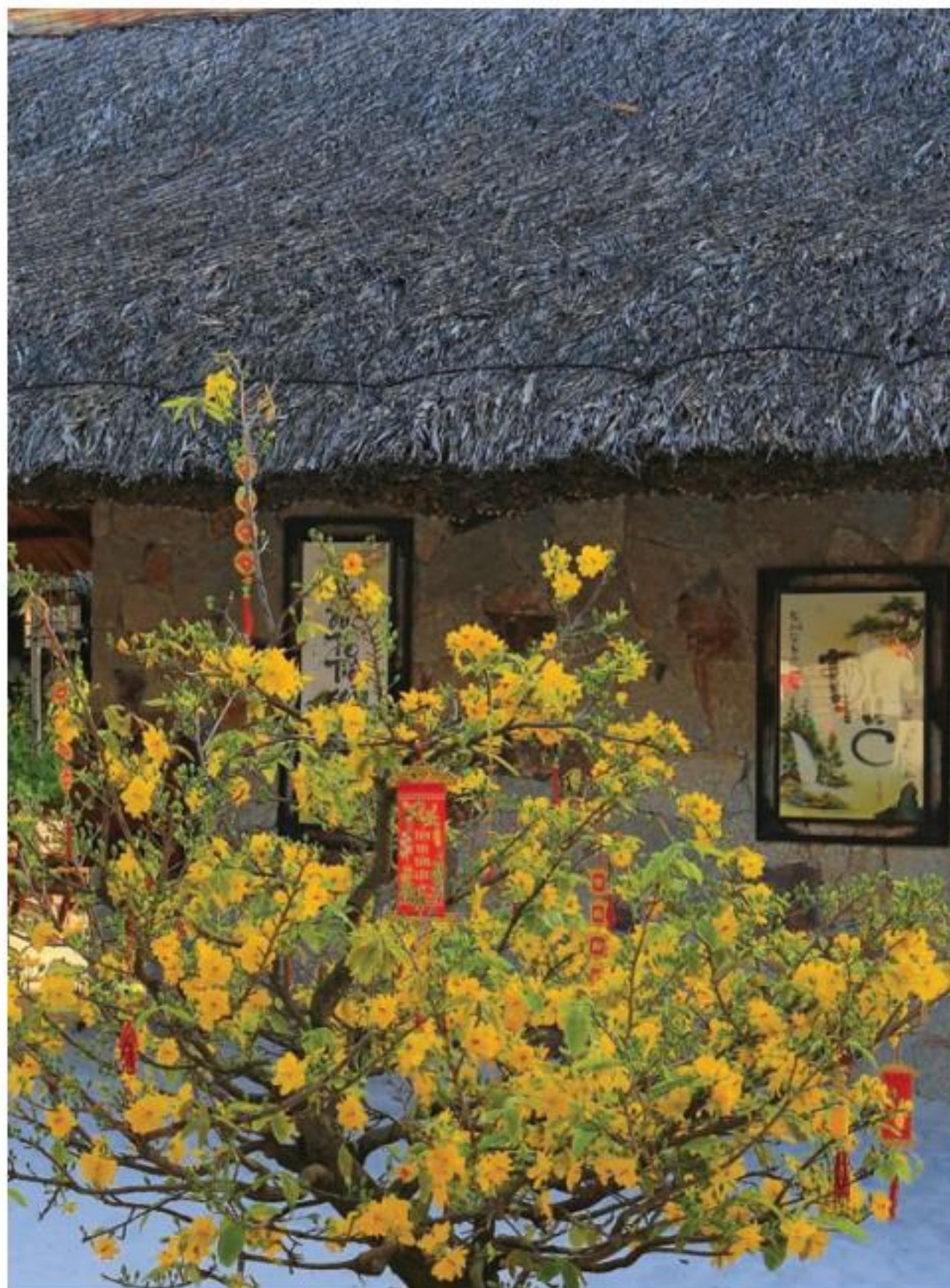
Ảnh trên Phủ xanh nhà cửa cần có “quy hoạch” rõ ràng và khả năng chăm sóc cây xanh đúng mức

Các dự án nhà cửa dù to hay nhỏ hiện nay đa số đều có chi phối ít hoặc nhiều bởi các lời đồn đại, truyền khẩu về phong thủy hoặc thậm chí mê tín thiếu căn cứ. Không kể những người từ chối phong thủy từ đầu, hiện nay có 2 quan điểm ứng xử với vấn đề này: hoặc là tin theo răm rắp không cần kiểm chứng, miễn sao an tâm; hoặc tự mình tham khảo nhiều nguồn tài liệu phong thủy, biên công trình thành một dạng “lẩu thập cẩm” về mặt phong thủy, chỗ này đặt linh vật, chỗ kia dán bùa chú. Nhiều trường hợp thành công hay thất bại trong kinh doanh, gia đạo hoặc sức khỏe có vấn đề đều bị gán nhân mác, gọi đích danh nguyên nhân do phong thủy!

Trấn yểm trước tiên giải quyết nhu cầu tâm lý

Thực ra không như một số suy nghĩ xem phong thủy thuộc về kiến thức - văn hóa truyền thống xưa cũ, các nước phát triển hiện nay có ảnh hưởng văn hóa phương Đông như Nhật Bản, Hàn Quốc, Singapore... đều đặt phong thủy trong bối cảnh phát triển đương đại, thậm chí là khoa học - công cụ dự báo tương lai qua hệ thống Trạch cát, Huyền không phi tinh. Khoa học phong thủy bên cạnh khả năng tổ chức không gian theo quy luật của triết lý Đông phương, còn mang tính tổng kết, tích lũy và kế thừa. Do đó trong việc làm nhà, gia chủ nên nhìn nhận phong thủy là một kênh thông tin tham khảo, là một

phần của nhiệm vụ thiết kế, chứ không phải là điều gì to tát, huyền bí hay đòi lập với dữ liệu thiết kế của nhà chuyên môn. Tin hay không tin vào chuyện trấn yểm là việc của cá nhân mỗi người, về mặt thông tin khoa học chính thức thì chưa hề có, trấn yểm xưa nay vẫn tồn tại dưới dạng truyền miệng, lâu ngày thêm bớt nhiều thứ mang màu sắc huyền bí. Về mặt từ ngữ đã có nhiều giải thích để hiểu rõ nguồn gốc và tác dụng trấn yểm (*), trong khi khoa học thực nghiệm chưa có nhiều tư liệu nghiên cứu rõ ràng thì đại đa số giới làm nghề xây dựng chỉ xem việc trấn yểm là một dạng tập quán văn hóa dân gian, giải quyết nhu cầu tâm lý, tùy vùng miền cách thức, quan niệm của gia chủ... mà tiến hành, miễn sao

Ảnh trái và phải Nhà vườn đẹp trước tiên cần gắn bó với thiên nhiên, vật liệu giản dị và thân thiện

thuận lợi cho công việc xây dựng, không ảnh hưởng đến cấu trúc và bố trí hợp lý của công trình.

Resort có cần theo kiểu dáng nhà xưa?

Hiện nay, bên cạnh các khu nghỉ dưỡng quy mô lớn được thiết kế và điều hành bởi các tập đoàn chuyên nghiệp, cũng có khá nhiều homestay, resort nhỏ và vừa được tạo dựng theo lối tái hiện hình ảnh của các làng quê Việt từ bắc vào nam. Có khá nhiều kiểu dáng, chi tiết, cấu trúc theo dạng nhà truyền thống của các vùng miền, có chỗ tạo ra một phong thái dân dã, có chỗ gọi nhắc quá khứ cung đình, hay nét đẹp vàng son một thuở. Nhưng về tổng thể thì nhà ở nói chung, biệt thự hiện nay và resort nói riêng khác hẳn cấu trúc làng xã truyền thống, nên nếu chỉ biết thuần túy sao chép kiểu dáng nhà xưa mà thiếu vắng các giải pháp mang tính đương đại và bền vững thì sẽ dẫn đến lệ thuộc vào kiểu nhà, biến không gian thành nơi sắp đặt thuần túy, chất chống đỡ xưa vật cũ, khó mang

được hơi thở cuộc sống cụ thể của thời điểm hiện tại. Kinh nghiệm ở những chốn nổi danh về resort nhiệt đới khác như Thái Lan, Bali - Indonesia hay Maldives, họ luôn đề cao yếu tố thuần nhất, bản địa trong xử lý kiến trúc và cảnh quan nhưng không lặp lại hoàn toàn kiểu thức nhà xưa. Gần đây, các công trình về nghỉ dưỡng, dịch vụ du lịch đã phần nào tiệm cận giá trị tạm gọi là "dân gian đương đại" đó. Ít thấy dân kiểu thức "bán cái nhà quê, thuê cái cổ kính" kiểu như xếp đặt đồ cổ, hay treo rồng phượng, đèn lồng. Thay vào đó là sự chất lọc hình khối đi đến giản lược nhiều hơn, nét kỳ hà và hình cơ bản được sử dụng như sự trở về với tư duy Á đông "làm như không làm" trong triết lý của Lão Tử xưa. Hơn nữa, người đi du lịch, người thuê homestay ngày càng trẻ hóa, có kiến thức và thích trải nghiệm không gian xã hội, chuộng tiện nghi hiện đại, xa dân ý thích cầu kỳ của cái thời xây nhà giả cổ, phục cổ rất tốn kém mà ruột bên trong chất đầy hàng nhái lòe loẹt, ngoại lai.

Năm mộc nên trồng nhiều cây xanh?

Ở một số công trình "đỉnh đám" hiện nay, cây xanh hay được dùng như một thủ pháp bề nổi, và khi vào năm Mậu Tuất - Bình Địa Mộc thì có vẻ như xu hướng xanh hóa nhà cửa bằng trồng cây càng nhiều hơn. Nhưng xét theo phong thủy và văn hóa Đông phương thì mộc cũng chỉ là một trong ngũ hành, nếu thiên lệch đến mức phụ thuộc vào bất kỳ hành nào đều là trái quy luật tự nhiên. Ngôi nhà còn cần rất nhiều các giải pháp đồng bộ về thông gió, chiếu sáng, ngăn bụi, giảm ồn, sử dụng tài nguyên nước (cấp và thoát) cũng như năng lượng sao cho hiệu quả... mà trồng cây xanh dù trên mái hay ngoài mặt dựng kiểu greenwall đều không phải là "chiếc đũa thần". Có nơi mảng cây xanh trở thành gánh nặng cho gia chủ khi không được chăm sóc đúng và đủ, tốn kém đầu tư ban đầu lẫn chi phí duy tu, bảo dưỡng. Cần nhớ lại nếp nhà hợp phong thủy theo truyền thống không hề cổ súy trồng cây xanh mọi nơi, mà phải có sự hạn chế để phòng mộc thừa sinh hỏa hoạn, rễ cây ăn hỏng nền, côn trùng và đạo tặc xâm nhập, bóng râm che khuất khiến nhà bị âm thịnh dương suy, ẩm thấp thường xuyên... Kinh nghiệm "trước cau sau chuối", chọn cây theo bộ (ví dụ tứ thời là tùng - cúc - trúc - mai, hay tam đa là vạn tuế - lộc vừng - sung), theo nhóm, theo đặc thù, có danh mục kiêng

Ảnh trên Kế thừa phong thủy truyền thống trong nhà hiện đại luôn cần quan tâm xử lý cấu trúc hợp khí hậu, che chắn nắng mưa, thoát nước hiệu quả **Ảnh bên trái** Dân dã, gần gũi, mộc mạc, có gu riêng là những tiêu chí được dân thuê homestay hay đi nghỉ resort nhà vườn ưa chuộng

kỵ một số cây không trồng gần nhà hay đặt trong nhà... đều rất cần chọn lọc và kế thừa hợp lý, tránh lạm dụng.

Xu hướng thiết kế bền vững hiện đang được nhắc đến nhiều, nhưng trên hết với đa số gia chủ và nhà thiết kế Việt chưa thực sự dư dả kinh phí lẫn không gian để "tung hoành" thì vấn đề giảm chi phí và tạo cá tính là xu hướng thu hút nhiều quan tâm. Thực tế vẫn cho thấy làm một ngôi nhà bền vững đúng các tiêu chuẩn quốc tế hiện hành không hề rẻ chút nào, do đó giải pháp kiến trúc và nội thất tiết kiệm luôn song hành với những xử lý đơn giản, chủ

động từ đầu mà ngôi nhà truyền thống Việt đã áp dụng xưa nay. Cụ thể như một số giải pháp xử lý không gian nhà cửa thoáng mát mà cũng thật tiết kiệm sau:

- Hướng nội và thông thoáng để biến giếng trời (thiên tình) thành điểm nhấn thông thoáng và làm đẹp cho ngôi nhà theo nguyên tắc đơn giản "bí đầu mở đố" đúng vào chỗ mà ngôi nhà cần thông thoáng. Ví dụ như sân sau nhà sẽ thông thoáng cho bếp và phòng ăn, sân giữa nhà lấy không khí cho khu cầu thang, vệ sinh, phòng ngủ trên lầu... giúp cân bằng âm dương, đặc rỗng, đưa dương quang xuống

sâu hơn trong điều kiện nhà ông bị vây bọc tứ bề.

- Tăng khoảng đệm cho mái, cho tường, hay dạng mặt đứng, mặt mái nhiều lớp là giải pháp kiến trúc hiện đại, rất hợp điều kiện khí hậu và môi trường Việt Nam mà tâm phen che nắng gắt nơi hàng hiên nhà xưa vẫn luôn đáng học hỏi. Ví dụ ban công hướng tây nắng gắt thì nên lùi vào khoảng cách đủ tạo nên lớp hiên đệm bằng lam hay gạch bông gió chắn bớt bức xạ truyền vào nhà, tạo nên lớp cây xanh che chở mà vẫn thừa thoáng để từ trong nhìn ra thấy thư giãn hơn.

[*] Theo TS Nguyễn Hoàng Điệp, Giám đốc Trung tâm dịch thuật, dịch vụ Văn hóa & Khoa học - Công nghệ: "Trần yểm là dùng các vật thể nào đó để phá hoại đối phương về kinh tế, sức khỏe. Nhưng cũng có những cách trần yểm đem lại lợi lộc như trừ đi khí xấu để bảo vệ sức khỏe". Học giả Trung Trí luận giải: Trong Hán ngữ, "trần" thuộc bộ Kim. Nếu là danh từ, nó vừa có nghĩa là dụng cụ dùng để đè, chặn, vừa có nghĩa là cái căn gốc làm cho một nước nào đó được yên định, tỷ như "phù bất vong cung kính, xã tắc chi trần dã" (không quên cung kính, đó là cái căn gốc làm cho xã tắc yên định). Nhưng nếu là động từ, "trần" có nghĩa là áp chế, ngăn chặn, dìm ém, trùm đậy, thường thấy nơi từ "trần thủ" hoặc "trần tà". "Yểm" thuộc về bộ Thủ. Là động từ, nó cũng có nghĩa tương tự chữ "trần". Như vậy ở đây, trần yểm thường được gọi chệch ra thành trừ ém, hay trừ úm, chỉ có thể hiểu trong tư cách một động từ, nên phải mang nghĩa của một động từ, đó là hành vi trùm ém, dìm nén, đi đề xuất phát từ một vật hay người này lên một vật, hay người kia, nhằm triệt tiêu năng lực hưng thịnh khơi dậy nơi đối tượng bị trần yểm.

PHẢI LÒNG SÀI GÒN

Một sự ngẫu nhiên tốt đẹp mang tôi đến Sài Gòn vào một ngày chủ nhật an lành, bên ly cà phê đen sóng sánh trên con phố Hàn Thuyên đầy những cây me xanh ngắt, nghe tiếng chuông nhà thờ vang vang, và những tiếng đàn réo rắt hòa với tiếng du ca của những nghệ sĩ đường phố trẻ trung.

THỰC HIỆN NGUYỄN HUY HOÀNG, CAO KỲ NHÂN, ĐÔNG GIANG, DỪNG PHẠM, NGUYỄN HẢI, NGUYỄN QUANG NGỌC, NGUYỄN THẾ ANH, TUẤN NGUYỄN, VŨ TƯỜNG CHIẾU, XUÂN NGUYỄN

Để rồi Sài Gòn quyến rũ và mê hoặc tôi từ nhịp sống hối hả dường như không ngừng nghỉ. Với nắng, với gió và với những cơn mưa bất chợt vội đến vội đi đồng đánh như cái cách khi cô gái cong môi từ chối một bữa tiệc hoàn hảo mà trước đó nàng đã kỳ công sắp đặt.

Sài Gòn với những hoàng hôn mây chiều nhuộm đỏ ngạo nghễ khoe sắc cùng ánh đèn phố thị. Với những sớm bình minh mà những bước người xe vội vã chạy đua cùng thần ánh sáng cho một ngày mới rộn ràng muôn nẻo mưu sinh.

Sài Gòn có những khúc sông quanh co uốn lượn tạo hình cây vĩ cầm khổng lồ, những mái ngói sắc đỏ đầy rêu phủ của nhà thờ xưa cũ, những con đường rực rỡ đầy sắc màu mỗi khi đêm về. Những sớm mai mây và sương vui đùa bên những tòa nhà chọc trời đang ngày một vươn cao.

Sài Gòn với những hoàng hôn mây chiều nhuộm đỏ ngạo nghễ khoe sắc cùng ánh đèn phố thị. Với những sớm bình minh mà những bước người xe vội vã chạy đua cùng thần ánh sáng cho một ngày mới rộn ràng muôn nẻo mưu sinh

Có khi chúng ta được chứng kiến một bình minh rực lửa hay một hoàng hôn lẫm liệt sắc màu nếu may mắn có mặt đúng địa điểm, thời điểm

Sài Gòn có những người bạn nhiệt tình và chân chất mà người ta hay gọi khí chất anh Hai Nam bộ. Có những tiếng gọi nhau râm ran mỗi lúc lên đèn, có những sớm cùng nhau nhâm nhi bên ly cà phê, cùng xuýt xoa và hào hứng kể với nhau nghe về một bình minh rực lửa hay một hoàng hôn lẫm liệt sắc màu mà ai đó may mắn vừa được chứng kiến.

"Sài Gòn lạc nhau là mất..." - bạn có thể tìm cho mình một góc âm nhạc, một góc cà phê, một góc ẩm thực hay một góc ngắm Sài thành giữa dòng chảy xe cộ mưu sinh tấp nập ấy. Đạo đó, những lần lang thang giữa Sài Gòn, có những người bạn đã mở ra

Ở đây ai cũng có thể tìm cho mình một góc riêng, tìm cho mình những niềm vui, những mảnh trời nhỏ nhỏ tạm xa những muộn phiền của cuộc sống vội vã ngoài kia

cho tôi một Sài Gòn rất khác biệt, một Sài Gòn đằng sau những ồn ào và náo nhiệt, ai cũng có thể tìm cho mình một góc riêng, tìm cho mình những niềm vui, những mảnh trời nho nhỏ tạm xa những muộn phiền của cuộc sống vội vã ngoài kia.

Tôi đã phải lòng Sài Gòn như vậy đó.

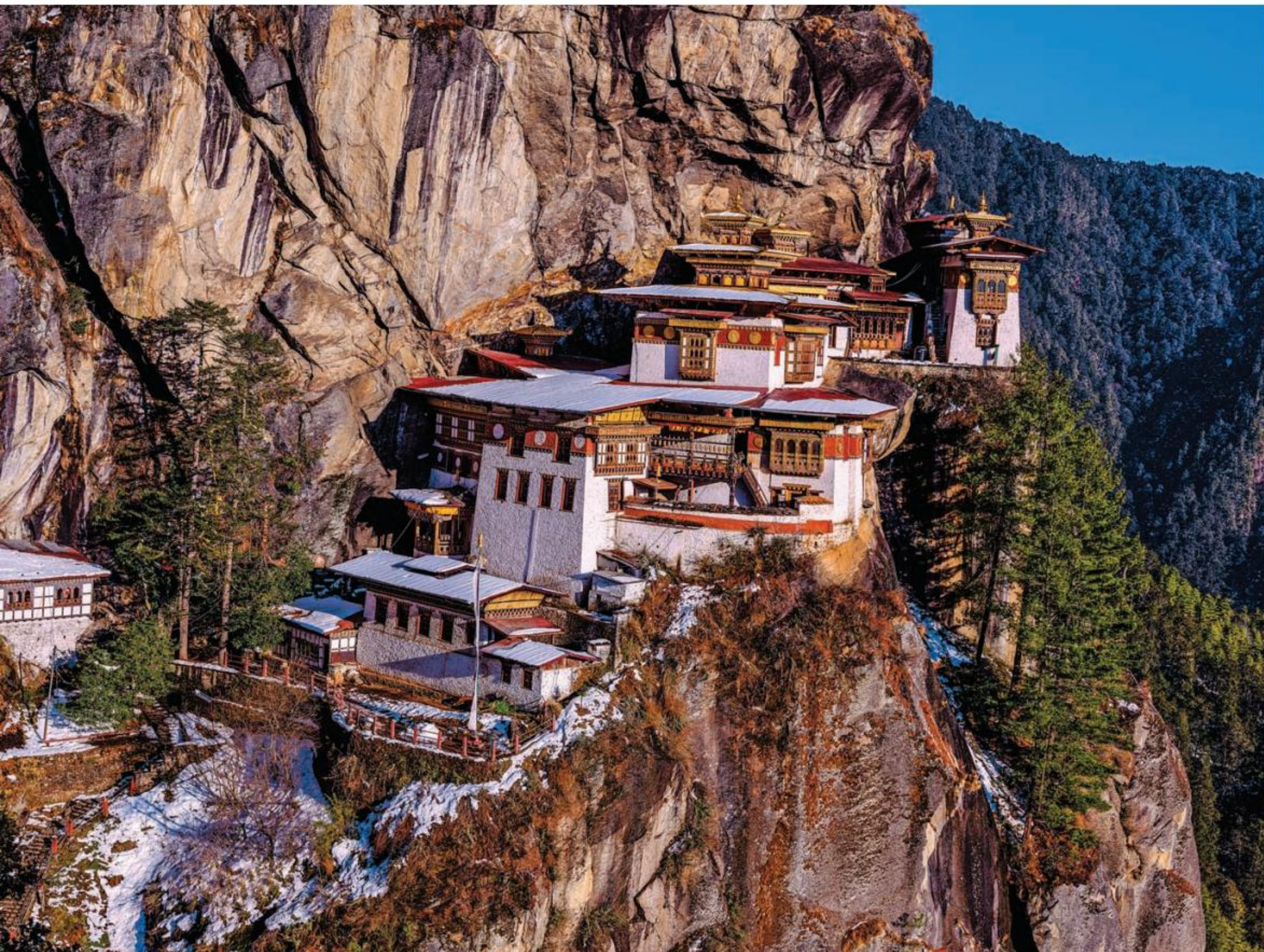

BHUTAN

MÙA TUYẾT TRÁI MÙA

Chúng tôi đặt chân đến vương quốc của Rồng Sấm sau một cú hạ cánh đặc biệt khi máy bay vừa hạ độ cao vừa lượn qua các khe núi với những đỉnh núi tuyết Himalayas trắng lấp lánh trong nắng. Ngay cửa sân bay là những cánh hoa đào nở bung tươi tắn đón nắng tháng 3 - cái tháng mà ở xứ nhiệt đới xuân sắp tàn thì nơi đây mọi thứ mới bắt đầu nở rộ.

BÀI VÀ ẢNH HAIPIANO NGUYỄN

Ảnh trang bên Với độ cao hơn 3.000 mét so với mực nước biển, tu viện Paro Taktsang là một trong những điểm đến thu hút nhiều du khách **Ảnh trên và dưới** Tuy nền kinh tế không quá phát triển, song Bhutan lại được mệnh danh là quốc gia hạnh phúc nhất thế giới

Trên đường đi từ sân bay Paro về thủ đô Thimphu mọi người cứ trầm trồ với cơ man nào là hoa. Hoa mận trắng, hoa đào phai, rừng hoa anh đào hồng phấn, hoa mộc lan trắng, hoa đỗ quỳ tím đỏ... và nhiều thật nhiều các loại hoa cùng nở rộ đón xuân. Tất cả ẩn hiện sau những nếp nhà với khung cửa gỗ hoa văn cầu kỳ trên các cung đường đèo ngoằn ngoèo. Trong những bộ trang phục truyền thống rực rỡ với Gho cho nam và Kira cho nữ, các gia đình đưa con đến trường mỗi sáng sớm dưới những tán hoa tạo ra khung cảnh như truyện cổ tích mùa xuân.

Hôm sau, đợt tuyết đầu mùa lại rơi dày vào giữa tháng 3, lúc mà tiết xuân đang rực rỡ với các loài hoa đua nở. Du khách và người dân rất hào hứng đón tuyết với những cảnh tượng khó có thể gặp như hoa anh đào phủ tuyết trắng, bông tuyết rơi dày suốt ngày tạo lớp băng dày từ 15 đến 20cm thậm chí có vùng như Gasa lên tới 30cm. Đặc biệt đây là đợt tuyết dày nhất trong hơn 10 năm qua tại thủ đô Thimphu, Paro ở miền tây bắc

và cả Bumthang miền trung Bhutan.

Sự thu hút về Bhutan ban đầu đến từ những hình ảnh huyền bí của các tu viện trên sườn núi, cùng những câu chuyện về "thiên đường cuối cùng nơi hạ giới" được lan truyền qua giới du lịch. Nhớ lại lần đầu đến Bhutan, tôi ngỡ ngàng bởi khung cảnh núi non hùng vĩ với những ngọn núi tuyết xa xa, lượn quanh những đường đèo bạt ngàn hoa nở ven suối, cùng những pháo đài, tu viện (Dzong) bên sườn núi hay quyền rũ hơn với mái phủ đầy tuyết...

Dzong ở Bhutan là một phức hợp các tòa nhà kiên cố phục vụ như một học viện Phật giáo kiêm cơ quan hành chính địa phương. Hầu hết các pháo đài - tu viện này được xây dựng để thiết lập vị thế chiến lược, tạo ra ảnh hưởng của Phật giáo nói riêng và kiểm soát khu vực hành chính trực thuộc. Dzong được phát triển mạnh vào thế kỷ 17 bởi vị Lạt Ma có tên Zhabdrung Ngawang

Ảnh hai trang Chính sự khác biệt với thế giới hiện đại khiến cho du lịch Bhutan phát triển mạnh. Đến Bhutan, du khách không chỉ được ngắm nhìn phong cảnh tuyệt đẹp mà còn tiếp xúc một nền văn hóa mang đậm dấu ấn truyền thống

Namgyel, là người có công thống nhất Bhutan. Vị trí chiến lược của các pháo đài là một trong những yếu tố chính đã dẫn đến thống nhất thành công của đất nước này.

Dzong kết cấu chính bởi các bức tường đá khổng lồ sơn trắng tạo thành các sân và tầng khác nhau. Các không gian chức năng chính thường được sắp xếp ở hai khu vực riêng biệt: cơ quan hành chính và khu các chức năng tôn giáo - bao gồm đền thờ và nơi ăn nghỉ của các nhà sư.

Toàn bộ các khung gỗ, cột gỗ và lan can, các dây nhà trong pháo đài được chạm trổ công phu và tinh xảo với hoa văn

rồng, linh thú, mây và các họa tiết dân gian. Một số cửa chính được bọc bằng đồng.

Những ngôi nhà của người dân Bhutan cũng theo phong cách kiến trúc cách điệu từ Dzong, được quy định xây dựng với mặt tiền gỗ nhiều màu, vẽ hoặc chạm hoa văn họa tiết, cửa sổ vòm nhỏ và mái dốc... Các cấu trúc nhà truyền thống của người Bhutan thường được làm từ vật liệu đất và gỗ, cụ thể là các bức tường ngoài bằng đất nện. Xung quanh nhà thường trồng nhiều loại cây ăn trái kiêu trang trí như đào, mận, mơ, táo...

Với 72% diện tích được bao phủ bởi rừng, dân số hơn 770.000 người, Bhutan đang là kiểu mẫu cho các nước nhỏ ở châu Á khi giữ gìn nguyên vẹn bản sắc văn hóa: duy nhất một kiến trúc từ pháo đài đến nhà dân, những lễ hội dân gian bảo tồn nguyên vẹn và một môi trường sống được giữ gìn tuyệt đối.

Sau những chờ đợi suốt mùa đông, gặp tuyết rơi trái mùa, trẻ con, người lớn và cả các nhà sư đổ ra đường vui chơi, chụp ảnh, nặn người tuyết và ngắm cảnh. Người Bhutan luôn luôn mong đợi tuyết đầu mùa, những bông tuyết đã mang lại niềm vui cho tất cả mọi người và tạo nên khung cảnh lãng mạn hiếm có.

Cuộc sống nơi đây thật bình an và nhẹ nhàng, không vội vã. Chúng ta không gặp người Bhutan cãi nhau, các bác tài luôn vui vẻ nhường đường cho nhau nên không cần có đèn giao thông hay cảnh sát gác trên các tuyến đường. Bạn luôn cảm thấy sự chân chất và nồng nhiệt hiếu khách từ người dân Bhutan - nơi được gọi là thiên đường cuối cùng của hạ giới.

KIẾN TRÚC LÃNG MẠN Ở SINTRA

Tháp đồng hồ thời Trung cổ, những bức tường bí ẩn, những lối đi bí mật, những chi tiết chạm khắc tinh xảo, những bức tượng thần thoại, cùng phong cách xây dựng, trang trí đan xen giữa Trung cổ, Phục hưng, Moorish, Gothic... tạo nên quần thể kiến trúc hội tụ đủ những yếu tố lập dị, thơ mộng và rục rờ. Đây chính là lâu đài Pena ở Sintra - công trình biểu tượng của kiến trúc lãng mạn thế giới ở thế kỷ 19.

BÀI VÀ ẢNH THIÊN Y

Ảnh hai trang Các chi tiết kiến trúc kỳ lạ kết hợp lối trang trí bay bổng, phóng khoáng, tạo nên một không gian thần tiên, lãng mạn ở cung điện Pena

Tọa lạc trên đỉnh đồi cao, nơi có thể quan sát toàn cảnh khu thị tứ Sintra ở Lisbon, Bồ Đào Nha, cung điện Pena là một kiến trúc nổi bật nhất của toàn vùng do vua Ferdinand II chỉ định kiến trúc sư người Đức là Baron Wilhelm Ludwig von Eschwege xây nên trong giai đoạn từ 1842-1854. Điều thú vị khi tiếp cận với Pena từ ngay cửa vào, chính là sự bề thế nhưng gần gũi, dung dị chứ không xa hoa, hào nhoáng như các cung điện kiểu Âu thường gặp. Chi tiết quanh chiếc cầu treo bắc qua giao thông hào được sử dụng thủ pháp điêu khắc trên nền đá, miêu tả đường nét hình học chạm nổi vuông, tròn, tam giác, kèm trên đó là các đường cong, hình rắn, cùng nhiều mảng điêu khắc tích truyện thần thoại tượng trưng cho câu chuyện nguy tạo của thế giới, dễ đánh lạc hướng cảm xúc như đang bước vào một không gian giải trí hấp dẫn hơn là một cung điện nguy nga.

Vào đến nội thất, những phong cách trang trí khác biệt ở từng căn phòng lại là một chuyến phiêu lưu thú vị qua những chôn rất riêng tư của vua Ferdinand, chủ

Ảnh trên trái Phòng ngủ với trang trí hoa văn Hồi giáo và chiếc giường của hoàng hậu Maria II Ảnh trên phải Mái vòm nhà nguyện và bàn thờ trong cung điện Pena có lối trang trí đầy chi tiết tinh tế Ảnh dưới trái Một góc trang trí mang sự kết hợp giữa kiến trúc vòng cung nhọn kiểu Gothic và các đường hình học kiểu Moorish

nhân đã dành cả quãng đời từ sau khi Pena hoàn thiện để tận hưởng vẻ đẹp kiến trúc và cảnh quan nơi cung điện. Pena có rất nhiều chi tiết vòm trần, gạch ốp tường, đồ trang trí nội thất mang phong cách Hồi giáo, tạo cảm giác như đang dạo bước vào không gian cổ tích, huyền bí của chuyện tình 1001 đêm Ả Rập.

Được gọi là cung điện mùa hè, nơi nghỉ dưỡng của vua và gia đình hoàng tộc, do vậy các chi tiết trang trí, kiến trúc, không gian sử dụng được thể hiện tiết chế, giản đơn, nhẹ nhàng mà sang trọng. Cung điện từng có những thời gian bị lãng quên, nhưng số lượng hiện vật và các chi tiết trang trí vẫn được lưu giữ nguyên vẹn, tạo nên hồn cốt của tòa kiến trúc, với nét đẹp được tái hiện như thuở ban đầu. Từng không gian phòng ăn, phòng ngủ, nhà bếp, phòng tắm, nơi

Ảnh trên Tháp đồng hồ theo phong cách Trung cổ và chóp mái nhà nguyện trong quần thể cung điện Pena Ảnh giữa Tường thành phòng vệ với đường cong trang trí tạo sự uyển chuyển, liên mạch Ảnh dưới Kiến trúc đường cong hình móng ngựa mang ảnh hưởng của phong cách kiến trúc Hồi giáo

trưng bày các chiến lợi phẩm của gia đình hoàng tộc sau những chuyến đi săn... tất cả được bố cục, sắp đặt chặt chẽ, tạo cảm giác ấm cúng và thân thiện.

Phần ngoại thất hướng ra vách đá lại là một không gian lý thú khác với ba gam màu chủ đạo là tím, đỏ và vàng bao phủ toàn công trình, nơi có bức tường thành phòng vệ, có tháp nhà nguyện, tháp đồng hồ - một công trình kiến trúc hoàn thiện từ 1843. Đối diện tháp đồng hồ qua một khoảng sân rộng là một tháp trụ tròn, mang công năng là pháo đài, có chóp mái theo phong cách kiến trúc thời Phục hưng. Màu sơn độc đáo kết hợp cùng các đường nét kiến trúc đa dạng khiến Pena trở nên nổi bật, hiện là một trong 7 kỳ quan kiến trúc độc đáo nhất của Bồ Đào Nha.

ĐẾN PHẬT QUỐC TỰ THĂM KIẾN TRÚC TÂN LA

Ảnh trên Gỗ - đá là hai chất liệu chủ đạo kiến thiết nên Phật Quốc tự Ảnh dưới Cổng chính - ngưỡng cửa đưa người phàm lạc vào một thế giới kiến trúc đặc biệt của Phật Quốc tự

Trải qua hơn 10 thế kỷ tồn tại (từ năm 57 trước Công nguyên đến năm 935), vương triều Tân La (Silla) ở Hàn Quốc để lại cho hậu thế một kho tàng hiện vật chế tác từ vàng ròng. Riêng lĩnh vực kiến trúc, rất hiếm công trình từ thời kỳ Tân La còn tồn tại, và Phật Quốc tự (Bulguksa) - ngôi chùa thiêng trên núi Toham ở Gyeongju - là đại diện tiêu biểu của những hiếm hoi ấy. Hành hương về Bulguksa là cơ hội để khám phá một tuyệt tác kiến trúc thời Tân La, nay đã thành Di sản văn hóa toàn nhân loại.

BÀI VÀ ẢNH NGUYỄN ĐÌNH

du lịch kiến trúc

Ảnh trên và ảnh giữa Đồi cầu đá cổ được thiết kế mang góc nghiêng 45 độ, tạo thành hai lối đi chính dẫn lên Đại Hùng điện và Cục Lạc điện. Ảnh phải và ảnh dưới Kiến trúc đá và các chi tiết trang trí độc đáo ở Vọng Cảnh lầu. Phần kiến trúc làm từ đá hoa cương ở Phật Quốc tự đều mang nguyên bản từ thời Silla

Cánh cổng thâm nghiêm của Phật Quốc tự dẫn lối vào con đường rợp xanh cây lá, đưa bước chân lữ khách như lạc vào cõi thiêng, tách biệt với cuộc sống náo nhiệt nơi phàm trần. Để rồi khi chợt ngẩng đầu lên, một công trình kiến trúc đồ sộ bằng gỗ - đá, kỳ vĩ chắn ngang tầm nhìn, đẹp một cách huyền diệu đã hiện hữu trước mặt, với bên tả là Thanh Vân - Bạch Vân kiều (Cheongungyo - Baegungyo) bên hữu là Liên Hoa - Thất Bửu kiều (Yeonhwagyo - Chilbogyo).

Kiến trúc bằng đá hoa cương của bốn cây cầu cổ khiến lữ khách ngẩn ngơ bởi vẻ đẹp và sự toàn vẹn. Đây là kiến trúc cầu đá nguyên thủy từ thời kỳ Tân La với kỹ thuật xây dựng, sắp xếp, đẽo gọt để tạo thành một điểm nhấn đặc sắc cho Phật Quốc tự,

Ảnh trên trái, ảnh giữa Kiến trúc gỗ ở Phật Quốc tự lưu giữ trọn vẹn vẻ đẹp bởi kỹ thuật chế tác, kết hợp cùng lối trang trí Đan Thanh đầy mê hoặc **Ảnh phải** Bộ mái gỗ đồ sộ với các chi tiết kiến trúc phức tạp và tinh tế ở Đại Hùng điện **Ảnh dưới** Đồi bảo tháp Thích Ca và Đa Bửu mang phong cách kiến trúc khác biệt án ngữ trước Đại Hùng điện

khác biệt hẳn với các kiến trúc tự viện Phật giáo khác ở Hàn Quốc. Dãy hành lang dài với cầu đá, lầu đài, án ngữ trước tiền điện, gợi về không gian một cung điện nguy nga bởi ở thời Tân La, Phật giáo hưng thịnh, vua chúa và tầng lớp tăng sĩ được xếp ngang hàng nhau.

Phật Quốc tự bao gồm chuỗi kiến trúc gỗ với Đại Hùng điện (Daeungjeon), Vô Thuyết điện (Museoljeon), Quan Âm điện (Gwaneumjeon), Cục Lạc điện (Geukrakjeon)... được tác tạo bằng kiến trúc Đan Thanh (Dancheong) - hình thái kiến trúc xây dựng, trang trí cung điện và tự viện Phật giáo. Kiến trúc đặc biệt khác trong Phật Quốc tự là tháp Thích Ca (Seokgatap) và tháp Đa Bửu (Dabotap)... được xếp vào hàng quốc bảo của Triều Tiên bởi vẻ đẹp, sự đồ sộ cùng kỹ thuật điêu khắc đá đạt đến trình độ hoàn mỹ.

Ảnh trên Hành lang dài kết nối các đại điện, tạo thành quần thể kiến trúc đồ sộ và hợp nhất Ảnh dưới Kiến trúc Đan Thanh (Dancheong) trên trang trí mái chùa, thể hiện hình họa và tích truyện Phật giáo với 5 màu sắc cơ bản tượng trưng phương hướng với xanh (đông), trắng (tây), đỏ (nam), đen (bắc), vàng (trung tâm)

ĐÔ THỊ THÔNG MINH?

Theo tài liệu của công ty IDC International Data Corp, vào năm 2016 có một số thành phố trong khu vực châu Á được bình chọn là đô thị thông minh trong những lĩnh vực như giao thông, y tế, giáo dục, nhà thông minh, điện nước, công tác công cộng, quản trị, phát triển kinh tế, quản lý sử dụng đất & môi trường, chính sách cấp phép, kiểm tra & khoanh vùng, an sinh xã hội, du lịch, nghệ thuật, thư viện, văn hóa, không gian chung, dịch vụ xã hội.

BÀI TRẦN VĂN CHÂU - CEO KELLY-MOORE VIETNAM

Thành phần cơ bản của đô thị thông minh

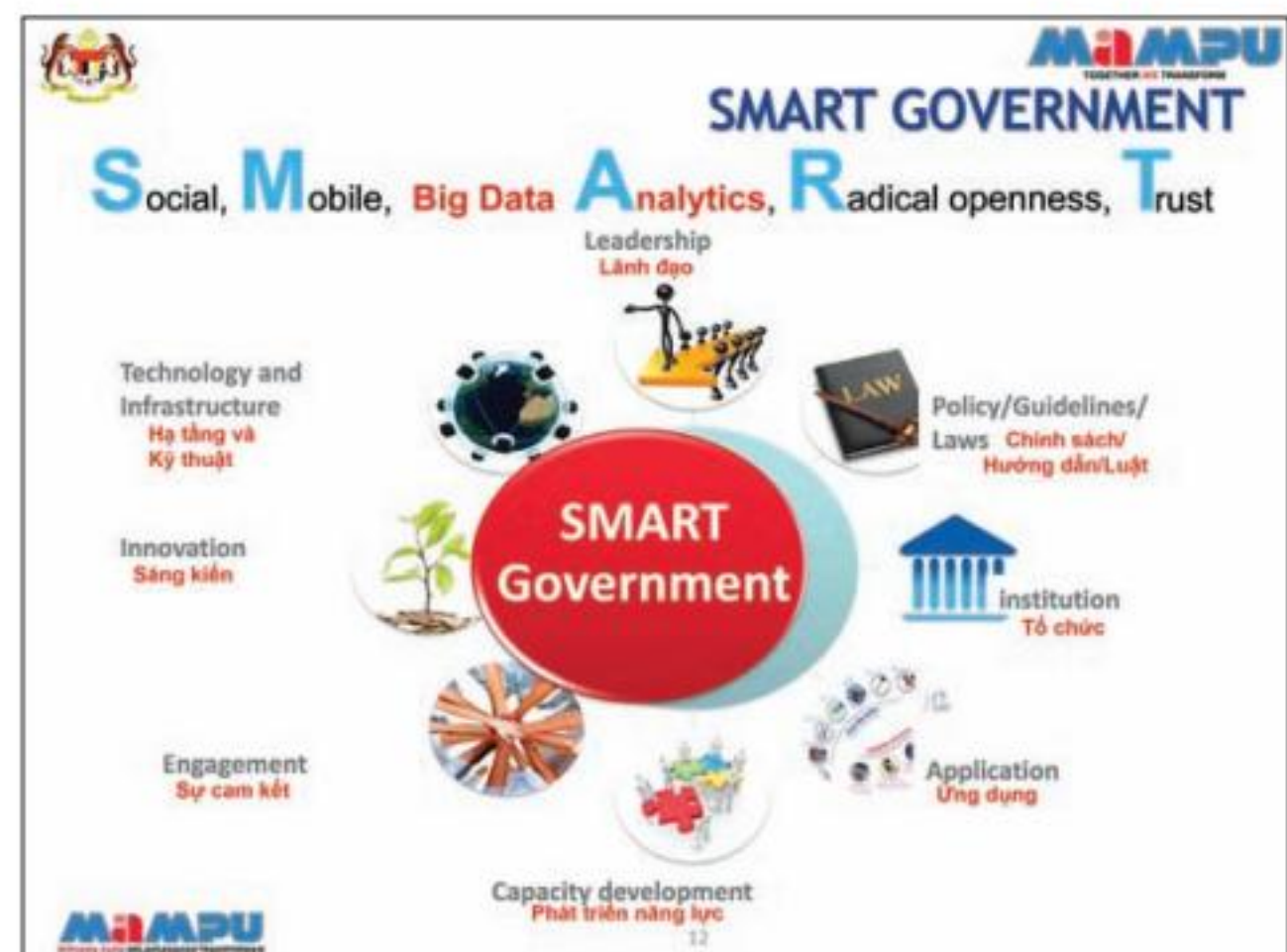
Bài viết này sẽ trình bày một số khái niệm tổng quát về đô thị thông minh cũng như sẽ đưa ra thảo luận một số câu hỏi như sau: mục tiêu của đô thị thông minh là gì? Nguyên nhân, phương tiện, kết quả và giải pháp.

Định nghĩa đô thị thông minh

Qua hội nghị thường niên lần thứ 12 vào năm 2011 tại Đại học Albany Technology of New York US, người ta nói về khái niệm đô thị thông minh với ba thành phần cơ bản: con người, chính sách và công nghệ. Nhưng theo quan điểm của IBM về đô thị thông minh cần hội đủ 3 yếu tố: kết nối, thông minh, thực (instrumented, interconnected và intelligent).

Theo tài liệu của Deloitte Global có trụ sở đặt tại Anh quốc thì một đô thị thông minh là khi có sự đầu tư vào con người, vào xã hội, vào hạ tầng cơ sở, với công nghệ đột phá để phát triển kinh tế, nâng cao chất lượng cuộc sống với một sự quản trị khôn ngoan những tài nguyên thiên nhiên bằng sự tham gia của một số chính sách linh hoạt của chính quyền.

Mấu chốt của vấn đề là các nhà lãnh đạo của thành phố phải am tường nhiều mặt, phải làm việc nhiều hơn và phải nhìn vấn đề theo cách nhìn mới đầy sáng tạo để cho ra được những chính sách hay, hợp lý nhằm huy động từng cư dân tham gia để kích hoạt và chung tay xây dựng đô thị thông minh. Điều này đòi hỏi chính quyền thành phố cần ứng dụng Smart Government trước - chính quyền thông minh.

Smart Government

Kiến trúc đô thị thông minh trong tương lai

3 mục tiêu

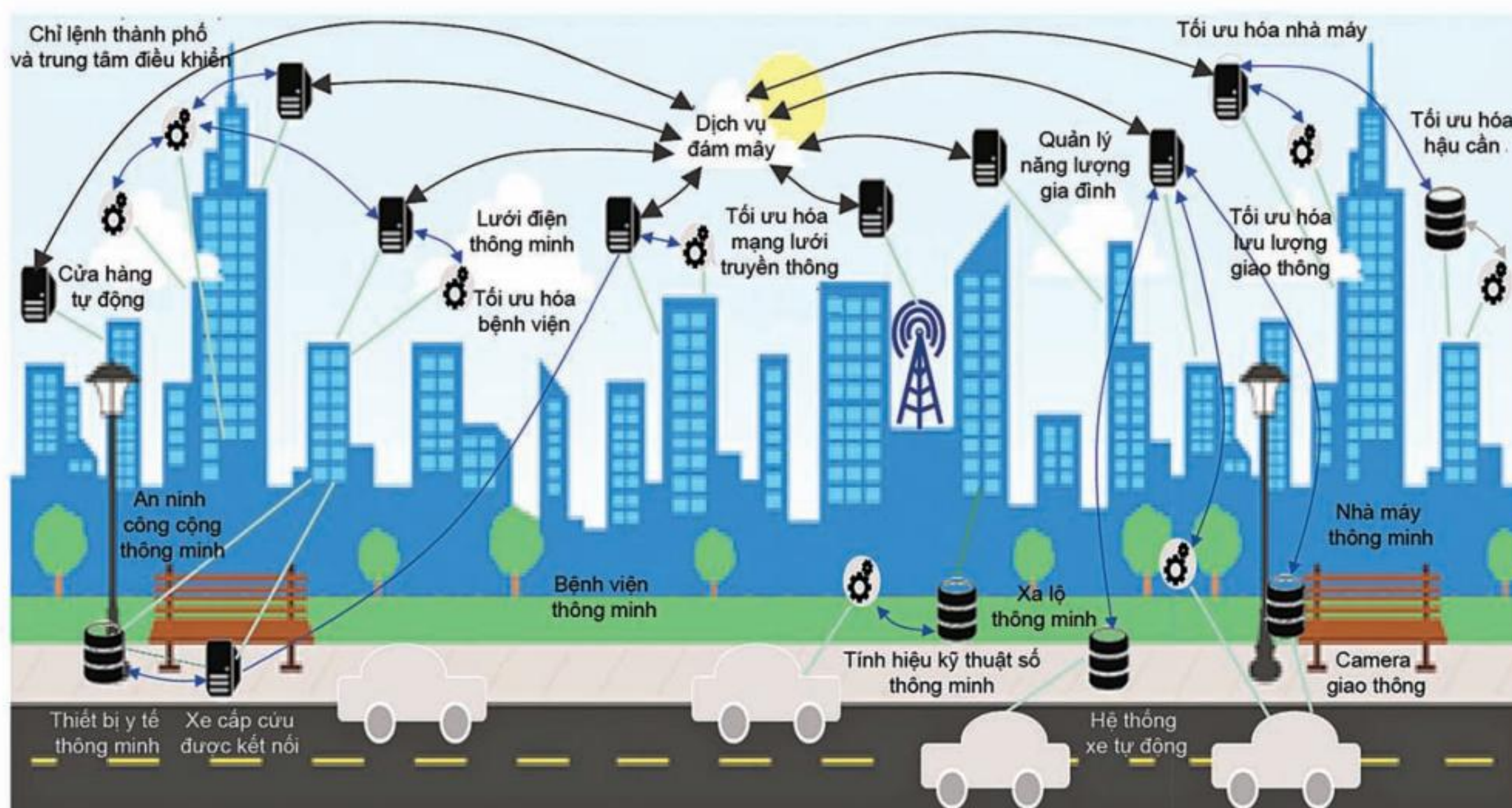
Có 3 mục tiêu chính đem lại lợi ích cho cư dân bao gồm: sự phát triển kinh tế, nâng cao chất lượng cuộc sống và gìn giữ hệ sinh thái bền vững.

5 thách thức

Tuy nhiên, trong quá trình triển khai và xây dựng đô thị thông minh sẽ dẫn đến 5 thách thức và một số hệ quả như sau:

- Thị trường lao động sẽ có robot dự phần;
- Phải xây dựng một mô hình xuất sắc mới có cơ hội thắng cuộc chiến giữa các đô thị thông minh;

Một đô thị được khoác lớp áo kỹ thuật số

- Đòi hỏi mọi thành phần tham dự phải có sự gắn kết, đoàn kết và bao dung;
- An ninh mạng và thông tin cá nhân;
- Khả năng phục hồi khi có tai nạn, có tấn công hay thiên tai.

Nguyên nhân

Người ta ước tính rằng dân số thế giới sẽ tăng nhanh và sự dịch chuyển về thành phố là một xu hướng thời thượng. Thống kê cho rằng hiện nay cư dân của thành phố chiếm 54% nhưng ước tính đến năm 2050 sẽ tăng lên 66% và GDP của các đô thị sẽ chiếm hơn 70%.

Phương tiện

Với sự phát triển liên tục của công nghệ, nó đã định hướng cho kinh tế và xã hội. Dù muốn hay không cuộc cách mạng 4.0 sẽ đổ bộ đến với chúng ta. Kết quả là Smart city và Smart country sẽ đến. Mà đô thị thông minh được xây dựng dựa theo sự phát triển của cách mạng công nghệ 4.0 và cách mạng công nghệ 4.0 lại đặt nền tảng trên IOT internet vạn vật. Chúng tôi xin sơ lược các cuộc cách mạng công nghiệp như sau:

Theo GS.TS Vương Thanh Sơn*: "Cách mạng công nghiệp 4.0 có thể hiểu đơn giản là công nghiệp thông minh hay nhà máy thông minh. "Thông minh" không chỉ nói khả năng tính toán giải quyết nhanh mà còn bao gồm khả năng kết nối. Nhà máy thông minh là một hệ thống phức tạp gồm nhiều thành phần cá thể thông minh tự động và kết nối với internet vạn vật (Internet of Things - IOT).

Nếu hiểu cách mạng công nghiệp 1.0 vào cuối thế kỷ 18 là cơ khí hóa với máy chạy bằng thủy điện và hơi nước, cách mạng công

ngiệp 2.0 vào đầu thế kỷ 20 là sản xuất hàng loạt qua động cơ điện và dây chuyền sản xuất, cách mạng công nghiệp 3.0 vào đầu thập niên 1970 là tự động hóa qua máy tính, thì cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay là internet vạn vật hay còn gọi là Hệ thống thực ảo (Cyber Physical Systems - CPS). Trong internet vạn vật, mọi vật (trên 10 tỷ vật hiện nay và tiếp tục gia tăng theo số mũ) đều có

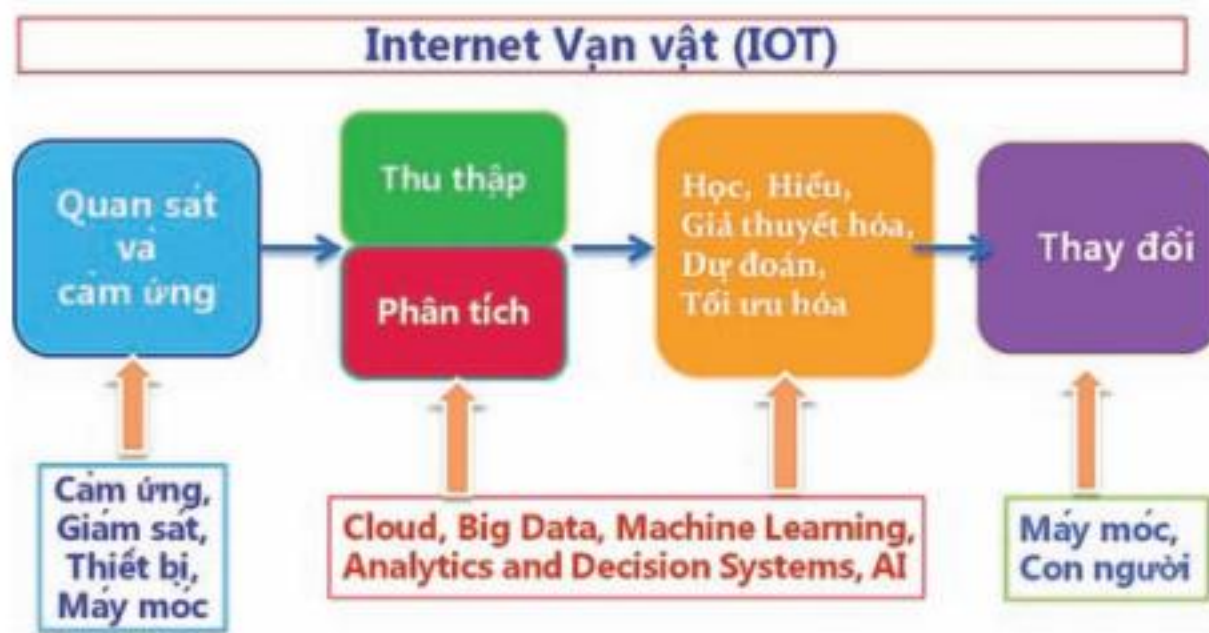

Giao thông đô thị thông minh

Kết nối phương tiện giao thông

IoT: Tiến trình với 4 Công đoạn

Mỹ nữ Robot Jia Jia & Scarlett Johansson

thể kết nối mạng qua thiết bị cảm ứng (với con chip); do đó số dữ liệu thu thập rất lớn (big data), cần những giải thuật trí tuệ nhân tạo để phân tích, học hỏi, hiểu, dự đoán, tối ưu hóa, và cuối cùng tạo sự thay đổi hiệu quả toàn diện cho hệ thống. Tiến trình của mỗi hệ thống thông minh theo mô hình 4.0, dựa trên internet vạn vật, gồm 4 công đoạn".

Sản phẩm phát triển qua các cuộc cách mạng

Thị trường xưa kia sản phẩm chỉ là hardware như chiếc xe của 100 năm trước. 50 năm trở lại thì người ta đưa thêm software từ ít smart cho đến nhiều smart. Rồi kết nối (connected) được đưa vào để theo dõi (monitoring), để điều khiển (control). Thứ đến là nó được làm cho hoàn hảo (optimization) như xe Tesla mỗi đêm được update/upgrade software mới. Sau cùng là tự động hóa (autonomy) như kiểu xe Tesla có chức năng Autopilot.

Giao thông của đô thị thông minh

Theo tập tài liệu của Bộ Giao thông vận tải Hoa Kỳ với định hướng giao thông cho một đô thị thông minh đến năm 2045, dưới đây là một vài thông tin đáng ghi nhận:

- 1) Chúng ta phải di chuyển như thế nào (50% cư dân muốn sử dụng phương tiện xe tự lái và chạy vận tốc chậm);
- 2) Hàng hóa sẽ di chuyển như thế nào (50% cư dân muốn sử dụng data để cải thiện phương tiện vận chuyển);

- 3) Làm thế nào để di chuyển tốt hơn? (50% cư dân đề xuất đi xe đạp).

Giải pháp xây dựng đô thị thông minh

Theo tập tài liệu của TDG - The Digit Group có 10 lĩnh vực cốt lõi cần quan tâm trong quy hoạch đô thị thông minh đó là năng lượng, ICT - công nghệ thông tin và kết nối, giao thông, an toàn và an ninh công cộng, cao ốc xanh, nước, chất thải, y tế, giáo dục, an sinh xã hội.

Tuy nhiên giải pháp là phải có một quy hoạch tổng thể và bao gồm 3 bước:

- Bước 1. Giai đoạn 1: định hướng quy hoạch tổng thể. Giai đoạn 2: quy hoạch tổng thể chi tiết.
- Bước 2. Xây dựng văn phòng quản lý và điều hành dự án.
- Bước 3. Quản trị mọi dịch vụ.

Kết luận

Điều quan trọng là mỗi đô thị phải biết vị trí của mình đang đứng, cần làm gì trước và sẽ đi về đâu. Để xây dựng được một đô thị thông minh, ngoài ứng dụng các công nghệ đột phá, chính quyền cần phải quan tâm hướng cư dân đô thị cảm thấy mang lại tiện ích cho họ khi phải thay đổi và doanh nghiệp cảm nhận có lợi khi tham gia vào dự án thì đô thị thông minh mới mong có được kết quả tốt.

Một số thông tin có liên quan tới kỹ thuật và công nghệ

- 1) Một giao thức mới sẽ được ứng dụng, đó là Li-Fi thay cho Wi-Fi (Wi-Fi: sóng vô tuyến điện, Li-Fi: quang phổ điện từ của ánh sáng và tốc độ sẽ nhanh hơn nhiều)
- 2) Hai mỹ nữ robot vừa ra mắt thế giới trong năm 2017. Mỹ nữ robot có cuộc phỏng vấn đã làm say đắm một số đấng mày râu khi mỹ nữ robot trả lời: "Em là robot nhưng em thông minh như con người".
- 3) Ba công nghệ sẽ ảnh hưởng đến đời sống của chúng ta: robot thông minh, trí tuệ nhân tạo và 3D printing.
- 4) Ba đại gia trong ngành công nghệ là Facebook, Google và SpaceX của Elon Musk đang tìm cách chiếm lĩnh hạ tầng kết nối bằng cách phủ sóng cho toàn cầu. Facebook thì vừa thử nghiệm thành công những chiếc máy bay không người lái. Google đã phóng một số vệ tinh để phủ sóng ở các vùng sâu, vùng xa. Riêng Elon Musk có tham vọng đưa lên không gian hơn 4.000 vệ tinh trong thời gian gần đây. Được biết hiện nay, chỉ có 1.200 vệ tinh đang hoạt động.
- 5) 35 nhân tài dưới 35 tuổi vừa được tạp chí MIT Technology Review số tháng 10.2017 bình chọn ra trong danh sách 500 người được đề cử. Họ sẽ là những ngôi sao đóng góp các công nghệ đột phá để định hình thế giới tương lai cho nhân loại.

Ghi chú

- IDC: Trụ sở chính ở Alexandria, VA 22314 www.idc.com với hơn 1.000 chuyên gia hoạt động trên 110 quốc gia & 50 năm kinh nghiệm.
 - Deloitte Global: Tập đoàn có trụ sở tại Vương Quốc Anh và hoạt động trên 150 quốc gia với doanh số của năm 2017 khoảng 33,8 tỷ USD
 - TDG: The Digit Group được thành lập năm 1994 tại Hoa Kỳ. TDG là công ty có một danh sách khách hàng rất dài ở Hoa Kỳ và định hướng trong tương lai sẽ phát triển ở Á châu
- Bài viết này được sự hỗ trợ tài liệu từ GS. TS Vương Thanh Sơn (ĐH British Columbia, Vancouver, Canada), TS Nguyễn Xuân Xanh, TS Dominique Nguyễn, ông Hồ Anh Dũng, KTS Trần Văn Định và ông Lâm Nguyễn.

NHÀ THÔNG MINH, NGƯỜI THÔNG MINH

Trong cuộc cách mạng công nghệ 4.0 có ảnh hưởng phạm vi toàn cầu, với internet kết nối vạn vật (Internet Of Things - IOT), khái niệm trí tuệ nhân tạo và các sự vật thông minh (smart) không còn xa lạ nữa.

BÀI HÀ THÀNH ANH TƯ LIỆU

Nhà thông minh

Theo từ điển Wikipedia thì "Nhà thông minh (tiếng Anh: Smart home hoặc Intelli-home) là kiểu nhà được lắp đặt các thiết bị điện, điện tử có tác dụng tự động hóa hoàn toàn hoặc bán tự động, thay thế con người trong thực hiện một hoặc một số thao tác quản lý, điều khiển. Trong căn nhà thông minh, đồ dùng trong nhà từ phòng ngủ, phòng khách đến toilet đều gắn các bộ điều khiển điện tử có thể kết nối với internet và điện thoại di động, cho phép chủ nhân điều khiển vật dụng từ xa hoặc lập trình cho thiết bị ở nhà hoạt động theo lịch. Thêm vào đó, các đồ gia dụng có thể hiểu được ngôn ngữ của nhau và có khả năng tương tác với nhau...".

Nhìn ở góc độ công nghệ, nhà thông minh không chỉ là một kiến trúc đơn thuần nữa, mà là một cỗ máy được lập trình hoàn hảo, để đưa đến những tiện ích cho con người trong cuộc sống.

Có thể so sánh nôm na, nếu ở các ngôi nhà thông thường, mọi thao tác đều phải tiến hành thủ công cơ học theo nguyên tắc mở/tắt thì Smart home đã giúp cho gia chủ xử lý các thiết bị một cách "thông minh", tiện dụng, an toàn và đẳng cấp hơn rất nhiều, và không hạn chế khoảng cách.

Chỉ với một cú chạm trên màn hình cảm ứng chiếc máy tính bảng/Smart phone, người sử dụng có thể chuyển tất cả những thiết bị này sang trạng thái mình mong muốn. Ví dụ như: buổi sáng rèm cửa mở, bình nước nóng bật sẵn sàng, đèn sáng ở những nơi cần thiết, loa phát bản nhạc nhẹ nhàng; khi khách đến, đèn phòng khách bật sáng theo kịch bản, điều hòa giảm xuống độ mát sâu hơn, giảm âm lượng nhạc phát; hay phát hiện có kẻ lạ xâm nhập thì hệ thống cảnh báo sẽ kích hoạt... Thậm chí, người sử dụng có thể điều khiển các trạng thái nói trên bằng giọng nói hay các âm thanh khác như vỗ tay, huýt sáo...

Cao hơn một mức, những hệ thống nhà thông minh hiện đại nhất còn có thể "đoán" được những sinh hoạt, diễn biến trong ngôi nhà để đưa ra những điều khiển thiết bị phù hợp với hoàn cảnh. Điều đó có nghĩa là, kịch bản mà hệ thống đưa ra không đơn thuần là việc hẹn giờ theo lập trình mà là kịch bản theo ngữ cảnh - có nghĩa hệ thống có khả năng học thói quen của người dùng để tự động điều chỉnh kịch bản (có thể so sánh điều này với chức năng tin nhắn thông minh ở Smart phone). Một ngôi nhà "thông minh" thực thụ ngoài những tính năng như nhà tự động còn phải "hiểu" được người dùng, trực quan và dễ dàng sử dụng - nghĩa là mọi người trong nhà (dù không hiểu biết nhiều về công nghệ) đều có thể vận hành và hưởng thụ trải nghiệm này.

Thực tế, ở Việt Nam, nhà thông minh không còn là khái niệm xa lạ nữa mà đã hiện diện quen thuộc trong cuộc sống, xã hội; và là một "đôi tượng" thú vị với nhiều kiến trúc sư.

Và người thông minh

Nhà thông minh đương nhiên đem lại nhiều tiện ích, tiện lợi cho người sử dụng, vì nó... thông minh. Nhưng nhà thông minh không phải là cỗ máy được lập trình hoàn hảo. Nó là một ngôi nhà, một kiến trúc và vì thế nó chứa đựng những giá trị tinh thần, văn hóa, xã hội - điều mà không cơ chế thông minh nào tạo lập được. Nó chỉ có thể được kiến tạo bởi chủ nhân và những thành viên trong ngôi nhà đó. Nói một cách khác, nhà thông minh cũng cần người chủ thông minh. Người chủ thông minh sẽ biết cách hưởng thụ tiện ích mà công nghệ mang lại chứ không phụ thuộc vào nó, không làm nô lệ cho công nghệ và thiết bị. Ở một góc độ khác, nhà thông minh không làm nên giá trị hay phẩm cách của ông chủ; mà chính ông chủ thông minh là người biết thổi hồn vào ngôi nhà của mình.

Từ nhà thông minh, nhìn ở tầm đô thị; thì một đô thị thông minh không chỉ là tập hợp những ngôi nhà thông minh và công nghệ; mà nó chứa đựng đa dạng những tham chiếu văn hóa - xã hội. Nó cần những con người thông minh. Con người là yếu tố quan trọng hàng đầu, rồi mới đến công nghệ. Đó là nhận định của nhiều nhà quy hoạch, chuyên gia đô thị. Mức độ thông minh của thị dân có tính quyết định tới chiến lược phát triển của đô thị, và điều này khác nhau giữa các vùng miền. Mức độ thông minh của thị dân được quyết định bởi nhiều yếu tố như nòi giống, nền tảng văn hóa, giáo dục, khả năng tiếp cận thông tin... Để nâng cao độ thông minh cho thị dân là điều rất khó, nhưng nâng cấp công nghệ lại và các yếu tố kỹ thuật lại dễ hơn nhiều. Thử nhìn hiện tại một chút: Người dân sẽ mong chờ gì ở những đô thị thông minh đang manh nha tại Việt Nam? Điều gì tiện ích hơn đáng kể và đáng quan tâm hơn là việc triều cường ngập nước, kẹt xe, tai nạn giao thông? Có thực là đô thị sẽ thông minh không khi mà cây xanh bị chặt hạ không thương tiếc, quy hoạch bị băm nát, ao hồ bị san lấp, kênh rạch ô nhiễm... Nếu lấy tiền đề là quy hoạch và nhân tố quan trọng là con người, trên nền tảng công nghệ; thì hình như các đô thị Việt Nam đều thiếu vắng cả! Tuy vậy, điều đó không có nghĩa là chúng ta không xây dựng được đô thị thông minh. Để xây dựng được, cần có những chiến lược cụ thể, được xây dựng trên nhiều tham số tương tác và ràng buộc lẫn nhau ở nhiều phương diện: tự nhiên - xã hội - công nghệ - con người... chứ không phải một chủ trương quyết tâm duy ý chí. Tất nhiên, để làm được điều đó, thì chính quyền phải thông minh!

Mô hình thông tin trong xây dựng gọi tắt là BIM (Building Information Management) đang ngày càng trở nên phổ biến. Bộ Xây dựng đã thành lập Ban chỉ đạo BIM để hướng tới mục tiêu áp dụng BIM rộng rãi vào năm 2021 tại Việt Nam. Viện Kinh tế Xây dựng, Bộ Xây dựng cũng có cơ quan thường trực Ban chỉ đạo BIM. Các trường đại học cũng có nhiều người giảng dạy, tư vấn về BIM với các kiến trúc sư. Vậy BIM là gì? Giúp được gì cho người xây nhà? KT&DS giới thiệu ý kiến của KTS Nguyễn Phước Thiện - chuyên gia về BIM, người đã có nhiều năm nghiên cứu, giảng dạy và tư vấn về BIM.

BÀI KTS NGUYỄN PHƯỚC THIÊN ANH TL KT&DS

BIM

GIÚP GÌ CHO NGƯỜI LÀM NHÀ?

Theo yêu cầu của KT&DS, tôi sẽ tập trung đề cập dưới góc độ BIM mang lại gì cho chủ nhà của những căn phố, biệt thự, căn hộ chung cư?

Chủ nhà trong bài này chính là chủ đầu tư. Công trình đề cập ở bài này là nhà dân dụng, có thể là nhà xây trên đất và cũng có thể là căn hộ đã xong phần thô và thuê kiến trúc sư hoàn thiện.

Ngắn gọn nhất, có thể nói BIM là công nghệ giúp thay đổi cách làm việc của kiến trúc sư với khách hàng. Ta gọi chung chủ nhà, người thiết kế, người thi công, người cung ứng vật tư trong một công trình... là những người có trách nhiệm trong dự án. BIM mang đến thông tin để tất cả những người có trách nhiệm trong dự án có cái nhìn giống nhau về một vấn đề trong dự án. Ví dụ, khi nói đến mái ngói, nếu có hồ sơ BIM thì tất cả mọi người có trách nhiệm đều tiếp cận thông tin giống nhau và

đều biết rõ mái ngói gồm những gì, cấu trúc ra sao, chủng loại, giá cả, vật liệu...

BIM giúp được gì? Cái quan trọng đầu tiên, quan trọng nhất là BIM giúp giảm giá thành. Trên bình diện chung, trong xây dựng, người ta tính toán rằng có đến 36% chi phí nhân công, vật lực, trí tuệ được dùng cho những việc không đáng. Biết được như vậy thì ta phải thay đổi.

Cơ sở lý luận của việc này là gì? Đó là sự thiếu thông tin giữa kiến trúc sư và chủ nhà. Có người nói ngày xưa kiến trúc sư vẽ bằng tay nay vẽ máy thì sẽ không còn tình trạng này. Thực ra việc thiếu thông tin không phải hoàn toàn do vẽ tay hay vẽ máy mà do làm việc theo cách cũ. Kiến trúc sư có tên tuổi thường tin vào kinh nghiệm của mình nhiều hơn chủ nhà nên nghe đặt hàng là làm liền, không chú ý đến nhu cầu rất riêng tư của chủ nhà. Kiến trúc sư ít tên tuổi hơn khi nhận việc cũng có thể làm liền để có việc mà không chú ý đến nhu cầu này của chủ nhà.

Kết quả của quá trình này là chủ nhà thiếu thông tin, không được biết và cũng không đủ khả năng để biết công trình của mình có những gì. Kiến trúc sư cho biết gì thì biết đó, cái đẹp, cái hoành tráng thì kiến trúc sư đưa ra còn cái xấu, cái hạn chế thì giấu đi. Hậu quả trong trường hợp này thường là phải đập đi làm lại, chỉnh sửa bất hợp lý nên phát sinh nhiều thời gian, chi phí. Cả chủ nhà và kiến trúc sư đều sẽ không hài lòng với nhau trong những công trình như vậy.

BIM sẽ giúp ta giải quyết việc này với phương pháp rõ ràng và các bước đi cụ thể. Với BIM, kiến trúc sư phải có trách nhiệm nói cho chủ nhà rõ các bước và nội dung từng bước trong quá trình thực hiện dự án.

Trước hết, kiến trúc sư phải hiểu nhu cầu của chủ nhà, không thể hỏi ngẫu nhiên mà phải có một danh sách liên quan rất nhiều vấn đề gửi tới cho chủ nhà. Ở đây tôi chưa nói tới hợp đồng, ràng buộc gì cả. Chủ nhà phải trả lời hết câu hỏi, nếu có chỗ nào không hiểu thì kiến trúc sư phải giải đáp câu hỏi đó.

Có những câu hỏi không thể thiếu, ví dụ như "anh chị định chi bao nhiêu tiền cho căn nhà này". Đây là câu hỏi rất quan trọng. Nó sẽ quyết định việc "liệu cơm gắp mắm". Câu hỏi bắt buộc tiếp theo

là "anh chị có tin phong thủy không"? Kiến trúc sư phải có câu trả lời chính xác để có phương án ứng phó với việc này.

Nếu không có BIM thì sẽ rơi vào tình trạng nhớ gì hỏi nấy, đôi khi nhầm lẫn giữa tâm lý sử dụng với nhu cầu sử dụng. BIM sẽ giúp ta có được bảng khảo sát toàn diện, chính xác. Sau đó, kiến trúc sư mới gặp chủ nhà. Cần chú ý rằng, có những chủ nhà cả đời mới xây hoặc mua căn nhà nên họ thường đưa vào đó rất nhiều ý tưởng, thậm chí bao nhiêu ước mơ họ đổ dồn hết vào một căn nhà, có những cái vô lý, có những cái không còn hợp thời. Kiến trúc sư nên tôn trọng và lắng nghe, không nên phủ nhận ngay mà phải tìm cách phân tích, thuyết phục. Kết thúc quá trình này là sự chia sẻ thông tin giúp hai bên hiểu nhau.

Tiếp theo, dựa trên bảng khảo sát cộng với kinh nghiệm, kiến trúc sư mới ra nhiệm vụ thiết kế. Sau khi có nhiệm vụ thiết kế thì phải có thêm giá tiền, chi phí mà chủ nhà dự định bỏ ra.

Lúc đó kiến trúc sư mới bắt đầu thiết kế. Đầu tiên là sơ phác. Sơ phác phải thỏa mãn nhiệm vụ thiết kế đặt ra. Kiến trúc sư cũng đề xuất một số thiết kế, ví dụ như máy lạnh, ánh sáng. Kiến trúc sư có nhiệm vụ làm cho chủ nhà hiểu được mặt bằng. Ngày xưa chưa có máy tính thì việc này gần như không khả thi. Bây giờ có máy tính thì khả thi hơn, khả thi hơn chứ không phải là khả thi tuyệt đối. Giống như chơi games, chủ nhà có thể dùng con chuột di khắp không gian tuy chưa phải là tỷ lệ 1:1 để tìm kích thước. Nếu dùng VR (virtual reality - thực tế ảo) thì chủ nhà có thể đặt mình như đang sống trong không gian đó.

Sau đó bắt đầu phát triển thiết kế. Bản vẽ và hồ sơ bắt đầu xuất hiện vật liệu, màu sắc. Đến đây, chủ nhà sẽ bối rối. Có nhiều lựa chọn, chủ nhà không biết đâu là tối ưu, có thể sẽ sa lầy giữa các phương án. BIM sẽ giúp chủ nhà rất hiệu quả trong quá trình cân bằng. Trong hồ sơ thiết kế, chủ nhà có thể nhập vào khối lượng, chủng loại, nhãn hiệu mà mình thích nhất. Nếu kết quả vượt quá khả năng chi trả, chủ nhà sẽ phải điều chỉnh. BIM giúp chủ nhà quản lý khối lượng vật tư.

Bước tiếp theo là thiết kế thực sự. Đến lúc này chủ nhà đã quyết định chọn từng cái một. Ví dụ như lavabo hiệu gì, vòi nước

trong phòng tắm dạng gì, công tắc điện là loại nút lớn hay nhỏ? Khi chọn thì giá tiền chung sẽ thay đổi. Tất nhiên, chủ nhà là người quyết định nhưng kiến trúc sư phải có trách nhiệm tư vấn. Khâu này trước kia làm rất cực, giờ có BIM thì nhanh hơn nhiều.

Các bản vẽ thiết kế điện, nước, kết cấu... cũng hoàn thành trong giai đoạn này. Sản phẩm của quá trình này là hồ sơ thiết kế hoàn chỉnh, một "ngôi nhà" đã hình thành với đầy đủ kích thước, thông số chủng loại vật liệu, thiết bị cùng giá tiền theo đúng nhu cầu, khả năng của chủ nhà.

Bước tiếp theo là quản lý thi công. Bản vẽ thi công gồm có bản vẽ kiến trúc, bản vẽ điện nước và bản vẽ kết cấu. Bình thường phải mất nhiều thời gian mới biết cách "đọc bản vẽ". BIM góp phần cho chủ nhà hiểu và kiểm tra toàn bộ quy trình này. Tất cả đặt trên bản vẽ 3D. Giả sử muốn biết trong cột có bao nhiêu cây thép, ta có thể trích từ hình vẽ 3D,

in ra, yêu cầu chụp hình thực tế là có thể so sánh. Toàn bộ hồ sơ gồm bản vẽ kết cấu, số liệu đều có thể lưu lại dưới dạng tư liệu số và cất giữ ở máy tính, đám mây. BIM sẽ giúp chủ nhà lưu trữ toàn bộ hồ sơ của căn nhà chính xác với hiện trạng xây dựng. Sau này ta sẽ dùng hồ sơ đó để quản lý và vận hành toàn bộ căn nhà.

Bây giờ nói đến thiết kế phí. Thiết kế phí phụ thuộc nội dung công việc phải làm. Tại thời điểm cuối 2017 này, tôi ghi nhận có người lấy 1 triệu đồng/m², có mức 0,5 triệu đồng/m² nhưng có người đăng báo quảng cáo thiết kế phí chỉ 30.000 đồng/m².

Giá thành xây dựng nhà phố hoàn chỉnh là 7 đến 10 triệu đồng/m², nếu theo định mức 2% của nhà nước thì thiết kế phí từ 140.000 đến 200.000 đồng/m². Đó là giá chưa có BIM. Nếu áp dụng BIM thì giá tăng lên, do thỏa thuận.

Ở đây, tôi xin nói thẳng, có thể không làm hài lòng một số người. Với thiết kế phí 30.000 đến 40.000 đồng/m² thì liệu chủ nhà có tin được không? Khi chọn kiến trúc sư thì không chỉ căn cứ trên thiết kế phí, kinh nghiệm của tôi nên xem chính căn nhà do kiến trúc sư tự thiết kế cho mình để ở. Thiết kế nhà ở là một trong những thiết kế khó nhất. Hợp đồng tuy nhỏ nhưng chứa rất nhiều giá trị. Hợp hay không? Đúng hay sai? Hãy xem kinh nghiệm đó trong thiết kế chỗ ở cho chính kiến trúc sư.

Tôi xin kết thúc bài này bằng một câu hỏi của bạn đọc KT&ĐS. Bạn cho biết đang muốn hoàn thiện một căn hộ. Bạn gặp kiến trúc sư thứ nhất, sau khi xem mặt bằng, nghe nhu cầu, anh ta đề nghị đặt cọc thì mới trình bày phương án. Bạn gặp kiến trúc sư thứ hai, anh ta hẹn đưa ra ngay 3 phương án có kèm bản vẽ 3D, bạn có thể chọn 1 trong 3 phương án và ký hợp đồng thì mới trả tiền. Câu hỏi của bạn là nên chọn ai? Tôi xin nói ngay, ra một phương án mặt bằng đúng nhu cầu của khách hàng là không dễ. Một ngôi nhà cho một nhu cầu không thể có cả ba phương án đều tốt. Với cá nhân tôi, một căn nhà đã làm ở chỗ này thì không thể đem sang chỗ khác. Vậy thì, không có gì có thể ra một lúc 3 phương án để lựa chọn. Hy vọng bạn đã có lựa chọn của mình.

TỪ GU RIÊNG ĐẾN NÉT CHUNG

Có thể nói khoảng thời gian 2 năm qua là “thời” của các công trình vừa và nhỏ với nhiều tìm tòi và dấu ấn riêng. Xét khoanh vùng trong kiến trúc và nội thất nhà ở, đó là những điểm sáng đáng quan tâm. Tuy chưa hình thành rõ nét thành trào lưu, vẫn có thể chiêm nghiệm đôi điều thuộc về hiện tượng, phong cách, hay đơn giản hơn là những biểu hiện sáng tạo tích cực, dù đơn lẻ nhưng vẫn đem lại một số dự báo đáng lưu tâm bên thềm năm mới.

BÀI KTS HUÂN TÚ ÁNH TRƯỜNG ÂN

Cũ hay mới đều có chăm chút

Những kiểu nhà kế thừa dạng biệt thự cổ điển phong cách Đông Dương, nôm na hay gọi là nhà Tây, đã có thời gian dài “làm mưa làm gió” nơi phố thị cho đến làng xã, vẫn được đại đa số gia chủ tuổi trung niên các năm qua xem như hình mẫu của sự sang trọng. Tuy vậy khi áp dụng theo kiểu sao chép cứng nhắc vào nhà thời mới thì không ít công trình đã tạo ra sự lệch pha về văn hóa và thẩm mỹ, chưa kể nội thất có sự khác biệt về tiện nghi so với sinh hoạt nhà xưa - nhà nay đến cả trăm năm. Điều này đang dần

được các thiết kế hiện đại với các nhà thiết kế trẻ điều chỉnh, nét xưa hồn cũ giờ đây mang diện mạo cách tân hơn, chỉ gợi ý niệm chứ không tả sát thực, lược bỏ chi tiết rườm rà, bảng màu sắc và vật liệu hiện đại biết phối trộn có cân nhắc nhiều hơn.

Yếu tố thủ công trong hoàn thiện cũng được các biệt thự, phố, căn hộ... xem như điểm nhấn sáng tạo, nét độc đáo, rất gần với cách thức hoàn thiện công trình của tiền nhân trước kia. Tô đá mài, uốn sắt nghệ thuật, vẽ lên tường và trần, ốp lát gạch bông, bao che bằng gạch hoa gió hoặc lam xi măng, lấy gỗ tận dụng làm

Ảnh trái Những không gian "nhỏ mà xinh" là chọn lựa của thế hệ gia chủ trẻ. Ảnh phải Hoàn thiện thủ công, thô mộc ngày càng được sử dụng nhiều hơn

bề mặt hoàn thiện và đồ dùng nội thất... tất cả đều là chất liệu từng phổ biến một thời, nay đang được nhiều nhà thiết kế thế kỷ 21 phát huy trên cơ sở học hỏi không ít những công trình cũ ngày càng trở nên hiếm hoi trong tiến trình đô thị hóa. Tuy vậy, cũng bắt đầu thấy nhiều biểu hiện bão hòa của kiểu trang trí này, nhất là sự lộ diện có phần thái quá của những mảng miếng nhân danh "lưu giữ nét xưa hồn cũ" nhưng mang tính áp đặt của nhà thiết kế hơn là nhu cầu có thực của gia chủ.

Bên cạnh sự chăm chút cho phần kiến trúc, phần hoàn thiện nội thất và cảnh quan sân vườn, cây xanh ngày càng được chủ đầu tư chú ý hơn. Nếu trước đây chỉ có một "ông thầu" bao trọn gói, thì hiện nay nhiều nhà ở tư nhân tại các đô thị lớn đã được thực hiện bài bản từ khâu thiết kế khái niệm ban đầu đến thiết kế chi tiết, rồi bóc tách dự toán, tìm kiếm thầu thi công, giám sát từng phần... như một dạng quản lý dự án đủ các bên liên quan theo từng mục việc. Các công ty trẻ tuổi hoặc nhóm thiết kế cũng chăm chút nhiều cho các giai đoạn tìm ý tưởng, thậm chí làm mô hình, lên phối cảnh 3D khá nhiều phương án, đánh giá nhiều mặt tác động, dù chỉ là một căn nhà nhỏ trong hẻm.

Nhà như quán xá, nhà để chia sẻ

Môi trường thông tin mạng xã hội khiến nhu cầu chia sẻ không gian sống tăng cao, nói nôm na là người "khoe nhà" khá nhiều và người "học hỏi" từ tìm kiếm trên mạng cũng không ít. Điều này có cả mặt tích cực lẫn tiêu cực. Về phía gia chủ, nhất là những người trẻ chưa nhiều trải nghiệm thì một ngôi nhà "chất lừ" như quán xá là điều họ dám nghĩ, dám làm và dám... đập bỏ làm lại. Dĩ nhiên, không phải cứ như quán xá thì không tốt, vấn đề là do tính chất quán xá vốn dành cho khách ghé chơi vài tiếng rồi về, được trang trí lung linh, thay đổi đồ nội thất theo sự kiện, ánh sáng huyền ảo, khách không phải lau dọn... nên sẽ ấn tượng hơn về mặt hình thức, hoàn toàn có thể "tham khảo" vài góc độc đáo nào đó. Còn với nhà ở ổn định lâu dài, nhất là nhà có nhiều thế hệ

chung sống thì sự tiện dụng, an toàn và dung hòa các gu sở thích cần đặt lên hàng đầu, điều mà một số quán sẽ "hy sinh" giảm bớt để tăng phần độc lạ, tăng lượng chia sẻ trên mạng xã hội. Quan điểm "mình thích thì mình làm" cũng có mặt trái trong làm nhà, vì không gian sống không chỉ là nơi thể hiện ý thích và gu nghệ thuật, mà còn là chốn dung hòa để sống chung với nhau, với chi phí và công sức không phải của một vài người tạo nên, nếu quá cực đoan theo ý thích riêng thì sẽ rơi vào một dạng chủ nghĩa hình thức kiểu mới: phủ nhận những gì người khác làm để đưa vào quan niệm riêng của mình bất chấp công năng, bền vững và kinh tế.

Cũng trong nhóm nhà được truyền thông "thổi phồng" đã xuất hiện tình trạng nhà đẹp nhờ chăm chút hình ảnh, nhà thiên về sắp đặt... chứ không thực sự thuận tiện để ở trong điều kiện cụ thể môi trường còn nhiều bất cập. Ví dụ như những ngôi nhà lạm dụng gạch bông gió hoặc khung sắt cũ, lam gỗ thô mộc được nhiều bạn trẻ ưa thích mà không có giải pháp chống côn trùng và bụi bặm, hoặc nhà ham thích trồng cây khắp nơi nhưng chỉ được

không gian 4.0

vài tháng là bộc lộ sự ảm thấp, lá rụng và thảm đạm. Một số ngôi nhà chính là nơi ở của người thiết kế, làm văn phòng tiếp khách nên đẩy mạnh về hình thức bên ngoài, nội thất ấn tượng, tuy nhiên tất cả chỉ tạm ổn khi gia chủ kiêm kiến trúc sư ấy còn trẻ tuổi độc thân, lên xuống cầu thang không cần tay vịn, hoặc không cùng sống với gia đình trong "sản phẩm độc lạ" đó của mình. Nhiều người còn nói đùa là "mấy ông kiến trúc làm nhà quá quá chỉ có mấy ông ở được mà thôi", dù không hẳn vợ đùa cả năm nhưng câu nói đó không phải là thiếu cơ sở. Khá nhiều ngôi nhà đình đám bị cư dân mạng sàm soi tiến hành "bóc mẽ" sau khi tham quan thực tế phát hiện ra đã thay tên đổi chủ, hoặc khá xuống cấp và không được như hình ảnh trên mạng lan truyền, bộc lộ rõ yếu tố "sống ảo" của cả gia chủ lẫn người chuyên môn khi ham chạy theo hình thức mà xao lãng thực chất nội dung của không gian sống.

Phân nhóm kiểu nhà theo dạng gia chủ

Giải pháp nhà ở có không gian mở, không gian linh hoạt hiện nay đều đi vào thực chất nhiều hơn, giảm dần yếu tố tạo hình hoặc bố cục thuần túy thẩm mỹ, mà thiên về ý tưởng cho cấu trúc, định vị không gian nhiều hơn. Điều này tạo nên một số công trình nhẹ nhàng và thanh lịch, tiếp cận cùng xu hướng chung của thế giới và khu vực Đông Nam Á, trong đó tính nhiệt đới được đề cao.

Những nhà mới xây trong khu đô thị được quy hoạch không chế giống nhau về đại thể, chỉ khác biệt chi tiết nội thất tùy gia cảnh. Các công trình cầu kỳ, tốn kém, phô trương, ốp lát lờ lợt, thậm chí mạ vàng sơn nhũ lấp lánh chỉ còn mang tính đơn lẻ cá biệt. Sự chia sẻ trên mạng xã hội góp phần định vị nên một lớp gia chủ và nhà thiết kế biết "nhìn trước ngó sau" nhiều hơn khi tạo dựng nhà cửa, tránh được các đua chen nhàm chán và cũng không khác biệt đến độ dị hợm.

Nhiều giải thưởng trong nước và quốc tế cho các nhà thiết kế Việt thực chất phải nhờ vào khả năng "dám nghĩ dám làm" của các gia chủ có niềm tin vào giới chuyên môn. Các bên đa phần đều hướng đến giá trị của sự "nhỏ mà tinh", không cầu to lớn, chỉ mong hài hòa, vốn là một trong các giá trị cốt lõi của văn hóa truyền thống Việt Nam. Chúng ta rất ít công trình hoành tráng về kích cỡ, và nếu có các dự án lớn thì đa số có hợp tác hoặc chịu tác động của yếu tố bên ngoài. Cho nên dù là căn gác nhỏ chốn phố hoa hay quán cà phê miền biển, nhà hàng nơi đông đúc hoặc nhà phố giữa thị tứ chen chúc... thì đa số đều lấy giá trị hòa hợp trong riêng có chung làm cốt lõi, ít những biến đổi gay gắt mà thiên về tạo lập không gian trên nền tảng địa phương, xã hội cụ thể, đặc thù vùng miền cũng bắt đầu nhận thấy rõ hơn.

Ảnh trái Dù biệt thự mặt phố hay nhà nhỏ trong hẻm cũng đều quan tâm xử lý bề mặt "nhiều lớp da" để giảm ô nhiễm, tăng riêng tư **Ảnh phải** Những không gian mang chất Việt đương đại ngày càng hướng đến nét giản dị và tiện ích

Tiết kiệm đúng chỗ, nhấn nhá và thông minh hơn

Xu hướng thiết kế bền vững hiện nay đang được nhắc đến nhiều, nhưng với đa số gia chủ và nhà thiết kế Việt chưa thực sự dư dả kinh phí lẫn không gian để "tung hoành" thì vấn đề giảm chi phí và tạo cá tính riêng là xu hướng thu hút nhiều quan tâm hơn. Thực tế vẫn cho thấy làm một ngôi nhà bền vững đúng theo các tiêu chuẩn quốc tế hiện hành không hề rẻ chút nào, do đó cách tiết kiệm phổ biến hiện nay thiên về chọn lựa vật liệu, chứ quy trình thi công vẫn còn nặng tính thủ công, lãng phí tài nguyên khá nhiều.

Yếu tố phong cách ngày càng được gia chủ trẻ tuổi chú ý, nhất là trong căn hộ chung cư, ví dụ như phong cách công nghiệp, Retroliving, Scandinaves... giúp toàn nhà đồng bộ, đồng thời khẳng định cá tính riêng của chủ nhân. Nhiều vị trí, chi tiết trong nhà ở vài năm gần đây đã biến đổi theo hướng "sạch" hơn nhằm giảm bớt chi phí thi công, vật tư, mà lại gọn ghẽ hơn, thời trang hơn. Ví dụ như giảm bớt đóng trần giạt cấp nhiều lần phức tạp và tốn kém, không chạy phào viền chỉ cầu kỳ nữa, thậm chí để lộ kết cấu và đường ống trên trần... đi cùng đèn led và đèn tiết kiệm điện, là xu hướng bắt đầu phổ biến. Hay việc giảm bớt các hóc lồi lờm trang trí không cần thiết, ốp lát rườm rà, tạo nên mảng trống rộng để tăng khả năng trang trí linh hoạt hơn, thay vì phụ thuộc vào những kiểu dáng đóng khung gò bó và khó thay đổi khi cơ cấu nhân khẩu trong gia đình biến động.

Bên cạnh, nhiều gia chủ cũng đầu tư không ít cho những thiết bị thông minh. Từ âm thanh, ánh sáng đến cảm biến các loại để giúp ngôi nhà thông minh hơn

Từ một số gu riêng do gia chủ và nhà thiết kế tìm được sự đồng cảm, đã hình thành nên đường nét chung cho bức tranh toàn cảnh về thiết kế nhà ở thời gian qua. Khi kinh tế chung tăng trưởng vững chắc hơn, trình độ dân trí ngày càng nâng cao thì chắc chắn sẽ hứa hẹn nhiều dấu ấn Việt trẻ trung, năng động, hiệu quả trong lĩnh vực nhà ở nói riêng và kiến trúc nói chung.

DAIKIN

COANDA series

Mát lạnh mùa hè, sưởi ấm mùa đông
thoải mái quanh năm

Dòng máy điều hòa 2 chiều **COANDA INVERTER MỚI**

Chế độ làm lạnh

- Cánh đảo gió Coanda hướng luồng gió lên trần nhà, tạo luồng khí xoay vòng và phân bố đều khắp phòng, giúp giảm thiểu tối đa sự chênh lệch nhiệt độ tại từng khu vực trong phòng, đem lại sự thoải mái tối ưu cho người sử dụng.

Chế độ sưởi

- Luồng khí sưởi hướng xuống sàn nhà, không thổi trực tiếp vào cơ thể, giúp bạn cảm nhận được hơi ấm từ đôi bàn chân và giữ cho làn da bạn không bị khô, đặc biệt đối với trẻ em và phụ nữ.

PREMIUM
INVERTER

CÔNG TY CỔ PHẦN DAIKIN AIR CONDITIONING (VIETNAM)

www.daikin.com.vn

GESSI

FUNCTIONAL PIECES OF ART

MADE IN ITALY

BATH & TILES STUDIO

65 SONG HANH, AN PHU WARD, DIST. 2, HCMC

OPENING SOON

VIETCERAMICS

www.vietceramics.com

HEAD OFFICE: 778k/2 Nguyen Kiem, Phu Nhuan District, (+84) 28 3845 7699 | **HCMC:** 207 To Hien Thanh, District 10, (+84) 28 3868 4783 • 768 Su Van Hanh (Ext.), District 10, (+84) 28 6264 8877 • Shop 11A-15 Star Hill, District 7, (+84) 28 5416 1716 • 65 Song Hanh, An Phu Ward, District 02 | **HANOI:** 15B1 Nguyen Khanh Toan, Cau Giay District, (+84) 24 3963 0222 • 463 Minh Khai, Hai Ba Trung District, (+84) 24 6268 4455 | **DANANG:** 339 - 341 Nguyen Van Linh, Thanh Khe District, (+84) 236 3616 117.